de Hessencombinatie

Magazine voor Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

Hans Teerink [75], *een portret van een tevreden man...*

En verder in dit nummer o.a.:

- De 50ste Hessencombinatie!
- Een nieuwe columnist: Jur Raatjes
- De Keppelse Melissa Bulten (29) is geestelijk verzorger

50

maart 2023

GB OMHEINING

Uw specialist in

Omheining

Poorten

Schutting

Hekwerk

Afrastering

Montage

Neem contact op via: info@GBomheining.nl *of kijk op:* www.GBomheining.nl

Bremer Bouw

Nieuwbouw
Verbouw
Onderhoud
Renovatie
Timmerwerken

Roy Bremer | Molenweg 10 | 6996 DN Drempt | T: 0313-472394 | M: 06-13380622 | www.bremerbouw.nl | info@bremerbouw.nl

CLAUS SPORT

IJsselkade 10-12 Doetinchem 0314 - 32 31 39
info@claussport.nl

SPORT 2000
your professional sportshop

•gratis •sparen voor extra korting •eenvoudig verzilveren •exclusief voordeel
•aanbiedingen op maat •altijd inzicht in je saldo •en nog veel meer privileges

TE LINDERT NOTARIS

SINDS 1811

Ook op donderdagavond geopend!

Kraakselaan 5A, 6981 HA Doesburg
t: (0313) 48 40 34
f: (0313) 47 25 43
e: telindert@notarisdoesburg.nl
i: www.notarisdoesburg.nl

Van de redactie

Alstublieft! Voor je ligt de 50e editie van De Hessencombinatie. In december 2010 startte voetbalvereniging HC'03 dit magazine. Inmiddels zijn we ruim 12 jaar en 50 nummers verder en hebben veel dorpsgenoten met hun verhaal in een uitgave gestaan. Over uit de hand gelopen hobby's, bijzondere beroepen, moedige initiatieven, avontuurlijke jongeren, hechte vriendschappen, dappere ondernemers, sportieve toppers, verre reizen, historische gebeurtenissen, onmisbare vrijwilligers en krasse knarren. Dat we al zoveel mooie verhalen met je hebben kunnen delen, maakt ons ondanks onze Achterhoekse nuchterheid best een beetje trots.

De Hessencombinatie is ooit ontstaan om dorpsgenoten in Drempt, Hummelo, Keppel en Eldrik met elkaar te verbinden. Die verbinding komt ook duidelijk naar voren in het aantal verenigingen en stichtingen die onze kernen rijk zijn en waar menig inwoner lid van is of betrokken bij is. Als redactie kwamen we onlangs tot maar liefst 69 verenigingen en stichtingen! Een deel daarvan is al een keer aan bod gekomen, over de overige praten we je vast nog eens bij.

In dit speciale nummer introduceren we ook een nieuwe columnist: Jur Raatjes. Doet zijn naam al een belletje rinkelen? Jur is geboren en getogen in Laag-Keppel en was in de jaren 80 en 90 een bekend gezicht op de Nederlandse televisie. Alweer geruime tijd geleden is de oud-Keppelaar verhuisd naar de Randstad waar hij als trouwe abonnee van ons magazine graag leest over zijn geboortestreek. In zijn column geeft hij ons een kijkje op de verschillen tussen de stad en het platteland.

Verder hebben we in deze uitgave aandacht voor de Club van 50 binnen HC'03 die met haar leden vele extraatjes mogelijk maakt bij de voetbalvereniging. We lezen verder over de hulp van onze kerken aan de mensen in onze directe omgeving die dat echt nodig hebben, over een jonge Keppelse die ondanks haar fysieke beperking superveel vrijheid ervaart en over een Dremptse dorpsgenote die al jaren deelneemt aan het WK Masters Hockey. Zoals in iedere uitgave kijken we ook graag even terug naar het lokale verleden. In deze editie lees je over de uitdeling aan de armen bij de kasteelpoort in Laag-Keppel en over de steenhouwersfamilie Leverman uit Hummelo.

Onze 50e uitgave is een mijlpaal om even bij stil te staan, maar we kijken ook graag vooruit. Want de toekomst biedt ons kansen op heel veel nieuwe verhalen en brengt ons ongetwijfeld weer op originele ideeën om deze aan je te presenteren. Daarom bedanken wij je voor je vertrouwen nu en in de toekomst.

3 Van de redactie
5 Colofon
7 Column Mart de Kruif
8 Geestelijk verzorger Melissa Bulten
12 In het dialect: Streupen
16 Krasse knarren: Cathrien Smit (95) uit Voor-Drempt
20 Ff kletsen met… Hans Teerink uit Hummelo
23 Column Jeroen te Lindert
24 Een virtuele reis van het oude Hummelo naar het ruimtestation ISS
28 HC'03: Daan Koenders speelt al 20 jaar in het eerste elftal van HC'03
30 Dorpskerk Hoog-Keppel wordt de standplek van Gelderse Kerken
32 De Gilderhauser steenhouwersfamilie Leverman in Hummelo en Doesburg
38 Hessenbad en Hessenhal doen dringende oproep aan de gemeente
40 Dameskledingbeurs: Hé, dat jasje is van mij geweest'
42 Spread: 50 edities van 'de Hessencombinatie'
44 HC'03: Veel extra's mogelijk dankzij de Club van 50
47 Column Jur Raatjes
48 Uitdeeling voor den armen bij de kasteelpoort in Keppel
54 Hoogstamboomgaard De Ulenpas in oude glorie
58 De dorpskerken en hun helpende handen
63 Column Gijs Jolink
64 Sandra den Hoed: de Muis die van hockey hou(d)t
68 Het Sociaal Team Zuid helpt je graag verder
70 Terug van weggeweest: de zeepkistenrace
72 De vlucht van de manege
74 Voorjaarspuzzel
77 Column Guinevere Wolvetang
78 Varia
80 Activiteitenkalender

GARAGE PELGROM

- ✔ VERKOOP NIEUWE EN GEBRUIKTE AUTO'S
- ✔ REPARATIES EN ONDERHOUD VAN ALLE MERKEN
- ✔ APK II-KEURSTATION

BOVAG

Broekstraat 5a 6999 DE HUMMELO T 0314 - 381651 E info@garagepelgrom.nl I www.garagepelgrom.nl

KOM LANGS EN LAAT JE VERRASSEN DOOR ONZE KEUZE AAN FIETSEN!

600M² FIETSPLEZIER
doesburg

Xycle service

xycleservice.nl
Leigraafseweg 33f • 6983 BR Doesburg • t 0313 412 727

M. LEISINK
BOUWONDERNEMING
TIMMERWERKEN - VERBOUW - ONDERHOUD

Strengsche Veld 25
6996 DK Drempt
T 06 - 12 99 60 05
E maurice@leisinkbouw.nl
I www.leisinkbouw.nl

Colofon

De Hessencombinatie
Magazine voor de inwoners van Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

Redactie
Ceciel Bremer, Berna ter Horst, Rinus Rabeling en Henk ten Zijthoff
E-mail: dehessencombinatie@hc-03.nl, telefoon: 06-51 32 99 78 (Rinus Rabeling).

Aan dit nummer werkten mee
Fred van Daalen, Gijs Jolink, Gerard van der Kamp, Mart de Kruif, Jeroen te Lindert, Gerard Maalderink, Jelien Muller Koobold, Jur Raatjes, Pierre Seegers, Ine Snelder, Guinevere Wolvetang, Marcus en Vera ten Zijthoff-Tusveld

Fotografie
Ceciel Bremer, Fred van Daalen, Duncan de Fey, Wim van Hof, Gerard van der Kamp, Bertie Ledeboer, Rinus Rabeling, Ruud Voest, Jamie de Vries, Willemien de Vries, Vyasa Wolvetang

Advertenties/Marketing
Wim Fontein, Patrick Verheij
Voor vragen of informatie:
06-20 44 38 10 (Patrick Verheij)

Vormgeving en druk
Youprinting, Drempt

Auteursrecht
Overname van artikelen (of delen ervan) uit deze uitgave is niet toegestaan zonder uitdrukkelijke, schriftelijke toestemming van de uitgever. Dat geldt ook voor vermenigvuldigen, kopiëren, publiceren op internet of opslaan in een databank.
Dit magazine wordt met grote zorgvuldigheid samengesteld. Ten aanzien van de juistheid van de inhoud kan echter geen aansprakelijkheid worden aanvaard.

De Hessencombinatie is een uitgave van voetbalvereniging HC'03 en verschijnt 4 keer per jaar, in een oplage van 2600 exemplaren, in het verspreidingsgebied: Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Eldrik, Hummelo, Langerak en een gedeelte van Toldijk.

De volgende editie van De Hessencombinatie wordt verspreid rond 6 juni 2023.

Informatie of klachten over bezorging
E-mail: dehessencombinatie@hc-03.nl of
telefoon: 0314-84 22 19 (Monique Bruins).

Abonnement
Woont u buiten het bezorgingsgebied van De Hessencombinatie of wenst u het magazine op naam per post te ontvangen, dan is een abonnement voor 20 euro per jaar mogelijk. U kunt hiervoor telefonisch contact opnemen met de redactie:
06-15 44 53 41 (Ceciel Bremer) of een e-mail sturen naar: dehessencombinatie@hc-03.nl.

Website
www.dehessencombinatie.nl

Dineke Pelgrom
huidverzorging puur natuur

Hulsevoortseweg 7
6996 DG Drempt
06 126 949 70

All-round schoonheidsspecialiste
met specialisaties
acne en de donkere huid

info@dinekepelgrom.nl www.dinekepelgrom.nl

Hendriks
Administratie
& Belastingadviseurs

Oranjesingel 4 te Doesburg
tel. 0313 - 479100

DE Honda specialist van de Achterhoek!
Autobedrijf
Bergsma

- Verkoop van nieuwe en gebruikte auto's
- Reparatie en onderhoud van alle type auto's
- APK keuringsstation
- Schade reparatie & expertise
- Airco service

Autobedrijf Bergsma
Dorpsstraat 27, Hummelo
tel. 0314-381660
www.bergsmahummelo.nl
info@bergsmahummelo.nl

BOUWBEDRIJF
JOLINK HUMMELO

www.bouwbedrijf-jolink.nl tel: 0314-381309

BOUW GARANT

Nieuwbouw | Verbouw | Onderhoud | Renovatie/Restauratie

Gepaste trots

‘De verwachtingen bij de start van De Hessencombinatie waren niet al te hoog gespannen.’

‘Papier is ouderwets, online is de toekomst.’ Al decennia lang hoor ik futurologen, media-experts, krantenmagnaten en journalisten dit zeggen. Alles digitaal, dat is de toekomst. Mede daarom waren de verwachtingen bij de start van De Hessencombinatie niet al te hoog gespannen. ‘Eerst maar eens kijken of het werkt’, zo was de stemming te omschrijven. Een voetbalvereniging heeft genoeg aan een website en presentie op sociale mediums. Maar gelukkig was er een redactie die geloofde in succes. Die wist dat De Hessencombinatie toekomst had, als je voldeed aan een aantal voorwaarden.

Het moest meer zijn dan een clubblad. Het moest gericht zijn op de kernen Hummelo, Drempt en Keppel en Eldrik. Het moest redactioneel robuust zijn en het moest er professioneel uitzien. En dat is allemaal gelukt. De Hessencombinatie is toe aan de vijftigste(!) editie. Het magazine is geliefd, heeft veel draagvlak, wordt goed gevonden door adverteerders en wordt door velen tot het laatste artikel gelezen. In en buiten onze kernen.

Het succes van de formule is inmiddels ook elders doorgedrongen. Ik kan zo een aantal organisaties noemen die, met De Hessencombinatie als voorbeeld, weer een eigen ‘glossy’ hebben opgezet. Want kwaliteit verloochent zich niet. Dat alles is een groot compliment waard voor iedereen die zich heeft ingezet voor De Hessencombinatie, maar ook een grote pluim aan onze adverteerders en lezers. Zonder dezen geen tijdschrift.

Ik wens iedereen veel plezier met het lezen van dit jubileumnummer en ga deze uitgave weer met gepaste trots in een stil hoekje zitten lezen. Wat goed is, blijft goed.

Foto: **Wim van Hof**

Mart de Kruif

Tekst: **Berna ter Horst**
Foto's: **Wim van Hof**

Geestelijk verzorger Melissa Bulten

'Je helpt mensen richting te vinden'

Melissa Bulten (29) uit Hoog-Keppel werkt als geestelijk verzorger bij Stichting Sensire. Door haar fysieke beperking zijn sommige dingen voor haar niet vanzelfsprekend. De vrijheid om zelf te kunnen gaan en staan waar ze wil bijvoorbeeld. Tijdens haar studietijd leerde ze zichzelf heel goed kennen en ontdekte ze haar geloof. 'Ik geloof al mijn hele leven in Jezus Christus. Tijdens mijn studie vond ik diepgang in mijn geloof.'

Wat doet een geestelijk verzorger?

'Wij zijn er om het geestelijk welzijn van mensen te stimuleren en optimaliseren. Ik werk sinds augustus bij Sensire in Doetinchem, Vorden en Zeddam. Ik ga langs bij de mensen die daar wonen, voor persoonlijk contact maar ook om kringgesprekken te voeren of een dienst van woord en gebed te doen. Het team van geestelijk verzorgers waarbinnen ik werk is ongebonden, maar als er behoefte is aan religieuze invulling dan regelen wij dat. Bijvoorbeeld een pastoor als iemand vraagt om een ziekenzalving, maar ook een oecumenische kerkdienst. Daarnaast hebben we contact met vrijwilligers en organiseren we activiteiten. Verder gaat het er vooral om dat je er voor de bewoners bént.'

Waar hebben deze bewoners vooral behoefte aan?

'Ze hebben vaak met een rouwproces te maken: ze hebben bijvoorbeeld hun huis en zelfstandige manier van wonen moeten opgeven of een dierbare verloren waar ze het grootste gedeelte van hun leven mee gedeeld hebben. Laatst kwam ik op het werk en vroeg de verzorging of ik naar iemand toe kon gaan die het even moeilijk had. Daar ben je dan gewoon even nodig. Het gaat vaak om een luisterend oor bieden, vragen die ze hebben te bespreken; gewoon even tijd hebben om samen met ze te zijn.'

Hoe ben je geestelijk verzorger geworden?

'Na mijn opleiding medisch secretaresse wilde ik graag doorleren. Opleidingen als Social Work en Human Resource Management hadden wel mijn aandacht maar ik merkte dat ik meer verlangde naar een soort extra dimensie. Als ik met mensen werk dan wil ik voor hun kunnen bidden. Het contact dat ik met ze heb, moet dus wat dieper zijn. Op de christelijke hogeschool in Ede heb ik toen een meeloopdag gedaan bij de opleiding Theologie. Dat heette toen trouwens nog Geestelijk Pastoraal Werk, de naam is tijdens mijn studie veranderd. Daarin vond ik de diepgang die ik zocht. We kregen onder andere les over het Oude Testament, pastoraal werk maar bijvoorbeeld ook over omgaan met weerstand.'

Hoe ga je om met weerstand?

'We hadden eens een casus over hoe mensen soms nergens zin in hebben en alleen maar weerstand tonen. De docent vroeg ons hoe we hiermee om zouden gaan. We gingen eigenlijk allemaal direct oplossingen aandragen, namelijk activiteiten aanbieden. 'Hup, kom eens in beweging', zeg je dan eigenlijk tegen iemand. Maar als iemand aangeeft niet te willen bewegen, is het veel beter om eerst eens te luisteren en wat vragen te stellen. Wie ben jij? Wat wil jij? Dat geeft je een basis om iemand verder te kunnen helpen. Aan het eind van mijn studie heb ik een minor Coaching gedaan. De hulpvraag die iemand stelt, is vaak niet de werkelijke vraag die iemand heeft. Soms is het de kunst om samen met iemand te ontdekken wat áchter de vraag ligt. Verder vragen dan wat aan de oppervlakte bekend is.'

Klinkt als een baan die ook veel op persoonlijk vlak van je vraagt…

'Tja, dat begint eigenlijk al tijdens de opleiding. Theologie is een vakgebied waarin je geconfronteerd wordt met jezelf en je eigen geloof. Ik heb daar heel veel over na moeten denken. In intervisiegroepen bespreek je met een klein aantal mensen praktische situaties. Daar heb ik veel van geleerd. Het vak vraagt een hoge mate van reflectie: wat gebeurt hier? Wat is mijn inbreng geweest? En ook: wat kan ik anders doen? Je moet sowieso heel goed naar jezelf willen kijken. Dat heeft voor mijn persoonlijke ontwikkeling veel gebracht. Ik weet nu veel beter wie ik ben en waar ik sta, ook in mijn geloof.'

Wat heb je toen ontdekt over je geloof?

'Eerst ging ik nooit naar de kerk. Ik ben begonnen met het bijwonen van zondagsdiensten van de protestantse kerk en heb deelgenomen aan een aantal gespreksgroepen. Ik wilde me oriënteren en probeerde te ontdekken wat de meerwaarde van een kerk kan zijn. Uiteindelijk heb ik zo zelf ontdekt hoe prettig het kan zijn om met een gemeenschap je geloof te delen. In mijn hierop volgende persoonlijke zoektocht naar een geloofsgemeenschap ben ik terecht gekomen bij de Volle Evangeliegemeente in Doetinchem. Het kerkgebouw staat op een industrieterrein. Ik was de eerste rolstoeler. De eerste keer moest ik via de achteringang omdat het nog niet rolstoeltoegankelijk was. Tien minuten voor ik kwam, hadden ze bedacht dat ze voor eventuele rolstoelen een oprijplaat bij de ingang moesten leggen. Toen kwam ik. Gelukkig kon ik heel snel door de voordeur naar binnen. De evangelische liederen spreken mij zeer aan. Het neigt een beetje naar Nederlandse popliedjes, maar dan met God centraal. Tijdens mijn gebed in de kerk zei God tegen mij dat ik daar moest zijn. Voor mij is geloof niet alleen iets tussen personen om te delen maar ook juist in contact staan met God.'

Hoe komt dit terug in jouw werk?

'Halverwege de opleiding heb je een aantal richtingen die je kunt kiezen. Ik wilde alles eigenlijk wel doen, vind alles leuk. Toen heb ik gekozen voor missionair werk. Daarin draait het om hoe je verbinding legt met mensen buiten de kerk. Hoe je ze uiteindelijk helpt richting te vinden in hun leven. Als ik een preek geef, ben ik een behoorlijke tijd bezig met de voorbereidingen. Ik stel mezelf de vraag: wat is de boodschap die God wil brengen? Ik moet eerst zelf ontdekken wat een bepaalde bijbeltekst betekent in de context van 2.000 jaar geleden. Vervolgens probeer ik dit in de preek over te brengen. Als mensen dan daarna zeggen 'daar heb ik iets aan gehad, ik kon het in mijn eigen leven toepassen', is dat natuurlijk hartstikke mooi om te horen.'

Klinkt wel vrij religieus voor een ongebonden geestelijk verzorger…

'Wij proberen de behoefte van de mensen in te vullen. Op mijn werk ben ik bezig met de persoon zelf. Gesprekken gaan over van alles en nog wat. Veel mensen hebben een katholieke of protestantse achtergrond. Voor hen bieden we oecumenische diensten aan. Met anderen heb je gesprekken over het leven zelf, zonder religieuze elementen.'

Dus jouw geloof staat los van jouw werk?

'Het helpt mijzelf wel in mijn werk. We hebben natuurlijk regelmatig te maken met mensen die komen te overlijden. Je probeert er voor hen te zijn in de laatste levensfase. En je probeert de nabestaanden te ondersteunen bij het afscheid en het rouwproces. Dat kan best zwaar zijn. Persoonlijk ervaar ik dit als het proces van het leven: baby's worden geboren en mensen overlijden een keer. Voor mij als gelovige is dat niet het einde. Ik geloof dat we na onze periode op aarde verder leven bij God. In het najaar organiseren we een herdenkingsdienst voor de familie en vrienden van bewoners die het afgelopen jaar zijn overleden. Voor hen is het vaak een afsluiting, niet van het rouwproces maar wel van de locatie waar ze vaak op bezoek zijn geweest. Het einde van een periode in iemands leven. Het voelt fijn invulling te kunnen geven hieraan.'

Wat heb je het meest geleerd in je werk tot nu toe?

'Altijd een open houding hebben. Zeker in de periode rond de feestdagen kunnen er veel zaken boven komen drijven bij mensen. Dan heb ik van alles voorbereid, maar moet je je afvragen of dat gaat werken op dat moment. Dan probeer ik flexibel te zijn, laat de planning voor wat het is en ga aan de slag met wat er op dat moment speelt. Toch zijn de voorbereidingen soms ook heel handig hoor, dan loopt alles juist precies zoals je bedacht had. Je weet gewoon nooit van te voren waar je tegenaan loopt.'

Kon je makkelijk werk vinden?

'In april 2020 ben ik afgestudeerd. Na eerst even rustig aan gedaan te hebben, lukte het niet om een baan te krijgen. Via het UWV ben ik toen samen met een coach verder gaan zoeken. Soms had ik het idee dat het misschien niet lukte omdat ik in een rolstoel zit. Ik dacht:

huid- en voetverzorgingsinstituut

Wil de Geest

A.G. Noyweg 53
6997 AN Hoog-Keppel
T. (0314) 38 13 01
E. info@wildegeest.nl
www.wildegeest.nl

BOVAG

AUTOBEDRIJF OVERBEEK

Verkoop nieuwe en gebruikte auto's
Reparatie
Onderhoud en schadeherstel
APK keuringsstation
Airco service
Total tankstation

Dorpsstraat 4 – 6999 AC – Hummelo – tel. 0314-381674
info@autobedrijfoverbeek.nl www.autobedrijfoverbeek.nl

KERMEX
EVENT CATERING

MET ADVIES & SERVICE VOOR UW EVENT

HOOGWAARDIGE • EVENEMENTENCATERING
FESTIVALCATERING • PARTYCATERING

TEL. 06 20 27 97 17 • WWW.KERMEX.NL

ik heb gewoon een káns nodig. Ik heb toen een werkervaringsplek gehad voor 16 uur per week. Dat was heel fijn. Zo ontdekte ik ook dat voor een juiste energiebalans een 12-urige werkweek voor mij het beste is. Hierna heb ik contact gelegd met Sensire en gevraagd of ik bij hun mocht meelopen. Dat mocht en zo is het balletje verder gaan rollen. Ik krijg zoveel energie van dit werk. Het is mooi om met bewoners te praten, om ze te leren kennen. Ik hou ervan met mensen te werken. Iemand zei eens tegen mij: 'Je hebt van je zwakte je sterkte gemaakt; je komt in jouw rolstoel altijd op ooghoogte binnen bij de bewoners.' Ik zie dat zelf ook wel als een mooie ingang. Het geeft misschien een gevoel van: jij begrijpt het wel. Ik krijg ook wel eens vragen als 'woon jij ook hier?' Of een opmerking over mijn rolstoel: 'Wat een mooi dingetje; kun je daarmee ook buiten rijden?'

Waarom zit je in een rolstoel?

'Ik heb spastische cerebrale parese. Mijn spieren werken niet zoals het zou moeten en zijn stijver. Kracht opbouwen lukt alleen via intensieve training en gaat heel langzaam. Na mijn geboorte ben ik heel ziek geworden en heb ik 9 maanden in het ziekenhuis gelegen. Ik wilde niet drinken, spuugde alles weer uit. Ik werd steeds zwakker en zwakker, de dokters waren door alle opties heen. Op het diepste punt toen het echt verkeerd dreigde af te lopen, heeft mijn vader in gebed hulp aan de Heer gevraagd. De volgende dag ging ik drinken. Ik heb daarna drie jaar bij revalidatiecentrum Groot Klimmendaal doorgebracht. Ik had natuurlijk een ontzettende achterstand. Ik kon nog niet eens met mijn hoofd draaien. Alles moest mij nog geleerd worden. In mijn vierde levensjaar kreeg ik mijn eerste elektrische rolstoel. Een blauwe met vlinders erop, ik herinner het me nog goed. Toen kon ik eindelijk zelf overal heen.'

Dat moet een heerlijk gevoel van vrijheid gegeven hebben…

'Supervrij! Anderhalf jaar geleden heb ik mijn rijbewijs gehaald en inmiddels heb ik een eigen busje. Dat geeft mij zoveel vrijheid. Net als toen kan ik nu weer eindelijk overal zelf heen. Alleen dan veel verder: ik rij nu zelf naar mijn werk en naar afspraken toe. Ik was altijd afhankelijk van anderen of van taxivervoer. Ik was niet eens gewend alleen op pad te gaan. Het is heel fijn dat ik dat nu wel kan, soms ook nog wel een beetje wennen moet ik eerlijk zeggen, maar vooral fijn.'

Ga je nu aan de andere kant van het land wonen?

'Zeker niet. Als Keppelaar voel ik me echt thuis in de Achterhoek. De sfeer, gastvrijheid en manier van omgaan met elkaar vind ik heerlijk hier. En ik kan zelf misschien geen plat praten maar ik vind het héérlijk om te horen. In de toekomst zou ik graag een keer op mezelf willen wonen. Liefst in een rustige omgeving, met een winkel in de buurt. Voor mij wel zo handig.'

Nog andere wensen?

'Ik heb geleerd het leven te nemen zoals het nu is. Ben losser geworden in het plannen van grote dingen. In mijn werk hoop ik dat het zo door mag gaan, dat ik meer mag leren en het werk me steeds meer 'eigen' kan maken. Ik werk met ouderen, maar ben in de kerk onder andere actief met jongeren, voornamelijk tieners. Ik ben graag in een omgeving waarin zoveel hart voor ménsen is. Vanuit mijn geloof ben ik erg benieuwd wat God verder voor mij in gedachten heeft.'

CV
Naam: Melissa Bulten
Leeftijd: 29 jaar
Woont: In Hoog-Keppel met haar vader Ferdinand, zijn partner Karin en haar dochter Sharon
Werkt: Als geestelijk verzorger bij Stichting Sensire
Opleiding: Medisch secretaresse (mbo) en Theologie (hbo)
Over haar werk: 'Ik heb geleerd een open houding te hebben. Je weet nooit van te voren waar je tegenaan loopt.' Over haar geloof: 'Het gaat niet alleen over het delen met anderen maar ook juist over in contact staan met God.'

Tekst: **Rinus G.M. Rabeling**
Foto's: **Rinus G.M. Rabeling, PR**

Ons dialect moeten we zoveel mogelijk koesteren. Het is een onderdeel van onze (cultuur)historie, in gesproken en geschreven woord. Het geeft eigenheid aan de streek en versterkt in hoge mate de saamhorigheid. Deze rubriek wordt gevuld met bijdragen in onze streektaal. In dit nummer herinneringen aan bijzondere ontmoetingen in de jaren zeventig met een oudere inwoner, 't Jagertje (Harm Hamer), een ervaringsdeskundige als het onder andere om stropen gaat.

Streupen

't Was in 't veurjoor van 1973, now precies viefteg joor gelejen. Meestal ging ik in die tied twee keer in de waek naor de Klokkenkamp um vogels te tellen en nestkasten veur de mezen op te hangen en nao te kieken. De Klokkenkamp is 't bosgebied tussen Veur-Drempt en Hoog-Keppel. I-j kon toen nog vanuut Drempt aover de kamp via 't olde Doesburgse Pad, langs Lusink en Denkers van de Witte Hemel lopen. 'n Paar joor later is dat paedje deur 'n boer helemaol weggeploegd.
Ik kwam door regelmaoteg twee keerls tegen. De ene was Derk Lucassen uut Veur-Drempt. Wi-j hadden 't altied aover de vogels en natuurlek of de eerste trekvogels alweer terug wazzen uut Afrika. Uut die gesprekken ontstond later ook 't dialectbuukske Dremptse Präötjes.
Den andere man was Harm Hamer. Niemand kende 'm as Harm, veur iedereen was hi-j z'n hele laeven lang 't Jagertje. Ik kwam Harm nog wel 's tegen as hi-j vanaf Café Schreurs in Hoog-Keppel, 'n betjen waggelend vuutje veur vuutje en vaak met zien hundje, aover de Klokkenkamp, via 't Zwaanspad en 't Berkenlaantje de Stokhaovenlaan aoverstaok naor z'n boerderi-jtje. 't Was zien geboortehuus, de Brune Barg. De olders van Harm hadden hier altied gewoond. 't Was gepacht van de Ulenpas en in die tied ko'j d'r bliekbaor 'gemakkelek' met acht mensen wonen; vader, moeder en zes blagen. Vader was losarbeider en boerenknecht. Moeder zörgde veur 't huus en alles wat door bi-j heurde. Harm wier geboren in de zommer van 1896. Nao 'n paar joor laegere school mos d'r meteen geld worden verdiend. Ook 't Jagertje ging net as zien vader aoveral an de gang as boerenknecht. Zien bruur en zusters trouwden, Harm bleef zien hele laeven lang vri-jgezel. Hi-j bleef bi-j zien olders wonen en toen die uut de tied wazzen moch hi-j op de Brune Barg blieven wonen en de pacht aovernemmen.
Dat werken bi-j de boeren en soms in 't bos was geen vetpot, zeker niet as 'n borreltje ook altied goed smik. Hi-j mos natuurlek de pacht betalen en veur zien etteri-j zörgen en soms 'n betje meer, maor dooraover later meer.

't Was op zaoterdag 27 september 1973, ik liep vanaf de Stokhaoven in de richting van de Vief Beume toen 't Jagertje bi-j de Brune Barg wat holt an 't kleuven was veur de kommende winter. Hi-j was 'helder', had zin in 'n präötjen en wol net veur 'm zelf koffie maken. 'Wo'j ook een bekske?', vrog Harm. Ik dronk in die tied nooit koffie maor zei toch ja umda'k ni-jsgiereg was nao zien verhalen aover hoe hi-j door al joren alleen woonde. 't Was allemaol sober, eenvoudeg en 'n betje versletten. Weineg huusraod en op 'n täöfeltje 'n bienao uutgedreugde clivia. Op 'n old holtfenuus wier d'r gekaokt. Hi-j sliep nog in de bedstee en op de dael was nog 'n lemen vloer. Veur de rest hing door 'n schup, wat gereedschap um te maejen en te herken en twee vliemscherpe aksen en 'n hiepke um 't holt te kleuven. Een stapel laege eerpelzakken in de hoek en twee laege eierkisten. In de olde grupstal was 'n soort vogelkooi van gaas gespiekerd. Buten 'n klein half in mekaar gezakt schuurke en 'n knienenhok, volges mien zonder kniens, en 'n wat armzaleg uutziende moestuin. De boerenmoes kon ik nog wel herkennen umda'k vrogger bi-j mien opa altied mos helpen um de roepen d'r uut te halen. De andere gruuntes hadden de beste tied wel gehad.

De koffie was intussen kloor en ik vrog 'm woorum d'r geen kniens in 't hok zatten. Zien ogen begonnen 'n betjen te glinsteren. 'Dat za'k ow vertellen', zei Harm. 'Met eigen kniens bu'j altied druk. 't Hok mot af en toe uutgemest worden en dan ni-j stro d'r in, ze motten 't liefs elke dag schoon water hemmen en i-j mot 'n paar keer in de waek gres plukken zodat ze wat te vretten hebt. Door bu'j alderjekes druk met.' Een betje grinnekend voegden hi-j d'r an toe: 'Door he'k haost geen tied veur umda'k ook nog af en toe naor Hoog-Keppel mot…' Harm geet wieter en vertelt aover

In het dialect

zien oplossing veur 't kniensprobleem.
'Ik was een joor of veertien toen ik veur de eerste keer, in de buurt van Kersmes, 's aoves in 't duuster, met mien vader met moch um de strikken laeg te halen. Hi-j kon streupen as de beste en had aoveral langs de bosranden en de velden in Keppel en Drempt zo'n zesteg strikken staon. Ik heb 't toen en de völle keren later, allemaol goed in mien opgenommen en heb d'r doornao mien hele laeven zelf ook völ plezier van gehad. Door kwammen dan ook nog de sterke verhalen bi-j die in 't café bi-j Schreurs wieren verteld. Van één zo'n verhaal was ik beheurlek onder de indruk. De twee keerls woor 't aover geet, waren net terug van 'n hötje logeren op de Kruusbarg in Dörrekum. Ik zal 't ow vertellen. Alleen de echte namen hol ik veur mien, umdat één van de twee nog laeft.'

't Jagertje geet d'r veur zitten an de kökkentaofel en vertelt.
'De streupers Hent en Geurt waren al 'n hötje in 't veld maor hadden nog geen wild gezien, töt Geurt achter een struuk wat zag bewaegen. Hi-j bedach zich niks, legde an en haalde de trekker van z'n geweer aover. Ze gaot meteen die kant op, 't was 'n gaef schot en 't 'bees' mos in 't hoge gres achter den umgevallen olde eik liggen. Maor de schrik was groot, geen ree, haas of iets, nee, 't is völle slimmer… Geurt hef de jachtopziener umver geschaoten.
'Wat is ons now aoverkommen!', röp Geurt, de paniek slöt toe, goeie raod is duur.
Hent kik meteen in de jaszak van de jachtopziener en vindt door een dikke portefullie en röp: 'Door is hi-j vas niet eerlek angekommen, wi-j praot nerges aover, samen daelen.'
'Wat samen daelen, niks sam sam. 't Was mien schot', zegt Geurt. Hi-j stopt de portefullie, die niet zo dik meer was, weer in de tes van de jachtopziener en zegt tegen Hent: 'Kom op, wi-j gaot gauw naor huus veurdat ze ons hier ziet. Het geld verdaelen wi-j dan wel in twee porties. Zesteg procent veur mien en derteg procent veur ow, dat liek mien wel zo eerlek.' Geurt had zich natuurlek bedach dat Hent nooit zien mond zol hollen as hi-j niks met zol kriegen. 'Eerleke verdaeling, wat mooie eerleke verdaeling, i-j twee keer zovölle as ik, dat nuum ik helemaol niet eerlek', snauwde Geurt. 'En zesteg procent en derteg procent is ook geen honderd procent. Ik kan wel niet zo goed rekkenen, maor dit kan ik zonder rekkenmachine nog wel.'
Hent: 'Die tien procent he-k in de portefullie laoten zitten. Wi-j könt er toch niet alles uut halen?' 'En dat bunt zeker precies de tien procent van mien deel?', vrög Hent. 'Nee keerltjen, zo makkelek kom i-j d'r niet met weg. Ik wil d'r minstens tien procent bi-j en dan heb i-j nog steeds meer as ik. En anders wil ik niks en geef ik alles deur an de veldwachter wat wi-j hier belaefd hebt.' Geurt zag wel in dat e d'r niet onder uut kon kommen en gaf an Hent an wat hi-j wol hebben. Maor veurdat Geurt 't geld gong tellen stak hi-j zonder dat Hent dat zol zien nog gauw een paar briefkes van viefentwinteg in de boksetes. Maor hi-j had niet gezien dat Hent 't uut zien ooghoek toch had metgekregen. Toen Geurt alles geteld en verdaeld had, zei Hent: 'Mooi, bedankt Geurt, en now ook nog graag dat geld wa'j weggenoffeld hebt, dat wa'j net in de boksetes hebt gestaoken, da'a ook veur mien. Ik haop da'j dat goed hebt begreppen.' Geurt kaos eier veur zien geld en gaf de briefkes toch maor an Hent.
'Wi-j zölt toch naor de veldwachter motten gaon um deur te geven dat de jachtopziener door in 't veld ligt. Wi-j könt 'm toch niet zo maor laoten liggen?' 'Kun i-j dan iets bedenken weurum wi-j met z'n tweeën door in 't bos wazzen?', vroeg Geurt an Hent.
'Ach jonges, dat döt er allemaol niet toe', klonk 't achter hun. 'Mien plan is helemaol uutgekommen. Deurum heb ik mien neer laoten schieten. Ik had een kogelvri-j vest angetrokken en jullie hebben niet goed uut de döppes gekekken en waren te hebzuchteg veur dat stukske wild.' Geurt en Hent stongen stief van de schrik. Ze wazzen deur veurege keren op de heugte wat d'r now ging gebeuren. Alleen was 't now allemaol 'n beheurlek stuk slimmer. Schieten op 'n jachtopziener en dan ook nog al 't geld uut de portefullie pikken… As makke schaopen en met de stet tussen de benen ging 't veur 't proces-verbaal richting plietieburo. Aover 'n hötje naor Terborg veur de bestraffing deur de kantonrechter. 't Zag d'r allemaol niet zo best uut veur Hent en Geurt…'

't Jagertje geet hiernao wieter met zien eigen verhaal. Hi-j vertelt dat hi-j vanaf z'n jonge joren regelmaoteg met zien vader Garrit Jan (1852) op pad ging en meneg knientje en haas te grazen nam. Soms was 't vleis in de pan veur 't gezin maor meestal was 't ook een bron van inkomsten. De knientjes gingen dan naor 'n poelier in de umgeving.
Deur 't verhaal van Geurt en Hent was 't veur 't Jagertje wel dudelek dat e 't beste alleen op pad kon gaon. Geen heibel, i-j heb minder kans um verlinkt te wodden en alles wa'j te pakken krieg, ko'j zelf gebruken of verkopen.
Zien vader stierf in 1936 midden in de crisistied. Harm woonde toen alleen met zien moeder Aaltje (1861) op de Brune Barg en vuulde natuurlek ook de zörgen van die tied. 'n Betje extra

Een streuper zet een strik bi-j een knienenwissel, umstreeks 1950.

Pedicurepraktijk Pied-à-Terre

PEDICURE EN MEDISCH PEDICURE

Nank van der Boon
Hummelo

Komt ook bij u aan huis!
Vooral voor mensen met DM,
Reuma en COPD

Bel: 06 - 44 50 07 99

ProVoet
Brancheorganisatie voor de Pedicure

ROMETRON
intelligent agricultural solutions

www.rometron.nl

BOUWMARKT
DE TOLBRUG

Emmerikseweg 17
7227 DG Toldijk
T: (0575) - 45 16 55
F: (0575) - 45 26 79
E: info@bouwmarktdetolbrug.com
www.bouwmarktdetolbrug.com

De bouwmarkt met vele specialiteiten.

- Persoonlijke bediening en goede service
- Wij denken met u mee en geven graag advies
- Ook uw adres voor propaangasvullingen
- Hout en Plaat op maat
- Vele artikelen per stuk/ per meter verkrijgbaar
- Ongelooflijk veel materialen tegen scherpe prijzen

garvo
voer naar mijn hart

Elke zaterdag tussen 8 en 12 is onze winkel geopend!

Al het voer van Garvo is:

- Gemaakt met liefde voor dieren
- CO2 neutraal geproduceerd
- Van hoge kwaliteit dankzij zorgvuldig geselecteerde grondstoffen

Garvo, Molenweg 38, 6996 DN Drempt, +31 ((0)313) 47 23 21

In het dialect

inkommen was meer dan welkom, dus de knientjes liepen onmundeg gevaor. Moeder Aaltje stierf 'n paar maond nao de oorlog in november 1945. Vanaf dat moment was 't Jagertje helemaol op zichzelf angewezen. 't Werken bi-j verschillende boeren en af en toe bi-jspringen in 't bosonderhold zörgden maor veur 'n kareg inkommen. Maor 't Jagertje had niet zo völ neudeg, hi-j was tevraen met z'n laeventje en genoot van z'n glaeske foezel.
't Streupen bleef veur wat extra geld dus 'n hoogneudege bezegheid. En ook Harm was altied verwikkeld in een soort van kat en muus spel met de jachtopzieners. In al die joren had hi-j d'r 'n stuk of vier metgemaakt. Meestal was hi-j ze wel te glad af, maor 't kwam ook wel veur dat de veldwachter en later de veldplietie 'm te grazen nam.

't Was in de joren viefteg en zesteg dat d'r nog 'n extra meugelekheid van inkommen bi-j kwam. Op 'n zeker moment wier 't Jagertje bi-j Schreurs in Keppel angesprokken deur 'n dääneg uut de kluten gewassen keerl die 'n handeltje had in old iezer. Hi-j kwam uut de Hääve bi-j Zutphen en heette Appie. Harm kreeg 'n borrel van 'm en 't gesprek kwam al gauw op 't streupen en de vraog of hi-j nog wat wol verdienen. Appie was op zuuk naor iemand die 'n paar keer in de maond kon zörgen veur bepaolde zangveugeltjes. 't Ging 'm veural um vinken, goldvinken, sijsjes, gruunvinken, tuinfluiters, kneutjes en zo. Hi-j kon zörgen veur 'n lokveugeltje en speciale liemstökskes. Veur elk veugeltje was de opbrengst een gulden, veur een putter of 'n goldvink was 't twee kwartjes meer. Appie zol alles uutleggen en laoten zien bi-j 'n kameraod in Leesten bi-j Warnsveld.
't Jagertje had d'r meteen oren naor en volgende waek vri-jdag zol Appie 'm bi-j de Vief Beume oppikken veur de 'opleiding' in Leesten. 't Jagertje gräölde inwendeg van disse kans en werd net veur tweeduuster weer in Keppel afgezet met plekkerege stökskes', 'n pötje met extra liem en 'n kooitje met een lokveugeltje. Appie zol drie waeken later veur de eerste keer kommen kieken hoe 't eerste begin was gegaon. Alle begin bleek ook hier lasteg te zun, Harm had drie veugeltjes gevangen, 'n umzet van drie gulden in drie waeken… dat was nog niet erg völ. Maor in de loop van de tied ging 't steeds better.
Bi-j 't vangen van vogels met liemstökskes wödt met 't streujen van zaod en lokvogels in 'n kooitje geprobeerd de veugeltjes naor 'n plek woor liemstökskes bunt neergezet te lokken. As ze op zo'n stökske gaot zitten, dan blief ze hieran plekken en kump de vanger 'n hötje later um ze door van af te 'plukken'. De liemstökskes bunt ingesmeerd met liem of dikke honing. Die liem was vaak gekaokte lienolie of heel vrogger ook wel gekaokte bessen van de maretak. Die maretak kwam hier niet zovöl meer veur en wier in onze streek ook vogelliem genuumd. De honing en liem mossen ook niet te straf plekken um te veurkommen dat te völ veren aan 't stökske bleven klaeven.

't Strikken van de knientjes ging nog steeds deur en de veugeltjes werden alsmaor meer. Samen met de AOW was het wel geen vetpot maor Harm kon d'r van rondkommen en liet zien dagelekse glaeske(s) goed smaken.
Natuurlek mos hi-j now nog meer oppassen veur de jachtopziener en veldwachter. En natuurlek ook veur andere 'pottekiekers' in 't veld. In 't begin nuumde ik Derk Lucassen al, die als 'n echte vogelspotter vaak in de Klokkenkamp rondzwierf. 'Dén het mien nooit betrapt en verlinkt', vertelde 't Jagertje trots. Toch werd 't langzaam-an minder met de oogst. Verschillende vogels nammen in die tied beheurlek in antal af. Putter, goldvink, sijs en tuinfluiter werden zeldzame vangsten. D'r kwam 'n moment dat Appie angaf veur die paar veugeltjes niet meer naor Keppel te kommen.

Maor de joren van Harm nammen ook toe. 't Regelmaoteg in 't duuster op pad gaon um nog wat strikken te zetten en op te halen werd steeds lasteger. 'n Eerpelzak met drie of vier knientjes met sleppen was 'm al haos te zwoor. 't Betekende in de loop van de zesteger joren 't eind van de handeltjes van 't Jagertje.

In onze biezundere praoteri-j van toen kreeg ik ook de indruk dat in de loop van de joren zien eenzaamheid ook beheurlek was toegenommen. 'n Paar joor later in 1976, aoverleed Harm Hamer 't Jagertje, net 80 joor old, op zien Brune Barg in Hoog-Keppel. Ik had 'm altied in z'n eigen umgeving nog willen fotograferen, helaas is dat d'r niet meer van gekommen.

Een zwartkop gevangen met 'n liemstökske.

Tekst: **Ine Snelder**
Foto's: **Wim van Hof, collectie Rinus G.M. Rabeling**

Krasse knarren

Cathrien Smit in haar woonkamer achter op het erf van boerderij Wydorp.

Cathrien Smit uit Voor-Drempt:

'Een leven lang leren en lezen'

Ik zit tegenover Cathrien Smit-Goossens (95) in haar huis achter op het erf van het tegenwoordige Wydorp. Tot de jaren twintig van de vorige eeuw stond de oorspronkelijke boerderij al eeuwen waar nu de Rijksweg loopt. Het autoverkeer nam toe en de boerderij moest hiervoor gesloopt worden. De eerste steen voor het nieuwe huis werd door de driejarige Henk Smit gelegd. Nu wonen sinds twaalf jaar dochter Margreet en schoonzoon Bertjan in het huis. Cathrien woont aan de achterzijde met een, op het moment van het gesprek zonnig, weids uitzicht. 'Ik geniet elke dag hier, er is ook steeds wat anders te zien. Van prachtige zonsopgangen en -ondergangen, tot overtrekkende ganzen, spelende hazen en langslopende reeën.'

'Ik verveel me nooit. Ook niet nu ik, alweer drieëntwintig jaar geleden, mijn drukke leven vaarwel heb gezegd. Ik heb ervan genoten, maar ben heel blij met hoe ik nu leef. Ik ben gezond, misschien wel omdat ik nooit gerookt heb of alcohol heb gedronken. Wie weet.'
'Ik geniet van mijn familie, mijn dochter en schoonzoon, mijn drie kleinkinderen en de vijf achterkleinkinderen. Mijn huwelijk met Henk

was liefdevol en gelukkig. Daarnaast heb ik een mooi bedrijf gehad en had ik de mogelijkheid om interessante cursussen te volgen. Ook heb ik leren handwerken en weven. In onze tuin stonden veel bijzondere planten waarvan ik de zaden uit Engeland liet komen en deze vervolgens opkweekte. Ik dacht daarbij altijd aan oma die mij deze liefde voor de natuur heeft bijgebracht.'
'Ik heb niet zoveel gereisd omdat mijn man het lastig vond om de boerderij alleen te laten en daarnaast het liefst in zijn eigen bed sliep', vervolgt ze. 'Een mooie reis die ik heb kunnen maken, was naar Lahore in Pakistan, in 1985. Mijn nicht en ik zijn twee maanden bij haar zoon geweest. Een indrukwekkende ervaring door de mensen, de tegenstellingen tussen arm en rijk en de overweldigende natuur.'
'In mijn huis zorg ik voor mezelf, kook ik en doe het huishouden. Ook maak ik elke dag een wandeling, al heb ik daar inmiddels wel een rollator bij nodig. Maar', zegt Cathrien, 'het is wel een prachtige rode waarmee ik me wel kan vertonen. Om te voorkomen dat er wat ernstigs gebeurt, heb ik vorig jaar mijn rijbewijs niet verlengd. Geeft rust. Gelukkig zijn Margreet en Bertjan er om boodschappen voor me te doen en me, als dat nodig is, overal naartoe te brengen.'

Jeugd

'Dit is een totaal ander landschap dan waar ik geboren en opgegroeid ben', vervolgt Cathrien Smit-Goossens. 'De Goossens-familie woont al vele generaties in Meddo. Mijn grootouders deelden een gesplitst huis op het terrein van de steenfabriek met mijn ouders, mijn twee jongere broers en mij. Deze steenfabriek is in de tweede helft van de negentiende eeuw gebouwd door Hendrik Goossens, mijn overgrootvader. De grondstoffen voor de stenen en pannen kwamen uit de leemputten in de omgeving. De steenfabriek staat er niet meer. Nu is er alleen nog de gerestaureerde oude droogschuur 'Het Panhoes'. Toen ik geboren werd, was het inmiddels een boerenbedrijf. Het was weliswaar een boerderij, maar niet in de traditionele zin; wij hielden bijen, konijnen en kippen en fokten ook zilvervossen. Mijn vader hield van de jacht. Hij dresseerde hiervoor jachthonden die ook bij ons logeerden.'
'Ik was dol op mijn grootmoeder en was altijd aan die kant van het huis. Ik ben voor een belangrijk deel door haar gevormd. Mijn nieuwsgierigheid en interesses in veel zaken zijn zeker door haar gestimuleerd. Ze was bijvoorbeeld geabonneerd op twee kranten, het *Algemeen Handelsblad* en de *Zutphense Courant*. Ze las me voor uit de rubriek Voor het jonge volkje. Ik luisterde dan ademloos naar haar.'
'Ze las elke dag een stukje in de bijbel. Daarover zei ze tegen mij: 'De bijbel staat vol interessante verhalen, je moet alleen niet alles geloven wat erin staat.' Vaak vroeg ik aan haar, zullen we samen zingen? We zongen dan uit het bundeltje *Kun je nog zingen, zing dan mee*. Veel van die liedjes ken ik nog steeds. Ook nam ze mij mee naar buiten en gewapend met het floraboek, leerde ze mij planten herkennen.'
'Omdat oma me altijd voorlas en me het alfabet leerde, kon ik op mijn vijfde al lezen. Lezen deed je op school. Daar leerde je dat en nog veel meer. En leren was zo leuk. Ik liep weg van huis om de school te zien. Want daar gebeurde het! Grote paniek, iedereen op zoek naar mij. Mijn vader vond me uiteindelijk en nam me mee terug naar huis. Omdat ik zo graag naar school wilde, zorgde het hoofd der school in Meddo ervoor dat dat mocht. Ik ben er gebleven tot mijn tiende. De vervolgopleiding, de tweejarige voorbereiding voor de hbs, was in Winterswijk. Daar ging ik: op de fiets acht kilometer heen, acht kilometer terug. Geweldig vond ik het. Maar toen kwam de oorlog. Op 10 mei, de dag dat ik mijn toelatingsexamen had gehaald, marcheerden de Duitse soldaten Winterswijk binnen. Ik besefte op dat moment niet wat dit precies te betekenen had totdat ik thuis kwam en een huilende buurman zag zitten die vertelde dat Nederland in oorlog was met Duitsland.'

Oorlogstijd

'In 1944 was de school een jaar gesloten. In 1945 konden we er pas weer naartoe. Daarom deed ik in 1946 eindexamen. Of wij onderduikers hadden? Ja, Aad. Aad was een student uit Rotterdam die in het verzet zat. Hij drukte bij ons het verzetskrantje *De Geus*. Deze vonden hun weg door heel Nederland. Tot onze schrik ontdekten wij dat er in Winterswijk ook nsb'ers woonden. Dat was dus opletten. Dat deden we, maar toch. Hij werd verraden maar gelukkig werden wij op tijd gewaarschuwd. Hij kon vluchten naar Aalten en moeder kon op tijd zijn kamer opruimen. 's Avonds kwam de inval van de politie en de SD. Ze hebben het hele huis op de kop gezet maar gelukkig geen bewijs van zijn verblijf bij ons gevonden.'
'Omdat wij dicht bij de grens woonden, werd in oktober 1944 ons huis gevorderd en kregen we inkwartiering. Een Duitse generaal met zijn staf en de kok en de foerier namen hun intrek in ons huis. De staf van de generaal was jong. Het waren veelal studenten die in dienst moesten van de Duitse overheid. Op onze slaapkamers na, werd het hele huis bezet. We woonden er bij in. 's Avonds zaten we om onze grote huiskamertafel of in de keuken.'
'Terugkomend van een schaatsmiddag op de Buurse gracht in december 1944 werd ik aangesproken door zo'n jonge soldaat, Hans heette hij. Dat was schrikken. Hij wilde echter alleen maar zijn verhaal kwijt. Hij was opgeroepen om te vertrekken naar België. Daar was het Ardennenoffensief aan de gang. Later hoorde en las ik dat zo'n 70.000 Duitse en 90.000 geallieerde soldaten hier gewond raakten, vermist werden of sneuvelden. Was hij er een van? Ik heb het nooit geweten. Deze jongeman vertelde, in niet meer dan vijf minuten denk ik, over zijn ouders, artsen aan het front, over zijn familie en over zijn droom om ook arts te worden. Hij bedankte me voor het luisteren en liep weg, mij in verwarring achterlatend.'

Bibliothecaris

'In 1948 heb ik mijn opleiding als bibliothecaris afgerond. Hier kon ik doen wat ik het liefst wilde; leren en veel lezen. Dat heb ik gedaan en doe ik nog. Ik lees nog steeds boeken en tijdschriften, het liefst over geschiedenis, politiek en wetenschap. Maar nu even terug naar toen, 1948. Ik vertrok naar Zeist waar ik een baan had gevonden bij de Openbare Leeszaal en Bibliotheek. In die tijd was inwoning verplicht. Ik had het geluk terecht te komen bij een gepensioneerde generaal en zijn vrouw. Voor kost en inwoning, zoals dat toen gebruikelijk was, betaalde ik 70 gulden per maand.'
'Het leven van een jonge vrouw met een leuke vrienden- en kennissenkring was fantastisch. Het was bijna elke dag feest door de vele uitnodigingen. Gelukkig was er goed openbaar vervoer zodat ik mijn vrienden in Utrecht en Delft gemakkelijk kon bezoeken. We genoten er met z'n allen van. De vader van een van mijn vriendinnen woonde in Delft, hij was daar hoogleraar. Hij nodigde in het weekend studenten en andere jonge mensen uit om te leren debatteren en spreken in het openbaar. Dit alles zonder voorbereiding. Heel spannend en leerzaam. Heb er altijd plezier van gehad. En op zaterdagavond gingen mijn vriendin en ik op dansles in Delft.'
'In de leeszaal was het elke dag genieten. Bezoekers adviseren,

Spuiterij De Reus viert 5-jarig jubileum

Toen Didammer Peter de Reus eind 2017 de bedrijfsruimte aan de Zomerweg in Achter-Drempt kon overnemen, pakte hij die kans met beide handen aan. Want al langer was het zijn droom om voor zichzelf te beginnen. 'Dat ik er al 5 jaar zoveel plezier aan beleef, dat vind ik prachtig. Daar ben ik trots op!'

Samen met zijn vaste medewerker Daan verzorgt Peter vooral veel spuitwerk voor bedrijven. 'Voor bouw- en schilderbedrijven verzorgen we vaak het gronden, spuiten en aflakken van kozijnen, vensters en deuren. Verder spuiten we veel ijzerwerk voor machinefabrieken en designmeubelen voor interieuronderwerpers. Daarnaast spuiten we in onze ruime spuitcabine bijna dagelijks covers voor laadpalen van elektrische voertuigen', somt Peter een deel van zijn werkzaamheden op.

Ook voor particulieren biedt het team van Spuiterij De Reus de helpende hand. 'Dan gaat het vaak om meubels, binnendeuren of keukens. Meestal zijn bij een wat oudere keuken het geraamte en het aanrechtblad nog prima, maar laat het folie van de keukenkastjes los. Ik vind het geweldig om zo'n oude keuken weer in een nieuwe kleur te spuiten. En als je wil dat wij de deurtjes demonteren, naderhand weer monteren en op locatie de vaste delen schilderen, dan doen we dat ook', legt Peter uit.

Peter heeft al 30 jaar ervaring als spuiter en nog steeds evenveel liefde voor het vak. 'Juist de afwisseling van werkzaamheden maakt dit vak zo ontzettend leuk.'

Wist je dat...?
Wij spuiten in elke gewenste kleur en met extreem krasvaste, sneldrogende en UV-bestendige duurzame lakken op waterbasis.

SPUITERIJ DE REUS
MEUBELS | KEUKENS | DEUREN | KOZIJNEN | RADIATOREN

Spuiterij De Reus
Zomerweg 37C
6996 DP Drempt
T: 06-405 293 63
E: info@spuiterijdereus.nl
I: www.spuiterijdereus.nl

Volg ons

tips geven en de weg wijzen. En natuurlijk boeken uitlenen en innemen. Eén dag staat me nog zo goed voor de geest. Er komt een woedende vrouw aan de balie en schreeuwt: 'In de leeszaal ligt de krant *De Waarheid* niet.' Ik schrik van haar uitval. Mijn directeur hoort haar en komt me te hulp. Ze vertelt de vrouw rustig dat de gezamenlijke bibliotheken besloten hebben om *De Waarheid* niet aan te bieden. En werkt de vrouw vervolgens de deur uit. Maar niet voordat zij mij toebijt dat ik op haar lijstje sta voor de Goelag Archipel als Stalin naar Nederland komt. In die tijd was er, mede doordat Rusland een van de overwinnaars van de Tweede Wereldoorlog was, veel angst voor de opmars van het communisme. Dit voorval heeft me nog wel enige tijd beziggehouden.'

Voor-Drempt

'In september 1950 ontmoette ik Henk opnieuw bij wederzijdse familie en nu sloeg de vonk over; bij de vorige ontmoeting was ik nog maar een jaar of twaalf. We hadden elkaar door de oorlog lang niet gezien. Wat was het nu een leuke man vond ik. We kregen verkering en het jaar erop, in juni 1951, trouwden we en vertrok ik naar Voor-Drempt waar Henk woonde. Ik moest nog wel leren koken. Daar hadden mijn collega's uit de bibliotheek wel een oplossing voor. Ik kreeg als afscheidscadeau *Het nieuwe Haagse Kookboek*, een klassiek werk over de Nederlandse keuken. Daar heb ik veel profijt van gehad.' Cathrien laat me het prachtig ingebonden en door haar collega's gesigneerde boek zien.

'We spraken af dat Henk voor de boerderij zou zorgen en ik voor het 'culturele' gedeelte. Maar eerst moesten we zorgen dat het huis opgeknapt werd. Het had namelijk door de oorlog nogal wat schade opgelopen. Dat herstel duurde enige tijd en ik had daarom tijd voor andere activiteiten. Ik heb toen, nadat ik enkele cursussen oude handschriften lezen had gevolgd, genealogisch onderzoek gedaan naar mijn vaders familie en daarna naar die van Henk. Destijds was het nogal uitpluiswerk, niets was immers nog gedigitaliseerd. Informatie vond ik zowel in de archieven in Arnhem en Doesburg als in het gemeentehuis in Hoog-Keppel.'

'Ondertussen waren de reparaties aan de boerderij klaar en konden we verder. We besloten stamboekschapen te gaan houden. In tegenstelling tot andere schapenhouders, schoren wij ze in het najaar. De vachten waren heel gaaf en kwamen al snel terecht bij liefhebbers. Zelf had ik al een spinnewiel aangeschaft. In de oorlog had ik, net als velen van mijn leeftijd, leren spinnen en daar plukte ik nu de vruchten van. In de jaren vijftig en zestig was zowel breien als tapijtknopen in opkomst. Daar wilden Henk en ik wel wat mee doen.'

Wolschuur

'Het idee van de Wolschuur was geboren. Henk, heel technisch, bedacht dat wij de open schuur aan de straatkant konden ombouwen tot verkoop- en demonstratieruimte. En aan mij de taak om de schuur in te richten. Er kwamen trottoirtegels op de grond en fruit- en groentekisten, gekregen van de marktkooplieden in Doesburg, werden kasten. Met een zachte handveger beitste ik ze, haken erbij… en klaar. Heel praktisch, fraai en goedkoop. Daarna kon de eerste wol gekocht worden. Daarvoor gebruikte ik geld van mijn spaarrekening, lenen wilde ik niet. Ik kocht met name zuivere wol en dan in allerlei kleuren en diktes. Alleen voor kindertruien was er een mix van wol met polyamide. Dat was gemakkelijker te wassen, belangrijk bij kinderkleding.'

Wolschuur in bedrijf

'Omdat mijn onderneming groeide en groeide en ik ook alles wilde weten over textiel, heb ik in 1967 mijn textielbrevet gehaald. Van het een kwam het ander. Er was vraag naar spincursussen, dus Henk en ik bouwden een ruimte op zolder om tot een cursusruimte met 10 spinnewielen. Ondertussen had ik ook nog de winkel. En omdat goede service mijn credo was en ik goede spullen verkocht, maar dat ook in mijn eentje deed, was het druk, heel druk. Zeker in het (brei-) seizoen. Na twee jaar werd het teveel en ben ik gestopt met de cursussen. En zo kan ik nog wel even doorgaan met mijn verhalen over de Wolschuur en mijn activiteiten. Ik schreef bijvoorbeeld voor het blad *Het Schaap* van Misset elke maand een artikel over wol. Na een paar jaar was ik 'uitgeschreven' en ben ik ermee gestopt. Door de artikelen werd ik ook uitgenodigd om lezingen te geven. Altijd mooie avonden. Nog leuk om te vertellen is de deelname van Margreet en mij aan de braderie in Doesburg. Margreet werd vergezeld door haar aangelijnde potlammetje Veronica (naar het schaap in het verhaal van Annie M.G. Schmidt). Zij zat aan het spinnewiel. Wat een enthousiasme en belangstelling was er van jong en oud. Ook gaven we demonstraties in onder meer het Openluchtmuseum en bij De Bijenkorf. Het was altijd druk en levendig hier.'

Pensioen

'In 1996 overleed Henk als gevolg van een val. De boerderij-activiteiten heb ik toen opgeheven. In 2000 vond ik het tijd om ook te stoppen met de wolschuur en verkocht de voorraad. De reclameborden verdwenen van het erf en de schuur werd afgebroken. Ik kreeg meer tijd om te lezen en cursussen te volgen, met name bij de HOVO (hoger onderwijs voor ouderen). En ik nam abonnementen op geschiedenistijdschriften. Margreet en Bertjan gingen op Wydorp wonen en ik verhuisde enige tijd later naar mijn huidige huis. Hier woon ik met heel veel plezier, heb alles wat ik nodig heb. Ik verveel me geen moment.
Voor mij geldt nog steeds, al ben ik 95, en dat is ook wat ik mee zou willen geven: Blijf nieuwsgierig, blijf vragen.

Cathrien en Henk Smit steken in Voor-Drempt met hun schapen (omstreeks 1972) de Rijksweg over.

Tekst: **Ine Snelder**
Foto's: **Wim van Hof**

Ff kletsen met . . .

Hans Teerink uit Hummelo, een portret van een tevreden man

Hans Teerink (75), getrouwd met Beja, vader van twee zonen en schoonvader van twee lieve schoondochters. Trotse opa van vier kleinkinderen, drie jongens en een meisje, en een bonuskleinkind.

Wat wilde je vroeger worden als je later groot zou zijn?

'Wat ik vroeger wilde worden, weet ik niet meer. Ik was niet zo'n dromer. Mijn vader overleed toen ik 13 was en het was toentertijd gebruikelijk om je vader op te volgen. Mijn vader was kleermaker en brugwachter in Laag-Keppel. Daar voelde ik echter niet voor. Op advies van de plaatselijke loodgieter, Pardijs, ben ik naar de ambachtsschool in Doetinchem gegaan en heb me daar gespecialiseerd in metaalbewerking. Daar was ik goed in en vond ik leuk. Op mijn zestiende heb ik nog een jaar als loodgieter gewerkt en toen een overstap gemaakt en in Duitsland 10 jaar gewerkt aan de Bundesbahn. Toen er een functie kwam bij het Waterschap Rijn IJssel ben ik daar naartoe gegaan en was, samen met een collega, verantwoordelijk voor het onderhoud van de sluizen in de Oude IJssel. Ik ben daar tien jaar geleden met pensioen gegaan. Als je me zou vragen wat ik nu zou willen worden, dan weet ik het wel: fietsenmaker. Dat vind ik een machtig mooi beroep. Ik onderhoud nu dan ook de elektrische fietsen van zowel Beja als mezelf.'

Wat zou je doen met 1 miljoen?

'Dat is een lastige vraag zeg. Als eerste schiet mij te binnen: de kinderen en kleinkinderen een bedrag schenken. Dan heb ik zeker nog wat over en dat wil ik dan gebruiken om mijn hypotheek af te lossen. Een nieuwe auto? Nou nee. Wij rijden niet zoveel en onze auto is nog prima in orde. Een boot? Dat zou ik wel heel mooi vinden. Maar Beja houdt niet zo van varen, dus dat is een leuke droom, maar ik koop liever iets waar wij beiden van kunnen genieten. Een bijzondere vakantie? Wij hebben al prachtige reizen gemaakt naar Noord-Europa; naar Noorwegen, Zweden en Denemarken. Daar ben ik al heel tevreden mee. Wij gaan nu bijna alleen nog in Nederland op vakantie, op de fiets. De eilanden zijn een favoriete bestemming. Als we nog naar het buitenland gaan, dan met de bus, lekker comfortabel en hoef ik niet zelf te rijden.'

Aan het eind van het interview schiet Hans toch nog iets te binnen: 'Een Audi Q5, dat is wel een fantastische auto.'

Welk moment zou je willen inlijsten?

'Oh, dan denk ik meteen aan de geboorte van mijn kinderen en kleinkinderen. Ik word er nog steeds blij van. En zeker als ik zie hoe ze in het leven staan. En de kleintjes hoe ze opgroeien. Heel speciaal was wel de geboorte van mijn kleindochter. Ik heb om kwart over zes in de ochtend staan dansen in de kamer. Het was het eerste meisje in

onze familie sinds lange tijd; ik kom uit een gezin van drie jongens, wij hebben twee zoons en mijn broers hebben ook allemaal jongens.'

Wanneer was je trots op jezelf?

'Ik ben een blij en opgewekt mens, ben gelukkig en gezond. Dus trots is voor mij meer blij. Trots was ik zeker toen wij dit huis, waar we nu al 17 jaar wonen, konden kopen. Het was een droom van ons om hier te kunnen wonen. Wij hadden het gezien en wisten dat het te koop zou komen. Spannend was het of het ook zou lukken om het te kopen. En ja, we werden de trotse eigenaren van dit fijne huis waar we hopelijk nog lang kunnen blijven.'

Welke app gebruik je het meest?

'Dat is veruit het meest WhatsApp. Wij hebben natuurlijk een familieapp. We kunnen zo mooie momenten met elkaar delen en daarnaast is het ook praktisch. Ook belangrijk is de appgroep met mijn collega-vrijwilligers. Ik ben, samen met mijn maat Wim Smeitink die ik al ken vanaf de lagere school in Hummelo, actief als vrijwilliger op het kerkhof van Hoog-Keppel en bij HC'03. Bij HC'03 maken wij de kantine schoon en doen kleine reparaties. Met mijn 'biljartvrienden' overleg ik ook via de groepsapp. Kortom, zo handig en bijna onmisbaar deze app. Er zijn nog andere apps die ik ook gebruik, maar veel minder frequent dan WhatsApp.'

Beschrijf jezelf in drie woorden

Op dat moment komt Beja binnen die breed glimlachend de eigenschappen die Hans noemt beaamt: 'ongeduldig, sociaal en handig.' Op mijn verzoek om een toelichting komen er enkele voorbeelden. 'Als Beja mij vraagt om een boodschap te doen, ben ik de deur al uit voordat ze uitgesproken is. Ik heb altijd haast. Iets moet meteen gebeuren, liefst gisteren als dat mogelijk zou zijn. Ik vind het belangrijk om te kijken naar je naasten. In mijn buurt heb ik afspraken met een aantal mensen om elke dag even te controleren of ze oké zijn. Dat geeft hen rust en maakt het mede mogelijk dat ze nog steeds zelfstandig wonen. Het vrijwilligerswerk dat ik doe, schaar ik ook onder sociaal, samen zorgen voor het kerkhof, samen zorgen dat HC'03 op orde blijft. Mooi om samen met anderen dit werk te doen. In het algemeen: vrijwilligers zijn erg belangrijk in deze maatschappij. Ja, ik ben handig. Dat is gemakkelijk thuis en ook bij mijn vrijwilligersactiviteiten.'

Wat staat er nog op jouw bucketlist?

'Ik heb altijd met veel plezier motor gereden. Wat zou het mooi zijn om met een Harley Route 66 in Amerika te rijden. De prachtige natuur, de uitgestrektheid, daar zou ik intens van kunnen genieten.'

Koffie of thee?

'Ik begin de dag met een ontbijt met daarbij zwarte thee. Daarna wordt het al snel koffie, sterke koffie met een klein beetje melk. En dat blijft het de hele dag. Toen ik nog op de boot van het Waterschap voer, zetten mijn collega en ik 's morgens koffie die vervolgens op de kachel werd gezet en daarvan dronken we dan de hele dag. Daar moet ik nu niet meer aan denken. Nu heb ik het liefst vers gezette koffie direct uit de machine.'

Waar krijg je de slappe lach van?

Voor mij zit een man waar de lach regelmatig doorbreekt op zijn gezicht. Dat hij de slappe lach kan krijgen is dan ook logisch. Hans: 'Tijdens de activiteiten bij HC'03 zijn er altijd veel sterke verhalen, de een nog sterker dan de ander. Daar krijg je vanzelf de slappe lach van, al is het alleen al omdat je collega-vrijwilligers erom lachen. Naar het café met de zonen van mijn broers zorgt ook altijd voor veel 'slappelachmomenten'. Een voorbeeld uit de periode dat ik bij het Waterschap werkte, staat mij ook nog helder voor de geest en ik kan er nog steeds de slappe lach van krijgen, al was ik ook wel bezorgd. Ik was reserve-sluiswachter in Doesburg en er kwam een jacht dat geschut moest worden. De vaarkwaliteiten van beide heren waren nog niet zo ontwikkeld bleek al snel. Eerst kwamen ze al vragen hoe de procedure was, toen dat duidelijk was, voeren ze de sluis in. Maar dat was toch wel eng en een van de heren deed erg zijn best om een 'botsing' met de muur te voorkomen. Alleen ging de boot steeds verder weg van de sluismuur en de armen van deze heer waren niet lang genoeg. Gevolg, u raadt het al, de heer viel in het water. Op mijn vraag of hij kon zwemmen, kwam een bevestigend antwoord en de heer zwom vervolgens naar het door mij aangegeven punt, het trapje. Beja, die erbij was, en ik hebben om dit voorval daarna nog vaak moeten lachen. Het was een echte slapstick.'

Waar staat jouw droomhuis?

'Ik ben heel blij met ons huidige huis. Maar als ik droom, kan mijn droomhuis ook in Laag-Keppel staan. Een prachtige plek aan het water.'

TE HUUR:

Luxe 5-sterren villa aan zee bij Lovina, Noord-Bali

Selamat Datang/Welkom in onze luxe 5-sterren villa **Terang Bulan** in Bali voor een onvergetelijke vakantie met maximaal 7 personen met veel privacy.

De villa ligt aan het strand in Lokapaksa in het rustige noorden van Bali, zo'n 12 km ten westen van het toeristengebied Lovina.

Onze villa ligt in een grote tropische tuin met wuivende palmbomen, exotische planten, Boeddha beelden en lotusvijvers, met een 18 meter lang infinity zwembad en een jacuzzi. Naast het zwembad is een heerlijke loungeplek (Balé Bengong). In ons zitje aan de Bali zee geniet u van de zonsondergang.

Er zijn 3 slaapkamers met airconditioning en elk een eigen badkamer. De villa heeft kabel, satelliet tv en gratis WiFi. Onze staf kan uw maaltijden bereiden en zorgt dat het u aan niets ontbreekt.

Op onze site **www.villaterangbulan.nl** vindt u tarieven, beschikbaarheid en meer informatie. Of bel ons even voor een afspraak op 0313 - 47 91 79.

Loek en Erna Janssen, Regina van Geunshof 8, 6955 AA Ellecom

DUURZAME
(H)EERLIJKE BEEFBURGERS
UIT DE STREEK

DE OLDE SCHOLE
LUNCHROOM & CAFETARIA
SINCE 1984

Rijksweg 88 Laag-Keppel
0314 380050
www.deoldeschole.nl

Dinsdag t/m Zondag geopend
1200u -2100u
Zomervakantie maandag geopend

autoschade
Frits Bloemen

• Wij repareren voor alle verzekeringsmaatschappijen
• Vervangend vervoer • Ruitservice
• Uitdeuken zonder spuiten • 24 uur bereikbaar

FABRIEKSTRAAT 20B • 7005 AR DOETINCHEM • TEL.0314-340637 • WWW.FRITSBLOEMEN.NL

Achmea Schadeservice
FOCWA EUROGARANTBEDRIJF
SCHADE-GARANT
CLAS-GARANT
UNIVÉ VERZEKERINGEN
Univé Schade Service

Beter dan de notaris

Eén van mijn hoogleraren zei ooit eens: als kandidaat-notaris hoef je alleen maar beter te zijn dan de notaris. En zo moeilijk is dat niet... Daar zit een grote kern van waarheid in. Als kandidaat-notaris ben je vaak volledig vakinhoudelijk bezig: je doet besprekingen, maakt akten en zoekt juridische vraagstukken voor de notaris uit. Als notaris ben je natuurlijk ook wel inhoudelijk bezig, maar daarnaast mag je ook vooral heel veel tijd besteden aan allerhande omgevingsruis: de acquisitie, het computersysteem, de boekhouding, is er wel genoeg werk, of juist te veel, waar vind ik goede medewerkers nu er weer een ander ziek, zwak of misselijk is. Kortom: het ondernemerschap.

Mijn agenda is vaak overvol, maar bij de afspraken staat er dan een verzoek van cliënten zelf: men heeft uitdrukkelijk gevraagd om 'de notaris', waardoor je deze afspraken niet kan onderbrengen bij de kandidaat-notaris. Vaak omdat men, geheel onterecht, bij 'kandidaat-notaris' het idee heeft van een soort 'hulpje in opleiding', terwijl men, voor hun hele specifieke en uniek ingewikkelde probleem, toch echt wel de notaris zelf moet spreken. Want ja, als je een openhartoperatie moet ondergaan laat je dat toch ook liever niet over aan de beginnende chirurg in opleiding die ongetwijfeld denkt: 'Het kan een paar patiënten kosten, maar leren zal ik het!'
De term is echter nogal misleidend. Het enige verschil tussen de notaris en de kandidaat is namelijk dat de eerste ondernemer is en dat dus voor diens rekening en risico de onderneming wordt gedreven. Na de universitaire studie Notariaat ben je kandidaat-notaris en dat blijf je zolang je geen ondernemer wordt.

Er zijn natuurlijk best kandidaat-notarissen die net van de opleiding komen en nog veel moeten leren, maar ik ken ook legio kandidaten die veel en veel beter zijn dan de notaris waarvoor ze werken. Op ons kantoor zat voorheen een kandidaat die dat bleef tot aan zijn pensioen, gewoon omdat hij ervoor koos niet alle risico's van het ondernemerschap te willen dragen. Nadat ik was begonnen, een maand voor de kredietcrisis, begreep ik dat ook wel. Onze huidige kandidate is ook ouder dan ik. De term 'kandidaat' zegt dan ook niets over diens kennis en kunde.

Hoe kwam ik hierop? Voor ons kantoor zit er een belangrijke wijziging aan te komen, die tegen de tijd dat deze column wordt geplaatst al zal zijn geëffectueerd: ik word namelijk zelf weer kandidaat-notaris! Na vijftien jaar ondernemerschap en een kantoor dat ging van vijf naar vijftien mensen, vind ik het mooi geweest en is het tijd voor een opvolger. Die zijn echter nauwelijks te vinden, zeker niet voor een eenmanskantoor als het onze, omdat vrijwel geen enkele kandidaat tegenwoordig meer een eenmanskantoor serieus overweegt, vooral vanwege die ongelooflijke hoeveelheid randzaken die daarbij komen kijken. Het is echter toch gelukt en het kantoor zal onder een nieuwe notaris toetreden tot een groter maatschap bestaande uit een stuk of zes, zeven kantoren. Hierdoor is het kantoor aanzienlijk minder kwetsbaar, bijvoorbeeld wanneer de werkvoorraad ineens te groot wordt of de notaris onder de bus komt, een zorg die ik als eenmanskantoor doorlopend voelde.

U kunt nog altijd bij mij terecht, want ik blijf dus als kandidaat-notaris verbonden aan het kantoor. Wanneer ik me echter niet meer hoef bezig te houden met de vakantieplanning, werkvoorraad, salarisonderhandelingen, zwangerschapsverloven, het computersysteem en alle cijfers, dan kan ik me weer volledig richten op de juridische inhoud van het vak en proberen weer net zo goed te worden als ik ooit, als kandidaat-notaris, was.

Foto: **Wim van Hof**

van de notaris

Mr. Jeroen te Lindert (49) is notaris te Doesburg. In zijn vrije tijd is hij zanger/pianist in een jaren 50 rock-'n-rollband.

Tekst: **Henk ten Zijthoff**
Foto's: **Collectie Pascal Serrarens, Wim van Hof**

Pascal Serrarens en het model van het internationale ruimtestation ISS.

Een virtuele reis via het oude Hummelo naar het ruimtestation ISS

Na precies tien jaar zijn we weer op bezoek bij Pascal Serrarens (50) in Hummelo. Destijds initiator van een project om het dorp Hummelo uit het verre verleden terug te halen met behulp van virtual reality. Of in het Nederlands: virtuele realiteit. Er blijkt in die tien jaar enorm veel te zijn gebeurd!

Pascal schuift vanuit zijn werkkamer aan bij de eettafel in huize Serrarens. Ik vraag hem hoe het staat met het project van tien jaar geleden. Hij lacht: 'Ik moet het maar meteen zeggen. Dat project ligt al een paar jaar stil. En het zal nog wel een tijdje in de kast blijven liggen. Maar het is niet afgeschreven. Het kan in de toekomst alleen maar mooier en beter worden. Het leuke van dit project was dat ik daardoor in een totaal andere werkomgeving terecht ben gekomen. Ik werkte destijds als informaticaspecialist voor ProRail. Doe ik nog wel eens, maar nu als zelfstandig ondernemer voor mijn bedrijf Passer VR. De klanten van mijn bedrijf bevinden zich overal en in veel verschillende branches.'
Het is niet echt eenvoudig om te begrijpen waar Pascal zich mee bezighoudt en met welke producten. Maar Pascal is gelukkig geduldig en neemt mij eerst maar eens mee naar zijn werkkamer. Daar staat op zijn bureau een buste van een soort etalagepop met één arm. En er ligt een super geavanceerde virtual reality bril (VR-bril) naast Pascal: 'Kijk dat is de robot, waar ik mijn programma's op test. Normaal moet die twee armen hebben, maar mijn bureau is wat te klein. Die ene arm is voor mij voldoende. Ik hou me bezig met het maken van besturingsprogramma's voor kunstmatige mensen. En ik kan die robot besturen via de sensoren en minicamera's die verbonden zijn met de VR-bril en de kleine handbedieningen. Doe ik mijn arm omhoog, dan doet de robot dat ook. Maak ik mijn vinger krom, dan doet de robot dat ook met zijn vingers. Het hoeft overigens geen echte robot te zijn: de kunstmatige mensen kunnen ook enkel in de computer gesimuleerd worden.'

Een wijnplukrobot met virtuele techniek

Pascal laat op zijn computer een sprekend voorbeeld zien waar hij deze zomerperiode in Italië intensief mee bezig is geweest: 'Ik werk voor dit project samen met mijn partner in Noorwegen, met mensen van Italiaanse, Spaanse en Zweedse universiteiten en een mooie Italiaanse wijngaard. Hier zie je een robot staan met plukarmen. De druiven aan die wijnranken zijn niet voor de productie van wijn

De robotplukker van Pascal plukt tafeldruiven.

maar worden gebruikt als tafeldruiven. Als je die oogst, dan is dat een uiterst secuur werk, want die druif mag op geen enkele manier beschadigd worden. De robots die we ontwikkelen en die we hier aan het testen zijn, zijn in staat om met de plukvingers zulk precisiewerk te doen.'

Is de sky the limit?

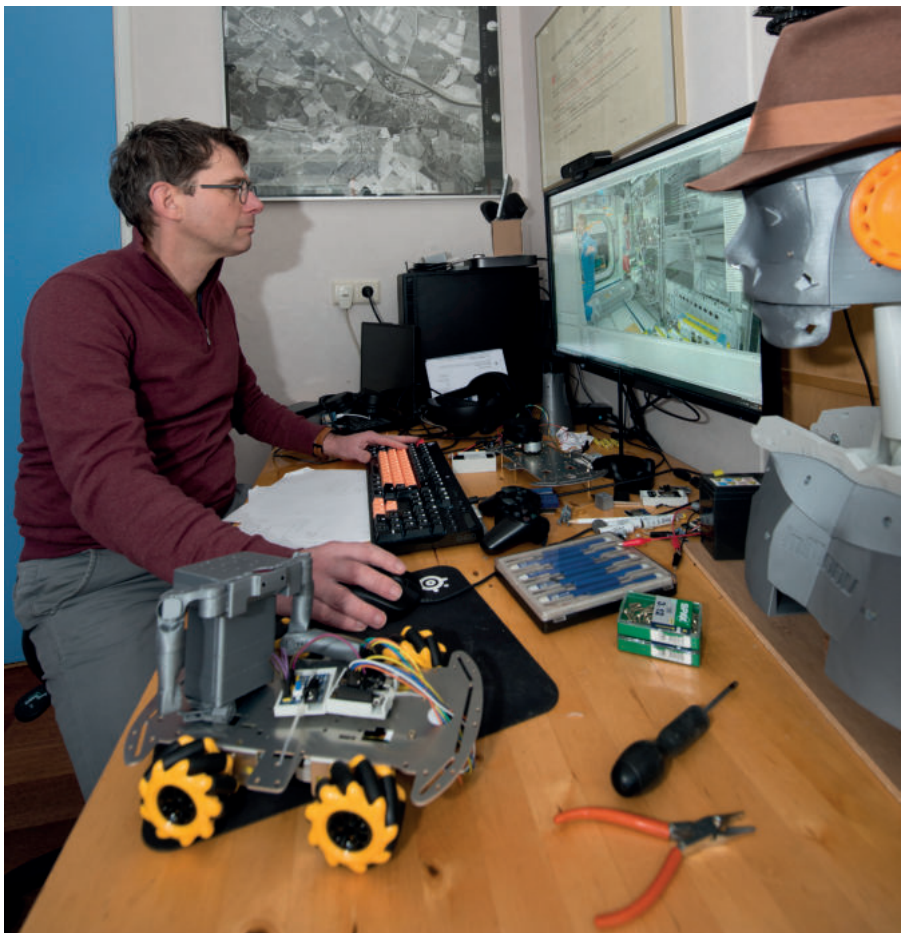
Hoe Pascal aan zijn Noorse partner kwam, is op zich al een bijzonder verhaal: 'De VR-technieken die ik gebruikte om Hummelo uit het verleden terug te halen, begon ik te verkopen. Eén van de klanten was bezig in de olie- en gasindustrie. In Noorwegen bleek men te werken aan hulpmiddelen die je met VR-technieken kunt aansturen en werk kunt laten doen. Denk aan een soort onderzeebootje dat je op grote diepte kunt inzetten voor onderhoudswerk. De Noren waren zeer geïnteresseerd en we gingen een partnerschap aan. Omdat er voor opleiding van astronauten ook veel training onderwater plaatsvindt, gaven de Noren een keer een demo op een conferentie over de ruimte. Daar werden we gespot door de Duitse astronaut en wetenschapper Matthias Maurer. Ik heb nog altijd regelmatig contact met hem.'

Van diepwater richting de ruimte

De onderwatertechniek blijkt erg goed te werken en Pascal vertelt dat hij daardoor van het ene in het andere netwerk belandde. De Amerikaanse ruimtevaartorganisatie NASA heeft ergens voor de Amerikaanse Atlantische kust op grote diepte een soort capsule liggen genaamd Aquarius, die op een ruimteschip lijkt. In die capsule wordt geoefend voor ruimtevluchten. Ze kregen lucht van onze techniek en wij kregen opdrachten om mee te denken.
Op een gegeven moment vroeg men of we mijn kunstmatige mensen ook in gewichtsloosheid zouden kunnen simuleren. De opdracht voor mij en mijn Noorse partners was om het ruimtestation ISS precies na te bouwen in een virtuele werkelijkheid. Een fascinerende bezigheid, we zijn er jaren mee bezig geweest. De bedoeling was om middels de Virtuele Realiteit techniek precies maar dan ook precies de werkelijkheid van de omstandigheden in het ruimtestation te simuleren. Dus ook je gewichtsloosheid. Wij maakten een trainingsprogramma waarbij noodsituaties worden gesimuleerd. Daar kun je vervolgens op aarde eindeloos op trainen. Bijvoorbeeld op een grote brand in het ruimtestation. Hoe blus je dat? Want wat gebeurt er als jij aan knoppen gaat draaien voor blusmiddelen, maar jouw zwevende gewichtsloze lichaam gaat zelf draaien in plaats van die knoppen? Dat kun je goed oefenen met VR simulatie op aarde in plaats van in het ruimteschip zelf. Bovendien kun je daarboven geen echte brand in scène zetten maar met VR-technieken kan dat wel zodat het vrijwel de realiteit lijkt. Met behulp van deze technieken kun je op aarde veel langer en beter trainen op alle mogelijke omstandigheden.'

Parabolische vlucht bij Bordeaux

We komen op de parabolische vlucht die Pascal een paar weken voor dit interview maakte. Deze zomer sprak ik zijn echtgenote Maayke die naast haar baan als verpleegkundige ook als vrijwilligster bij het Hessenbad werkt. Zij vertelde dat Pascal op de rol stond voor het maken van een parabolische vlucht. Maayke: 'Hij krijgt gelukkig pilletjes zodat hij misschien niet zo heel erg hoeft te kotsen.' Natuurlijk willen we weten van Pascal hoe dit avontuur eind november is afgelopen. Pascal lacht: 'Jaja dat kotsen…, toen het moment van die vlucht naderde, had ik wel momenten dat ik dacht: laten we hopen dat dit effect gaat meevallen. Maar laat ik eerst vertellen wat de bedoeling van die vlucht is. Ik ging in Bordeaux met een paar mensen van mijn Noorse partners, een aantal wetenschappers en een Franse astronauteninstructeur met een speciaal geprepareerd vliegtuig de lucht in. In deze vlucht ontstaat gewichtsloosheid en die wordt gebruikt voor allerlei testen en voor trainingen. Wij gebruiken

Het laboratorium van PasserVR.

Robotplukker en zijn bebrilde baas op weg naar het betere werk.

voor ons project die omstandigheid om onze trainingssimulatie te testen en verbeteren. Ik stapte in het toestel. Het is de gestripte Airbus A310 die ook door Angela Merkel werd gebruikt. Dat toestel staat stampvol met apparatuur die wordt getest door de wetenschapsmensen. Ook onze spullen stonden in een speciaal voor ons geprepareerde ruimte. Iedereen werd met linten aan de vloer van het vliegtuig vastgemaakt zodat het zweven in gewichtsloze toestand overzichtelijk blijft in een groter gezelschap. Haha. Voor ons gold dat niet. In onze ruimte zaten we niet vast en konden we dus vrij rondzweven. Dat toestel gaat dus de lucht in en zit eerst in fase 1. Daar gebeurt nog niets. Dan gaat het toestel echt steil omhoog en ontstaan er g-krachten: je wordt twee keer zo zwaar. Dat is het ziekmakende deel, want je lichaam gaat zich voor jouw doen abnormaal gedragen. De tip was: beweeg vooral je hoofd niet want je raakt compleet gedesoriënteerd en waarschijnlijk ben je al zo misselijk dat je gaat overgeven. Voor mij was het wonderlijk dat ik van die onaangename bijverschijnselen geen last heb gehad. Ik hoefde gelukkig niet over te geven en werd niet ziek. In fase 3 gaat alles dan 20 seconden zweven, gevolgd door fase 4 waar je weer twee keer zo zwaar wordt. Onze testen duurden drie dagen en op dag drie kon ik mij goed bewegen in gewichtsloze toestand. Onze spullen hebben we goed kunnen testen. We hadden zes geavanceerde VR-brillen meegenomen om ze te testen voor trainingsdoeleinden. We willen met die VR-brillen de virtuele realiteit zo inrichten dat zij gewichtsloosheid en lichamelijke reacties nauwkeurig kunnen simuleren. We dachten dat die zes brillen en de sensoren in de testobjecten de tests goed zouden doorkomen. Die sensoren werken op aarde perfect, maar werken ze bij gewichtsloosheid ook? Mooi niet dus! De meeste brillen werkten helemaal niet. En de brillen waarvan wij bij voorbaat dachten dat die niet goed zouden gaan werken, deden 't het beste. Voor mij weer eens het bewijs hoe belangrijk het is om goed en grondig te testen.'

De wereld van de kunsten

Het is aan Pascal heel goed te merken hoe enthousiast hij is over de projecten waar hij mee bezig is en de projecten die hij en zijn partners hebben opgeleverd. 'Momenteel ben ik ook bezig met een project waar ik zo langzamerhand aan verknocht ben geraakt. Zo leuk, man! We werken samen met de kunstenaars van Studio Drift in Amsterdam. De presentatie verwacht ik niet eerder dan in 2024, maar kijk maar eens op de site van Studio Drift, dan krijg je een beeld van waar zij mee bezig zijn. Voor het project waar ik bij betrokken ben, staat zwermgedrag centraal. Denk bijvoorbeeld aan spreeuwenzwermen. Ik ben momenteel bezig met robots die onder meer dat gedrag hebben en daarbij reageren op mensen in de omgeving. Denk daarbij aan een school vissen die wordt verstoord door een haai bijvoorbeeld. Het fascinerende is dat die robots qua gedrag veel overeenkomsten hebben met de kunstmatige mensen waar ik mee werk. Het leuke van kunstenaars is dat zij verrassende en onconventionele ideeën hebben. Ik moet daarin meedenken en dat vind ik een fantastisch proces. En dan ook écht fantastisch: hoever kan fantasie worden vertaald naar virtuele realiteit. Dat type uitdagingen vind ik zo leuk!'

Techniek of gedrag?

Pascal: 'Voor mijzelf speelt techniek een ondergeschikte rol. Menselijk handelen begrijpen vind ik zelf veel interessanter. Ik heb informatica gestudeerd en promoveerde in deze discipline. Maar ik raak vrij snel verveeld als de herhaling toeslaat. Het kan mij niet ingewikkeld genoeg zijn: hoe minder

Pascal test de onmisbare eenarmige bandiet.

Gewichtsloos experimenteren met de VR-bril.

routine hoe liever ik het heb. Prachtig! Ik heb naast informatica in de jaren negentig kunstmatige intelligentie gestudeerd. Dat was destijds een vrij nieuwe wetenschappelijke richting maar die stond toen nog in de kinderschoenen. Ik kon geen aansluiting vinden voor wat ik in mijn hoofd had en hield de studie daarom na twee jaar voor gezien. Er zijn echter enorme vorderingen gemaakt in het curriculum. Nu ben ik bezig met precies die dingen die zo'n 30 jaar geleden door mijn hoofd speelden, maar waar ik nog geen richting in kon vinden. Vandaar die experimentele virtuele reis door oud-Hummelo en de presentatie van VR-techniek bij Café FF bij Steef. Dat was zo'n beetje de eerste bril in Nederland die we daar mochten demonstreren.'

Tegendraads denken

Moet je tegendraads denken als je in VR-technieken bent gespecialiseerd? Pascal: 'Mensen zeggen wel eens: je hebt een rare manier van denken. Soms lastig, maar voor mijn werk nu heb ik er profijt van. Ik kan dingen maken waar anderen niet uit komen. Bij mijn zoon Jurre (16) ontdekte ik in Italië tot mijn ontroering dat hij precies zo denkt als ik. Jurre had ik meegenomen als mijn assistent bij de demo's. De demo van de druivenplukrobots stond in een partytent. Dat was om de klap infrarood uit zonlicht te dempen. Want de sensoren kunnen niet goed tegen te veel infraroodlicht. Maar ja, het gezelschap kreeg het knap benauwd in de hitte en dus vroegen ze of die demo niet in de open lucht kon. Jurre had in no-time een oplossing voor het zonlichtprobleem waar niemand op was gekomen. Wij konden toen met de demo buiten aan de slag met een simpele maar geniale aanpassing.'

Richting ruimte?

Of Pascal zelf de ruimte in zou willen? Hij lacht: 'Ik hou me daar nu totaal niet mee bezig. Maar als ik een astronaute mag noemen als bron van inspiratie dan noem ik de Italiaanse Samanta Cristoforetti. Op YouTube en TikTok staan prachtige filmpjes met testjes die zij doet in het ISS en dan legt ze uit wat je ziet. Aanschouwelijk onderricht van de bovenste plank.'
'Ik vind dat mijn leven de afgelopen tien jaar een bizarre wending heeft genomen. Het begon met die virtuele reis door het oude Hummelo. Mijn stoutste dromen zijn daarna uitgekomen. In mijn jeugd heb ik Wubbo Ockels, mijn inspiratiebron, ontmoet toen ik met Micro Masters Holland, een computerprogrammeerwedstrijd, had meegedaan. Nu ging een maandje voor ons André Kuipers met hetzelfde vliegtuig de trainingsvluchten maken. Wij kregen zijn foto toegestuurd toen we zelf de lucht ingingen. De bedrijven en de organisaties waar ik nu als zelfstandig ondernemer mee samenwerk, de wetenschappelijke wereld waar ik goede contacten heb; het is heel apart dat zoiets op je pad is gekomen. En dat voor een eenmansbedrijfje in Hummelo waar ik tot mijn grote plezier woon. Wat mij nog wel bezighoud, is de vraag of ik een voorwerp buiten ons zonnestelsel zou kunnen krijgen.' Pascal pakt een schoteltje en demonstreert. 'Zo'n schoteltje dat voor altijd op reis is.'

Ik zeg dat ik dat eigenlijk wel een beetje beangstigend vindt. Zo'n oneindig heelal en dan dat eenzame schoteltje tussen de sterren en stelsels. Pascal denkt daar anders over. 'Ik vind de oneindigheid van het heelal een mooi gegeven. Je fantasie daarop loslaten. Intrigerend.' Ik vraag Pascal of hij zich als een soort god ziet door robots te voorzien van steeds menselijker eigenschappen. Hij lacht. 'Nee hoor! Ik voel me vooral gezegend dat ik de dingen kan doen die ik graag doe. Ik heb er maar één woord voor: bizar. Het is bizar wat ik heb beleefd en ik ben o zo dankbaar!'

Tekst: **Ceciel Bremer**
Foto's: **collectie Daan Koenders, Jamie de Vries**

2023

Daan Koenders speelt al 20 jaar in het eerste elftal van HC'03

Mag Daan komen voetballen?'

Als klein jongetje was Daan Koenders dagelijks met een bal in de weer en ook nu hij inmiddels 37 jaar is, besteedt hij een groot deel van zijn tijd aan voetbal. Hij begon zijn voetbalcarrière bij Drempt Vooruit en na ruim dertig jaar speelt hij nog steeds wekelijks op de velden van 't Doornslag in zijn geboortedorp, inmiddels natuurlijk in de clubkleuren van HC'03. Met ruim 150 doelpunten in het eerste elftal viert Daan zijn eigen jubileum en mag een portret van deze vaste kracht van het eerste elftal in dit jubileumnummer uiteraard niet ontbreken.

Op dinsdag- en donderdagavond trainen bij HC'03, op vrijdagavond zaalvoetballen met zijn oud-voetbalmaatjes van OBW in Zevenaar en op zondagmiddag een wedstrijd spelen met het eerste elftal van HC'03. De agenda van Daan bestaat voor een groot deel uit voetbal. Dat was vroeger niet anders. De kleine blonde Daan was nog geen 6 jaar, maar dagelijks actief met een voetbal. Dus toen de F-pupillen een speler te kort kwamen, werd hij gevraagd om mee te doen. Dat was het begin van een inmiddels 31-jarig lidmaatschap bij HC'03. 'Ik liep vroeger met mijn vriendjes eerder naar school toe om nog voor schooltijd even te voetballen op het schoolplein. Na school spraken we weer samen af om te voetballen op het trapveldje in het dorp. Dan even thuis eten en als het mooi weer was, na het eten opnieuw samen naar het trapveldje', herinnert Daan zich.

Broekie

Daan bleek talent te hebben en dat bleef niet onopgemerkt bij voetbalclub De Graafschap. Tot drie keer toe werd hij uitgenodigd om daar mee te trainen, maar elke keer kwam de uitnodiging net op het verkeerde moment. 'Ik was vroeger best klein en iel. Bij de eerste keer kwam ik fysiek te kort, de andere twee keren zat ik in 4vwo en in het eerste jaar van mijn hbo-opleiding bouwkunde; daar had ik echt al mijn aandacht bij nodig. Ik vind het geweldig als je alles voor het voetbal wilt geven, maar de kans dat je doorbreekt is natuurlijk heel klein. Zo reëel moet je wel zijn.' Op zijn 16e mocht de aanvallende en destijds snelle voetballer al regelmatig mee met de jongens van het eerste elftal. Een jaar later werd hij een vaste kracht voor de hoofdmacht die bestond uit een ruime selectie. 'Dat was het jaar dat het team promoveerde naar de derde klasse, in het seizoen 2004-2005. Ik was duidelijk de jongste speler, maar werd meteen opgenomen in het team. Het gaat er immers om of je op het veld laat zien dat je daar thuishoort. Het was heerlijk om als broekie in zo'n goed draaiend team terecht te komen. De jongens die toen in het eerste speelden, waren zo goed op elkaar ingespeeld, daar ging ik zo in mee. Wanneer ik bij wijze van spreken met mijn ogen knipperde, werd de bal perfect voor me klaar gelegd en hoefde ik alleen maar in het doel te schieten.'

Was Daan bij de start van zijn loopbaan in het eerste elftal de jongste speler, nu is hij met zijn 37 jaar de oudste speler. 'Dat is goed te merken; ik zit in een hele andere levensfase dan de jongens die nu net bij het team zitten. Toen ik begon, speelde ik bijvoorbeeld samen met Ingmar Teerink. Nu 20 jaar later speel ik met zijn zoon Ove. Dat

2007

2008

is best confronterend', lacht Daan.
In al die jaren zag hij heel wat trainers komen en gaan. Met Theo van Londen (trainer van 2008 tot en met 2012) heeft hij een speciale band opgebouwd. 'Theo is een fantastische vent. Zo af en toe ga ik met hem een hapje eten en praten over voetbal natuurlijk. Dat is super leuk.'

Middelpunt

Daan is verknocht aan het spelletje en voelt zich thuis op sportpark 't Doornslag in Drempt. En ook al is de eigenaar van een aannemersbedrijf, echtgenoot van Kitty en vader van zoon Guus (en een tweede kindje op komst) een druk bezet man, hij is vaak op of rond het plaatselijke voetbalveld te vinden. 'Niet alleen om te trainen of te voetballen, maar ook als ik onze hond Japie uitlaat, maak ik vaak een rondje om het hoofdveld. Neem ik een bal mee voor Japie, kan hij lekker ballen. HC'03 en 't Hessenhuus zijn het middelpunt in het dorp, verder hebben we hier in de kern natuurlijk niet veel. HC'03 is voor mij heel belangrijk, want ik kan niet zonder voetbal, maar ook voor de gezelligheid ben ik vaak hier zoals het darttoernooi, de pubquiz of een feestje.'

Hoogte- en dieptepunten

Over 31 jaar voetbal valt veel te vertellen. Wat zijn echte hoogtepunten geweest? Daan denkt even na over die vraag en zegt dan. 'Het klinkt waarschijnlijk heel bezeten, maar voor mij is elke zondag op het voetbalveld mogen staan een hoogtepunt. Ik vind voetbal echt superleuk. Natuurlijk zijn de feestjes na een kampioenschap of promotie echte hoogtepunten. De nacompetitiewedstrijd in het seizoen 2018-2019 die we in Borculo speelden, was voor mij zo'n hoogtepunt; het was geen wedstrijd met mooi voetbal, maar we hebben als team wel karakter getoond en gingen uiteindelijk met de winst naar huis en promoveerden naar de derde klasse.' En wat zijn dan dieptepunten geweest in zijn voetballoopbaan? 'Ik ben net zo vaak gedegradeerd als gepromoveerd', zegt Daan direct. 'Een degradatie is altijd flink balen. De laatste keer dat we degradeerden, had ik zelf het idee dat ik wel hoger kon spelen. Ik wilde nooit weg bij HC'03 maar toen ik een aanbod kreeg van OBW uit Zevenaar waar ik destijds woonde, heb ik toch de overstap gemaakt. Ook mijn broer Jorn waarmee ik al jaren samen voetbalde, kon mee naar die club. Dat maakte voor mij de keuze om te gaan wat makkelijker. We hebben daar samen twee seizoenen gespeeld, van 2014 tot 2016. Het was een superleuke tijd waar we veel nieuwe vrienden hebben gemaakt en nog steeds mee zaalvoetballen.' Toen Jorn vanwege een langdurige blessure gedwongen moest stoppen met voetballen, was dat voor Daan een zware domper. 'Dat was voor mij ook een dieptepunt. We hadden altijd samen gevoetbald. Het betekende niet ineens dat ik het voetballen minder leuk vond, maar toch… met z'n tweeën toeleven naar een wedstrijd en samen spelen is veel leuker.'

Jeugdtrainer

Samen met routinier Coen Hartjes behoort Daan tot de oudste spelers van zijn team en daarom wordt hem al een paar jaar aan het einde van het seizoen de vraag gesteld: hoe lang ga je nog door in het eerste elftal? Maar het antwoord daarop weet hij zelf ook niet. 'Ik denk er elk jaar over na, maar twijfel steeds, ook nu. Coen en ik stoppen in ieder geval onafhankelijk van elkaar. Fysiek gaat het nog prima. Ik ben regelmatig geblesseerd maar altijd van korte duur gelukkig. Als ik stop in het eerste, wil ik in ieder geval blijven voetballen.' En een functie als trainer, is dat niet wat voor hem? 'Nee, ik zie mezelf geen cursussen volgen', klinkt het overtuigd om er direct achteraan te zeggen. 'Dan ga ik liever de jeugd trainen. Dat lijkt me super. Op dit moment past het niet in mijn weekschema, maar als Guus straks op voetballen wil en zijn team nog een trainer nodig heeft, dan help ik graag. Waarschijnlijk ben ik hier dan toch', voorspelt Daan.
Nu we het over de voetballende jeugd hebben, vertelt Daan het volgende. 'Ons buurjongetje van 6 jaar houdt ook ontzettend van voetbal en als ik buiten ben, vraagt hij regelmatig of ik met hem wil voetballen. Vind ik hartstikke leuk. Maar hij belt ook wel eens aan om mij op te halen om even te voetballen. Als Kitty dan open doet, vraagt hij altijd: 'Mag Daan komen voetballen?' Dan lig ik helemaal dubbel. Hoe druk ik op dat moment ook ben, toch probeer ik altijd even met mee te gaan, al is het maar 10 minuten. Dan wil hij even overschieten of een trucje leren. Hij vindt dat superleuk. Ik ook trouwens.'

Daan, 5 jaar oud!

Tekst: **Ceciel Bremer**
Foto's: **Wim van Hof**

Dorpskerk Hoog-Keppel wordt de standplek van Gelderse Kerken

'Dit is echt een prachtige plek die mensen aan het denken zet'

Gelderse Kerken is eigenaar van de Dorpskerk in Hoog-Keppel en besloot begin 2022 om zich als stichting definitief met een kantoor te vestigen in de Keppelse monumentale kerk. Om dat mogelijk te maken, staat er dit voorjaar een grote interne verbouwing gepland. Een gesprek over het hoe en waarom met Arjen Woudenberg, algemeen secretaris van Gelderse Kerken, en Theo Koele, voorzitter van de Plaatselijke Commissie van de Dorpskerk in Hoog-Keppel.

De leden van de Plaatselijke Commissie van Hoog-Keppel staan aan de vooravond van een grote verandering in 'hun' kerk. Al geruime tijd lopen ze tegen de beperkingen van de beschikbare ruimte aan bij het organiseren van activiteiten. 'Er was van de zomer een bruidspaar dat belangstelling had om hier te trouwen, totdat het stel hoorde dat we geen toilet hadden… Dat is zo jammer en gebeurt helaas vaker. Natuurlijk kunnen we daarvoor gebruik maken van het kerkhuis even verderop, maar alles onder één dak biedt zoveel meer mogelijkheden. Verder zijn de akoestiek en de verwarming nu niet optimaal en zou een bescheiden keukenblok ook ideaal zijn om bezoekers van koffie en thee te voorzien. Daarvoor zijn we nu ook aangewezen op het kerkhuis. Als we dat hier realiseren, kunnen we onze huurders beter faciliteren', vat voorzitter Theo Koele de wensen samen. Met de verbouwing die in het voorjaar van 2023 gepland staat in samenwerking met Gelderse Kerken worden die wensen werkelijkheid.

800 jaar geschiedenis

Theo kijkt er al naar uit. Hij zet zich al jaren in voor het behoud en een veelvuldig gebruik van de kerk. Twintig jaar geleden kwam hij in het dorp wonen en werd al snel gevraagd voor de functie van beheerder van de begraafplaats. 'Want als je onderdeel wilt uitmaken van een gemeenschap, dan moet je je daarvoor beschikbaar willen stellen', zegt hij overtuigd. Overal waar Theo in zijn leven heeft gewoond, hield hij zich bezig met concerten en evenementen organiseren in de plaatselijke kerk. 'Ooit volgde ik een opleiding voor koor- en ensembledirectie, vandaar mijn betrokkenheid', legt hij uit. Als beheerder van de begraafplaats raakte hij betrokken bij de overdracht naar Gelderse Kerken en dus bij het ontstaan van de Plaatselijke Commissie. 'Dit is een prachtkerk! Als ik mijn handen tegen de kerkmuren aanhoud, dan voel ik bij wijze van spreken 800 jaar geschiedenis. Ik voel me sterk verbonden met de kerk en vind het ook gewoon leuk om evenementen te bedenken.'

Uitstraling

Arjen Woudenberg is algemeen secretaris van Gelderse Kerken en hoewel hij de Dorpskerk nog niet zo lang kent als Theo is hij eveneens verknocht aan het gebouw. 'De uitstraling van deze monumentale kerk vind ik prachtig. Maar nog indrukwekkender vind ik alle verhalen over het monument; 500 jaar geleden liepen er hier in de kerk ook mensen rond. Wat deden ze hier? Wat waren hun gedachtes?', vertelt hij terwijl hij door de Dorpskerk loopt. Zijn voorliefde voor geschiedenis is duidelijk aanwezig als je met hem praat en verklaart zijn studie culturele antropologie. Hij had liever archeologie gestudeerd, maar bij gebrek aan kennis van het Latijn werd het toch een studie volkenkunde, met archeologie als bijvak. Een brede studie – 'dat past bij mijn uitgebreide interesse in de wereld' – maar het leverde de geboren Aaltenaar na zijn afstuderen eind jaren tachtig geen werk op in die sector.

Gaon Etten

Hij vond uiteindelijk een baan bij een werkgeversorganisatie in de grafische industrie. Hij leerde er boeken samenstellen, organiseerde

Theo Koele en Arjen Woudenberg.

In de huidige consistorie wordt een verdiepingsvloer aangebracht.

jarenlang culturele studiereizen voor grafische ondernemers en begon na tien jaar een eigen uitgeverij, gespecialiseerd in kookboeken. Samen met twee anderen organiseerde hij 37 keer het succesvolle Gaon Etten; een pop-up restaurant met uitsluitend lokale producten op opmerkelijke plekken in de Achterhoek, zoals de tuinkassen van tuinarchitect Piet Oudolf in Hummelo. Toen dat stopte, wilde Arjen in zijn woonplaats Zutphen met enkele andere ondernemers een evenement organiseren om de stad meer op de kaart te zetten. Dat initiatief leidde tot de jaarlijkse tentoonstelling World Press Photo. Arjen: 'Als je in Zutphen een locatie zoekt voor een groot evenement kom je al snel uit bij de Walburgiskerk, die wordt beschouwd als een van de tien grootste en mooiste kerken van Nederland. De eerste tentoonstelling daar was direct een succes met ruim 10.000 bezoekers.'

Liefde voor monumenten

Tijdens de organisatie van de tweede tentoonstelling werd de Walburgiskerk overgedragen aan Gelderse Kerken en werd er lokaal een stichting opgericht om activiteiten in de kerk te organiseren. 'De Walburgiskerk is een grote kerk, is dagelijks geopend en heeft een belangrijke museale functie. Ik werd gevraagd om plaats te nemen in het bestuur van die stichting. Dat vond ik eervol en heb ik drie jaar gedaan. Mijn belangstelling en liefde voor monumenten is in die tijd verder gegroeid', vertelt Arjen over die periode. In zijn werk voor de stichting om activiteiten in de Walburgiskerk te organiseren, had hij veel contact met Gelderse Kerken, eigenaar van de Zutphense kapittelkerk, en werd hij vervolgens gevraagd voor de functie van algemeen secretaris van stichting Gelderse Kerken. Een rol die hij sinds januari 2021 vervult en waarin hij verantwoordelijk is voor de uitvoering van het beleid dat door het bestuur wordt gemaakt.

Bruisende ontmoetingsplek

Over zijn motivatie voor deze functie is hij stellig: 'De organisatie van World Press Photo heeft mij duidelijk gemaakt dat je juist zo'n grote tentoonstelling in een monumentale omgeving moet laten zien. Dat heeft absoluut meerwaarde. In de Walburgiskerk hebben we ook diners en wijnproeverijen georganiseerd. Natuurlijk kun je dat ook in een restaurant doen, maar op zo'n bijzondere locatie bereik je ook een doelgroep die nog nooit eerder in de kerk is geweest. Met dit soort activiteiten behouden we deze monumenten voor de toekomst.' Gelderse Kerken is al jaren gevestigd in Kasteel Zypendaal in Arnhem, dat in eigendom is van Geldersch Landschap & Kasteelen. Door de recent verkregen POM-status van Gelderse Kerken – POM staat voor Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud – voelde de eigenaar van achttien Gelderse kerkgebouwen, waaronder de Sint-Joriskerk in Voor-Drempt, en drie torens, waaronder die van de Dorpskerk in Hummelo, de noodzaak om de dagelijkse organisatie verder te professionaliseren. 'Dat betekent meer medewerkers in dienst en daar was in Zypendaal geen ruimte voor. We moesten op zoek naar een nieuwe locatie voor ons kantoor', vertelt Arjen. Om kennis te maken met het eigen vastgoed, stelde hij het bestuur voor afwisselend te vergaderen in de achttien kerken. 'De ene kerk leende zich daar beter voor dan de andere, maar zo leerde ik ze allemaal goed kennen. Dit is dé oplossing bedacht ik toen: we houden kantoor in één van onze kerken. Dat past precies bij wat we willen uitdragen; kerken zijn bruisende ontmoetingsplekken en geschikt voor uiteenlopende activiteiten, dan moeten we zelf laten zien dat je er prima kunt werken.'

Verdiepingsvloer

De uiteindelijke kerk die zou dienen als kantoor moest niet al te groot zijn en centraal in Gelderland liggen. 'Dan kom je al snel op de Dorpskerk in Hoog-Keppel uit. Zowel qua gebouw als qua ligging biedt deze kerk de mogelijkheden die wij zoeken; een monument ingebed in een monumentale omgeving, de eeuwenoude begraafplaats eromheen. Mensen die hier voor het eerst komen, zijn verbaasd over de kerk. Het is bijna on-Nederlands, zo mooi. Het is echt een prachtige plek die mensen aan het denken zet', ervaart Arjen. Om de verhuizing van de dagelijkse organisatie mogelijk te maken, staat er dit voorjaar een verbouwing gepland. 'De Dorpskerk heeft nu geen eigen toilet en keuken. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van het iets verderop gelegen kerkhuis. Die voorzieningen gaan we straks hier in de kerk regelen. Daarnaast wordt de verwarming vernieuwd en maken we in de consistorie een verdiepingsvloer met daarop de bureaus van de drie medewerkers van Gelderse Kerken die er een groot deel van de week werken. Met zo'n entresol maken we goed gebruik van de hoogte van het pand zonder de multifunctionele functie te beperken', legt de algemeen secretaris uit. De Plaatselijke Commissie van de Dorpskerk was direct enthousiast over het idee en sprak zelf de wens uit om de akoestiek in de kerk te verbeteren. 'We houden hier regelmatig concerten maar voor sommige instrumenten is de kerk nu niet geschikt. Dan krijg je zo'n oorverdovend badkamergeluid', verduidelijkt Theo. Daarom wordt de akoestiek ook aangepast in de verbouwing.

Lokale actie

De financiering van de verbouwing wordt grotendeels geregeld via subsidies van provincies, gemeenten en fondsen. 'Maar de kerk heeft ook een duidelijke lokale functie, die we hiermee vergroten. Daarom houden we dit jaar ook een lokale actie om via de dorpsgemeenschap de financiering rond te krijgen', kondigt Arjen alvast aan. Als de verbouwing straks is gerealiseerd, verruimt dat de mogelijkheden van de kerk. 'Familiebijeenkomsten, vergaderingen, lezingen, concerten, kaartavonden, diners, noem maar op. De Dorpskerk wordt daarnaast ook een soort informatiecentrum voor belangstellenden, want in deze tijd met een toenemend aantal kerksluitingen geven wij steeds vaker advies en begeleiding over herbestemming. Verder lijkt het me leuk om periodiek met de donateurs van Gelderse Kerken, dorpsbewoners en belangstellenden die de kerk een warm hart toedragen een borrel hier in de kerk te organiseren op onze eigen nieuwe plek', zegt Arjen tot slot.

Tekst: **Fred van Daalen**
Foto's: **Fred van Daalen en collectie Rinus G.M. Rabeling**

'In de rechthoek van zandsteen is centraal het wapenschild van de familie van Heeckeren geplaatst. Deze wordt links en rechts geflankeerd door naar rechts kijkende griffioenen. Boven het schild en boven op de rechthoek is een kroon met edelstenen geplaatst. Achter de kroon verheft zich een ronde pyloon met daarop een vaas. Uit deze vaas komt een stenen vlam en om de vaas kronkelt zich een slang die in z'n eigen staart bijt. Het gehele monument is zo'n vijf meter hoog en geheel of gedeeltelijk gehouwen uit Bentheimer zandsteen. Het monument is gesigneerd: J.B. Leverman te Doesborch 1851.'

De Gildehauser steenhouwersfamilie Leverman in Hummelo en Doesburg

De begraafplaats van Hummelo is bijzonder interessant. Dat is niet alleen omdat er hier vijf 'Common Wealth War Graves' zijn, maar ook omdat een gedeelte van het in 1829 in gebruik genomen grafveld particulier eigendom is van de eigenaar van het landgoed Enghuizen. De toenmalige eigenaar van het landgoed, H.J.C.J. Baron van Heeckeren, liet op dat stukje in 1831 voor zijn familie een grafkelder bouwen. Twintig jaar later gaf diezelfde baron de opdracht om op deze grafkelder een grafmonument te plaatsen.

Berend Leverman

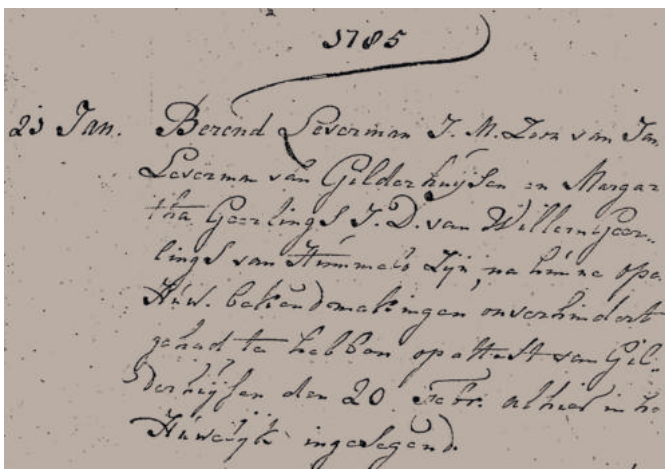
Berend was de eerste Leverman die in het '(Onder-) Trouw- en Proclamatieboek 1772-1811 van de Nederduits-Gereformeerde Gemeente Hummelo' voorkomt.
Op 21 januari 1785 trouwde hij met Margaretha Geerlings, dochter van Willem Geerlings uit Hummelo. Uit het boek bleek dat Berend en ook zijn vader, Jan Leverman, uit Gildehaus afkomstig waren.
Gildehaus ligt vlak over de grens bij Oldenzaal, dicht bij Bentheim. Bentheim is niet alleen bekend om zijn kuuroord en burcht. Wereldberoemd is de Bentheimer zandsteen die al meer dan 1.000 jaar in Gildehaus en Bentheim gewonnen wordt. Veel van dit zandsteen werd afgezet in Nederland. Niet alleen Het Paleis op de Dam is van dit gesteente vervaardigd, maar ook diverse kerken (o.a. in Denekamp) zijn geheel of gedeeltelijk gebouwd met dit materiaal. Verder werden er beelden, doopvonten, varkenstroggen, waterputten, jachtpalen en nog veel meer van gemaakt. Veel van die producten werden in Gildehaus en Bentheim zoveel mogelijk al op maat gehouwen waarna ze in het voorjaar met paard en wagen naar Nordhorn werden vervoerd. Vandaar ging de vracht dan per platbodem over de Vecht naar Zwolle. Daar vandaan ging het verder de wijde wereld in.
In het 'Ortsfamilienbuch Gildehaus Bad Bentheim' staan vanaf 1668 honderdtweeënvijftig leden van de familie Leverman geregistreerd. Velen van hen waren vakbekwame metse-

Detail van het grafmonument uit 1851.

laars en/of steenhouwers. Ook hielden ze zich, waarschijnlijk in loondienst, bezig met de winning van het 'Bentheimer goud'. Er woonden daar meer grote families die zich daarmee bezig hielden. De voertaal in Gildehaus was destijds Nederlands. In de winter werd er dan door de 'Kuhlkerls' in de groeves gewerkt en in het voorjaar en de zomer trokken de metselaars en steenhouwers eropuit om het zandsteen te verwerken in gebouwen.

In 1784 was Berend Leverman in de buurt van Hummelo. Waarschijnlijk moest hij als metselaar/steenhouwer werkzaamheden verrichten die verband hielden met de Bentheimer zandsteen. Misschien was hij wel aan het werk op landgoed Enghuizen. Helaas valt dat laatste op dit moment niet na te gaan omdat het archief van Enghuizen, dat zich in het Gelders Archief bevindt, momenteel niet toegankelijk is. Het moet ook wel bijna zo zijn geweest dat hij na de werkzaamheden weer terug zou gaan naar zijn geboorteplaats. Tussen de werkzaamheden door leerde hij echter Margaretha Geerlings kennen en zij raakte zwanger. In die tijd gebeurde het wel vaker dat de bruid zwanger trouwde. Zoals reeds geschreven trouwde hij op 21 januari 1785 met Margaretha en hun eerste kind, Jan Willem, werd in juli in de kerk in Hummelo gedoopt. Waarschijnlijk niet zo heel lang daarna zijn ze toen naar Gildehaus vertrokken. Daar werden ook hun tweede zoon, Berend (1790), en hun dochter Fenne (1793) geboren. De vraag naar Bentheimer zandsteen liep in die tijd echter terug. Bovendien werd het steeds duidelijker dat het werken met zandsteen leidde tot de gevaarlijke longziekte silicose. Ergens tussen 1793 en 1798

Fragment uit het trouwregister 21 januari 1785, Berend Leverman en Margaretha Geerlings.

vertrok het gezin weer naar Hummelo waar Berend als metselaar en misschien ook wel als steenhouwer hoopte aan het werk te kunnen gaan. In Hummelo werden nog twee zonen, Jacob (1798) en Johannes (1801), geboren. Op 22 januari 1819 overleed Berend op tweeëntzeventigjarige leeftijd in Hummelo. Margaretha was hem in 1811 reeds voorgegaan.

Enghuizen

Op 22 februari 1822 kocht Hendrik Jacob Carel Johan baron van Heeckeren het landgoed Enghuizen van zijn vader Evert Frederik van Heeckeren die op het landgoed bleef wonen. Enige tijd na de dood van z'n vader, in 1831, begon hij aan de herinrichting van het landgoed. Zo werd het oude kasteel afgebroken en werd er een eindje verderop in de richting van de weg naar Zutphen een nieuw huis in neoclassicistisch stijl gebouwd. Ook kwam er, niet ver van het huis, een nieuwe stalling voor de paarden en koetsen. Een eindje verder werd een grote orangerie voor de overwintering van planten en bomen ingericht. Op de plek van het oude afgebroken kasteel kwam het Jagershuis te staan. Op 22 september 1843 werd het vernieuwde landgoed feestelijk ingewijd. In *Wandelingen door Nederland met pen en potlood* (deel 5) beschreef Jacobus Craandijk, gedeeltelijk, de pracht en praal van het landgoed ten tijde van zijn bezoek in 1880. Hij maakte destijds gewag van *'enige belangrijke kunstwerken'* waaronder de twee *'colossale stenen leeuwen'* aan weerszijden van de trap naar de oprit van het huis, *'twee bloemvazen'* alsmede *'een zeer schoone marmeren Amor en Psyche'* van de heer Leverman uit Doesburg.

Kasteel Enghuizen omstreeks 1920.

Jacob Leverman

Jacob Leverman was één van de kinderen van Berend en Margaretha. Hij werd op 25 mei 1798 in Hummelo geboren en trouwde op 25 maart 1820 met Geertruida Hietland (geb. 1800). Het was Jacob Leverman die de grafkelder voor de familie van Heeckeren in 1831 bouwde (volgens inscriptie in de grafkelder). Jacob en Geertruida kregen dertien kinderen en ze woonden destijds in huis nummer 9 te Hummelo (vermoedelijk het huidige pand Dorpsstraat 10, Red.).

Het kan bijna niet anders dat Jacob veel te maken had met de herinrichting van het landgoed Enghuizen. Het is ook zeer waarschijnlijk dat hij verantwoordelijk was voor de leeuwen, vazen en de beelden 'Amor en Psyche' in het nieuwe huis Enghuizen dat Craandijk in 1880 zou beschrijven. Mogelijk was z'n oudste zoon, Jan Bernard, daar ook

Hendriks

Verzekeringen & Hypotheken

Oranjesingel 4 te Doesburg
tel. 0313 - 484025

IJSBOERDERIJ DE STEENOVEN

'HET GRAS VAN VANDAAG, IS HET IJS VAN MORGEN'

• VERS BOERENIJS • KOFFIE & THEE •
• TERRAS & SPEELTUIN •

• BROEKSTRAAT 2, 6999DE, HUMMELO • WWW.IJSVANDESTEENOVEN.NL •

C. SEEGERS Rijwielen

Trenergy Performance

Trenergy E-Relax Pro

Koop bij de adverteerder

Zomerweg 21, 6996 DP Drempt, Tel.: 0313 - 472 722
Internet: www.seegersdrempt.nl / E-mail: info@seegersdrempt.nl

SINDS 1958 meer! ACCOUNTANTS + ADVISEURS

HRM + salarisadministratie
Administratieve dienstverlening
Bedrijfsfinanciering Belastingaangifte
Belastingadvies Accountancy

Patrick Visser

'wij betalen graag zo weinig mogelijk belasting, u ook?'

Meander 701, 6825 ME Arnhem
(026) 369 83 00 info@ditismeer.nl

www.ditismeer.nl

Naam	Geboortedatum	Overlijdensdatum	Geboorteplaats	Beroep
Margaretha	1820	1820	Hummelo	
Wilhelmina Johanna	1822	1879	Hummelo	
Jan Bernard	1823	1880	Hummelo	Steenhouwer
Jantjen	1825	1825		
Derk Jan	1826		Hummelo	
Hermina Henrietta	1829	1889	Hummelo	
Hendrika	1830	1834	Hummelo	
Jacoba Geertruida	1832	1908	Hummelo	
Frederik	1834	1842	Hummelo	
Hendrika	1835	1906	Hummelo	
Margaretha	1837	1919	Hummelo	
Geertruida Jacoba	1839	1915	Hummelo	
Jacob Herman	1840	1872	Doesburg	Steenhouwer

bij betrokken. Per 1 mei 1839 vertrok Jacob met zijn gezin naar Doesburg en begon daar een steenhouwerij annex metselbedrijf, waarschijnlijk meteen al aan de Paardenmarkt op de hoek met de Kleine Wal. Hier overleed Jacob op 21 november 1868. Hij was zeventig jaar oud en inmiddels weduwnaar. Geertruida was vier jaar daarvoor op 19 september 1864 in de leeftijd van 64 jaar overleden.

Jan Bernard Leverman

Jan Bernard trouwde op 28 juli 1854 in Doesburg met de toen eenendertigjarige Frederika Vossers. Ze kregen zeven kinderen.

Het dagelijkse werk van het bedrijf bestond uit metselwerk voor nieuwbouw en restauraties aan oude gebouwen. Daarnaast werden ook grafzerken en grafmonumenten gemaakt. Zoals reeds gezegd maakte John Bernard in 1851 het monument op de grafkelder van de familie Van Heeckeren in Hummelo.
Het zal in 1854 geweest zijn dat de HH. J.L.G. Gregory en F.A.A. Gregory, respectievelijk advocaat-generaal bij de Hoge Raad en luitenant ter zee eerste klas, in de Grote of Martinikerk in Doesburg, het graf van de Nederlandse zeeheld Wemberich van Berchem ontdekten. Wemberich was in 1581 in Doesburg geboren en maakte gedurende zijn loopbaan, als zeekapitein, veel zeereizen naar Azië, Afrika en West-Indië. In 1627 werd hij vice-admiraal van Holland en West-Friesland. Hij was bekend van de slag bij Duinkerken in 1628 tegen de Spanjaarden, waarin hij drie schepen in de lucht liet springen. Dit feit werd vastgelegd in een gedicht van Predikant Arnold Moonen uit Deventer waarin hij Wemberich echter Willem noemde.
De ontdekkers van het graf vonden dat er een gedenkteken voor deze 'vergeten' zeeheld uit Doesburg moest komen. Hiervoor doneerden zij niet alleen zelf geld maar kregen ze ook donaties van Koning Willem III en de prinsen Hendrik en Frederik. De ontdekkers ontwierpen het gedenkteken zelf en dat kwam er als volgt uit te zien: *'Op een voetstuk van zwart hardsteen kwam een wit marmeren plaat met twee zwart marmeren consoles te liggen. Op de daarop liggende wit marmeren plint stond het eigenlijke gedenkteken dat bestond uit een wit marmeren plaat in een zwart marmeren lijst. Aan de bovenkant van die witte plaat was een zandloper aangebracht en aan de onderkant bevonden zich een laurier- en eikentak. Natuurlijk in wit marmer. Op de witte plaat was in vergulde letters een gedicht over Wemberich van de Deventerse predikant A. Moonen gehouwen'.*
Het gehele gedenkteken werd vervaardigd door J.B. Leverman. (NRC 21-01-1855)

Tegenwoordig ziet het gedenkteken er geheel anders uit. Alleen de wit marmeren plaat met tekst in zwart marmeren lijst hangt nog aan de muur in de Doesburgse kerk, wel in de buurt van het graf.

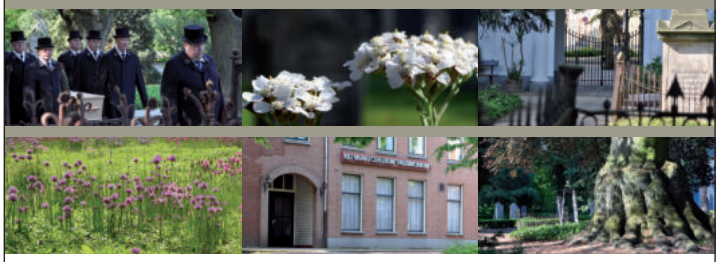

Boven het ontwerp voor het oorspronkelijke gedenkteken voor vice-admiraal Wemberich van Berchem, onder het gedenkteken zoals dat nu nog aanwezig is in de Grote of Martinikerk te Doesburg.

Naam	Geboortedatum	Overlijdensdatum	Geboorteplaats	Beroep
Albertus Alexander	1855	1912	Doesburg	Steenhouwer
Geertruida Jacoba	1857	1859	Doesburg	
Geertruida Jacoba	1859	1864	Doesburg	
Jacob	1862	1925	Doesburg	Steenhouwer
Arnold Christiaan	1864		Doesburg	
Derk Jan	1867	1940	Doesburg	Schoolhoofd
Jan Bernard	1868	1869	Doesburg	

Uw verdriet kunnen wij niet wegnemen...
wél de zorg van de uitvaart

Dag en nacht bereikbaar via tel. 0313-474909
Het maakt niet uit of en waar u verzekerd bent.

Rouwcentrum: Meipoortstraat 74, Doesburg
Inlichtingen en adm.: Tel. 0313-475787 | info@patrimoniumdoesburg.nl

Uitvaartverzorging
Patrimonium Doesburg

(Iid Nardus)

www.patrimoniumdoesburg.nl

Garage Schel bv

De Koppeling 1
6986 CS Angerlo

Is uw auto aan een wasbeurt toe?
Onze Carwash is onlangs uitgebreid,
3 wasstraten en 7 wasboxen zorgen ervoor
dat wachtrijen tot het verleden behoren.

Tanken 24/7 mogelijk
Via de betaalautomaat kunt u tanken
wanneer het u uitkomt

SINDS 1642

De Gouden Karper

HOTEL

CAFÉ

RESTAURANT

Dorpsstraat 9 - 6999 AA Hummelo - Tel.: 0314 - 38 12 14 - welkom@degoudenkarperhummelo.nl

www.degoudenkarperhummelo.nl

In 1860 deed Jan Bernard mee aan de Tentoonstelling der Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering van de Nijverheid in Arnhem. In Musis Sacrum liet hij een werkstuk met zes witte duiven zien. In 1872 maakte hij de graftombe van Cornelia Henriëtte de Gijselaar die met haar dienstbode en zoon begraven ligt op de Algemene

In 1872 maakte J.B. Leverman de graftombe van Cornelia Henriëtte de Gijselaar, die met haar dienstbode en zoon begraven ligt op de Algemene begraafplaats te Doesburg.

Het grafmonument van de familie Gijselaar is discreet voorzien van bovenstaande signatuur van Leverman.

begraafplaats in Doesburg. Het geheel stelt een kist voor die bedekt is met een deken waarop bloemen en koorden zijn gebeeldhouwd. Dit alles in wit marmer. In 1867 was hij verantwoordelijk voor de restauratie van de Hervormde kerk in Drempt. Met één van de betalingen voor dat project kreeg hij een meningsverschil met het kerkbestuur dat uiteindelijk uitmondde in een rechtszaak die Leverman won.

Naast zijn beroepsmatige werkzaamheden zette Jan Bernard zich in voor de gemeenschap. Hij was brandmeester, was bestuurslid van de Bijzondere School voor Christelijk Onderwijs en ouderling bij de Hervormde Gemeente. Tevens was hij lid van de handboogschutterij Drusus. Diverse keren won hij hier het koningschieten en werd hij tot keizer uitgeroepen. In 1872 zat Nederland bijna in de tijd van de Grote Depressie die tussen 1873 en 1896 vooral huishield in West-Europa en Noord-Amerika en werd gekenmerkt door deflatie en lage groei. Misschien deed dit zich ook in Huize Leverman aan de Paardenmarkt voelen want ze boden per 1 mei 1874 het royale bovenhuis van het pand te huur aan.

'Op vrijdag 24 juli 1874 onweerde het hevig in Doesburg. Het huis van de griffier van het kantongerecht aan de Paardenmarkt werd door de bliksem getroffen. De schoorsteen begaf het en ook een zware balk in het dak werd vernield en tientallen dakpannen kwamen op de grond terecht. De bliksem vervolgde zijn weg door het plafond van de zitkamer en kwam via het raam in de werkplaats van steenhouwer Leverman terecht. Een werkman sloeg daar tegen de grond maar liep geen nare verwondingen op.' (Arnhemsche courant d.d. 28-07-1874)

In de jaren daarop ging het kennelijk zo slecht met het bedrijf dat de Arrondissementsrechtbank in Zutphen Leverman in april 1877 in staat van faillissement verklaarde. Op 26 september 1880 overleed Jan Bernard Leverman op de leeftijd van 56 jaar. Daarna zette de weduwe van Jan Bernard, Frederika Vossers, het bedrijf onder de naam 'Wed. J.B. Leverman, steenhouwerij te Doesburg' voort. Op 24 augustus 1899 kwam ook zij te overlijden en kwam er zeer waarschijnlijk een einde aan de steenhouwerij van Leverman in Doesburg.
Jan Bernard Leverman en Frederika Vossers liggen begraven in het ovaal van de Algemene Begraafplaats van Doesburg.

Bronnen:

- Arinda van der Does, Johan Philip Posth en zijn werk op Enghuizen bij Hummelo, Cascade bulletin voor tuinhistorie 23 (2014) nr. 2, p. 9-12
- Delpher
- Jacobus Craandijk, Wandelingen door Nederland met pen en potlood. Deel 5 1880
- Gelders Archief
- Erfgoedcentrum Zutphen
- Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemer;
- Open Archieven
- Ortsfamilienbuch Gildehaus Bad Bentheim

Rechts het pand van de steenhouwerij van de familie Leverman aan de Paardenmarkt te Doesburg omstreeks 1915.

Tekst: **Ceciel Bremer**
Foto's: **PR**

Hessenbad en Hessenhal doen dringende oproep aan de gemeente om hun gezonde exploitaties veilig te stellen

Vorige maand stond in dagblad de Gelderlander een artikel over de verduurzamingsplannen van het Hessenbad en de Hessenhal in Hoog-Keppel. Beide besturen hebben daarvoor een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend bij de gemeente, maar de gemeente wil pas in gesprek na het vaststellen van de nieuwe gebiedsvisie sport en leefbaarheid. Daardoor kan de aanvraag vanuit Hoog-Keppel pas na de zomer in behandeling genomen worden en daarmee gaat kostbare tijd verloren voor beide accommodaties om in te kunnen spelen op hun sterk stijgende energiekosten.

Even terug naar het begin. Op 29 september 2022 is een afvaardiging van beide accommodaties op gesprek geweest bij wethouder Blaauw om de toekomstplannen van zowel de Hessenhal als het Hessenbad te bespreken. In dat gesprek werd vanuit de gemeente nadrukkelijk verzocht om een gezamenlijk energie- en investeringsplan op te stellen als basis voor vervolggesprekken. Aan dat verzoek is gehoor gegeven. Coen van Beek, voorzitter van Stichting Hessenhal: 'Onze vrijwilligers hebben op professionele wijze en met hulp van diverse experts een zeer degelijk energie- en verduurzamingsplan opgesteld waarmee beide locaties zelfvoorzienend en toekomstbestendig blijven voor de komende 20 jaar. Dat plan hebben we eind december 2022 ingediend bij de gemeente. Daarin vragen we om een bijdrage van € 775.000 waarvoor de gemeente vanuit de subsidie Dorpendeal maximaal € 400.000 kan aanvragen bij de provincie Gelderland. De overige investeringskosten worden gedekt vanuit andere subsidies, sponsoring en eigen investeringsbijdragen. We hebben de gemeente dus nodig om die subsidie bij de provincie aan te vragen. Helaas wil de gemeente daarover niet met ons in gesprek, maar wil ze eerst rond de zomer van 2023 een sportbeleid opstellen zodat ze kan beoordelen of onze aanvraag past binnen dat beleid. Onbegrijpelijk, want zo loopt ons project onnodig veel vertraging op.'

Sportvisie

Om de noodzaak van verduurzaming te onderstrepen presenteerden beide accommodaties de verduurzamingsplannen op 18 januari jl. aan de diverse raadsfracties. Ook spraken zij met dezelfde boodschap in tijdens de raadsvergadering van 8 februari 2023. De gemeente maakt ondertussen wel werk van het proces rondom de nieuwe sportvisie en organiseert dit voorjaar twee informatieavonden om met belanghebbenden en bewoners in gesprek te gaan over de toekomstige sportvoorzieningen in Bronckhorst. 'We hopen dat het belang van het behoud van sportvoorzieningen in Bronckhorst-Zuid dubbeldik onderstreept wordt in deze nieuwe visie'.

Wijziging energiecontract

De besturen van beide accommodaties begrijpen dat nieuwe projecten moeten passen binnen het gestelde beleid, maar ze geven aan dat deze vertraging voor hen een gemiste kans betekent om tijdig voorbereid te zijn op de sterk stijgende energietarieven. ‘Het energiecontract van beide accommodaties wijzigt per 2024 en dat gaat een flinke weerslag hebben; met de huidige markttarieven loopt de energierekening voor de sporthal en het zwembad samen op tot bijna € 100.000 per jaar. Dat legt een zware druk op onze exploitaties. De afgelopen jaren zijn we er prima in geslaagd om deze te stabiliseren, maar nu worden we ingehaald door de ontwikkelingen op de energiemarkt. We moeten dus voortvarend en versneld aan de slag met onze verduurzamingsplannen. Ons plan dat er nu ligt, is solide, haalbaar en betaalbaar’, benadrukt Anouk Bergsma, voorzitter van vereniging Hessenbad.

Met de beoogde € 775.000 kunnen beide accommodaties worden omgebouwd tot ‘nul-op-de-meter’ en is de energierekening terug te brengen tot nagenoeg nul euro. De terugverdientijd op deze investering is acht jaar. Voor sporthal Hessenhal is de investering bedoeld voor vloer-, dak- en gevelisolatie, vloerverwarming op warmtepompen, en zonnepanelen. Buitenbad Hessenbad krijgt in het plan zonnecollectoren en een warmtepomp om in de zomer de douches te voorzien van warm water en het badwater op temperatuur te houden. Het elektriciteitsverbruik van beide accommodaties kan hiermee volledig lokaal worden opgewekt door circa 300 zonnepanelen te plaatsen op het dak van de Hessenhal.

Voorbeeldfunctie

Beide voorzitters benadrukken dat hun verduurzamingsplan naadloos aansluit bij de ambitie van de gemeente Bronckhorst om in 2030 energieneutraal te zijn. ‘De verduurzaming van het zwembad en de sporthal kan die transitie versnellen door de voorbeeldfunctie die wij hierin hebben naar onze leden en inwoners. Bovendien geeft de gemeente in haar sportakkoord aan dat sporten en bewegen voor iedereen mogelijk moet zijn en blijven. Dat onderschrijven wij natuurlijk van harte’, zegt Coen van Beek. ‘Door nu te investeren kunnen alle (lokale) sportverenigingen en alle andere huurders de hal blijven gebruiken en daarmee hun bestaansrecht behouden.

De leerlingen van basisscholen de Woordhof in Hummelo en de Klimtoren in Voor-Drempt kunnen dicht bij school blijven sporten en het zwembad kan openblijven voor schoolzwemmen en voor alle vaste leden en recreatieve bezoekers. Daarom hopen we alsnog op een snelle uitnodiging van de gemeente om in gesprek te gaan zodat deze belangrijke accommodaties - die al jaren volledig door vrijwilligers in stand worden gehouden - kunnen blijven draaien met een gezonde exploitatie.’

Informatieavond voorzieningen sport en leefbaarheid

Het college van de gemeente Bronckhorst nodigt graag alle inwoners uit om mee te denken over de toekomst van onze voorzieningen om te sporten, ontspannen, leren en ontmoeten. Op dinsdag 7 maart is de eerste bijeenkomst, gevolgd door een tweede avond op dinsdag 18 april, waar de opbrengst van de eerste avond het startpunt is voor de tweede avond. Beide avonden zijn op het gemeentehuis in Hengelo. Inloop vanaf 19.30 uur, aanvang 20.00 uur. Aanmelden kan via www.bronckhorst.nl/sportenleefbaarheid.

Tekst: **Ceciel Bremer**
Foto's: **Wim van Hof**

Irene en Kim Peters.

Dameskledingbeurs voor het goede doel is initiatief van moeder en dochter

'Hé, dat jasje is van mij geweest!'

Zeventien jaar lang organiseerde Irene Peters een dameskledingbeurs bij haar thuis aan de Rijksweg in Voor-Drempt. Toen dat wegens groot succes uit de hand liep, ging Irene in coronatijd op zoek naar een andere locatie. Die vond ze in de Sint-Joriskerk in haar dorp. Op vrijdag 30 maart houdt ze daar samen met haar dochter Kim een beurs met tweedehands dames- en tienerkleding.

De schuur lag een week voor de beurs vol met kleding. Op het gazon werd door Irene's man een grote tent neergezet waar vervolgens alle rekken met kleding werden gestald. En de hal en badkamer beneden fungeerden als paskamer. Het huis en de tuin stond dan een paar dagen volledig in het teken van de kledingbeurs. Zo schetst Irene samen met dochter Kim een beeld van het vrijwillige initiatief dat ze tot en met 2021 ieder voor- en najaar bij hen thuis organiseerden. 'Het gaf steeds meer werk en stress, de straat stond tijdens de beurs altijd vol met geparkeerde auto's en voor aanvang stonden er al tientallen dames voor de deur te wachten om er als eerste bij te zijn. Het kon echt niet meer hier thuis', lacht Irene.

Nieuwe locatie

Het huis bleek te klein of de beurs succesvol, net hoe je het wilt noemen. Maar het feit was wel dat Irene en Kim op zoek moesten naar een andere locatie. Want ook al hadden ze nog geen nieuwe locatie, Irene en Kim wisten in ieder geval zeker dat ze ermee door wilden gaan. Maar waar vind je een ruimte die geschikt is voor zo'n initiatief waarbij iedere editie 750 tot 1.000 stuks kleding worden verkocht voor het goede doel? De oplossing bleek letterlijk nabij. De iets verderop in de straat gelegen eeuwenoude Sint-Joriskerk bleek de perfecte locatie te zijn voor de dameskledingbeurs. 'De kerk is echt ideaal voor ons: het is een mooie grote en lichte ruimte, makkelijk te vinden voor bezoekers en met voldoende parkeergelegenheid. Daarnaast houden we nog ruimte over om in de toekomst te groeien', somt Kim de voordelen van het monument op.

Duurzame kleding

In het voorjaar van 2021 was de kerk voor het eerst de locatie van de kledingbeurs en dat was meteen een succes. 'We huren de kerk

een week lang om alles voor te bereiden. Op zondag na de dienst ontvangen we de sleutel en gaan we direct aan de slag met opbouwen en inrichten. Vervolgens kunnen mensen dan op maandag en dinsdag hun kleding bij ons inleveren. Alle ingebrachte kledingstukken gaan we mede dankzij de hulp van onze ruim 20 vrijwilligers in de loop van de week sorteren op maat en kleur; jassen bij jassen, broeken bij broeken enzovoort. Kapotte kleding gaat weg. En alle schoenen, riemen en tassen stallen we mooi uit', licht Irene toe. Het team dat vooral bestaat uit buurvrouwen, vriendinnen en collega's van de initiatiefnemers koppelt aan ieder kledingstuk een verkoopnummer dat correspondeert met degene die de kleding heeft ingebracht. Die persoon bepaalt zelf de verkoopprijs. Wordt er een kledingstuk verkocht, dan ontvangt de inbrenger 65% van de opbrengst. De overige 35% is bestemd voor het goede doel. 'Sinds het begin van de kledingbeurs, zeventien jaar geleden, gaat het geld naar CliniClowns en naar de Lymevereniging. De overgebleven kleding wordt opgehaald door de inbrenger of geschonken aan Stichting Kledingbank Montferland. Zo maken we heel veel mensen blij. Bovendien is deze duurzame manier van kleding kopen helemaal van deze tijd en het bespaart je ook nog eens geld; er zitten echt hele mooie kledingstukken tussen die voor weinig geld worden aangeboden. Het is zo mooi om bij de kassa dames te zien genieten dat ze veel voor weinig hebben gekocht', vertelt Irene.
Kim is sinds een paar jaar betrokken bij de organisatie en vindt het superleuk om te doen. 'Soms zie je een kledingstuk en dan denk ik: hé, dat jasje is van mij geweest! En dat verkoopt een ander dus opnieuw. Superleuk!' Kim en Irene ervaren dat de inbreng van kledingstukken groeit. 'We krijgen iedere editie meer kledingstukken aangereikt. En niet alleen kledingstukken; ook sjaals, schoenen, riemen en tassen.'

De vrijwilligers van de kledingbeurs.

Mannenbankjes

Na het succes van de voorjaarsbeurs werd ook de najaarsbeurs op 11 november vorig jaar in de kerk georganiseerd. Met het koor afgeschermd van de rest van de ruimte, zodat het dienst kan doen als een grote paskamer, en speciale 'mannenbankjes' bij de kassa, waarop de heren kunnen wachten totdat de dames klaar zijn met passen, werd ook deze beurs goed bezocht. 'We krijgen zelfs bezoekers uit Duitsland en Arnhem hier. Geweldig dat we enkel door promotie via Facebook, Instagram en mond-tot-mondreclame zoiets bereiken. En op deze beurs werden er wederom zo'n 750 stuks kleding verkocht voor het goede doel', vertelt Kim zichtbaar enthousiast.

Op vrijdag 31 maart vindt de volgende kledingbeurs plaats, wederom in de Sint-Joriskerk in Voor-Drempt. Op de hoogte blijven? Kijk dan op Facebook of Instagram.

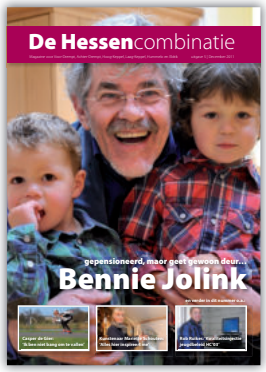
'De kerk is echt ideaal voor ons; het is een mooie grote en lichte ruimte.'

Nr. 1, december 2010

50 edities van

De Hessencombinatie
Even stokbrood halen in Frankrijk

De Hessencombinatie
'Aanschaf peperdure ijsmachine was m'n beste zakelijke beslissing'

De Hessencombinatie
'Het menselijke contact tijdens het zingen raakt me diep'

De Hessencombinatie
'Een rustige tijd hebben we op ons bedrijf niet meer'

De Hessencombinatie
'Varen is een virus'

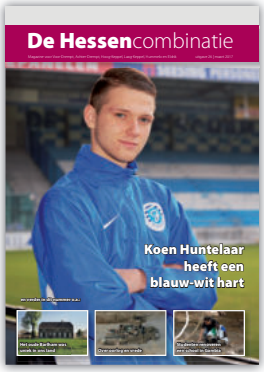

De Hessencombinatie
John Hillhorst, belangenbehartiger van jonge agrariërs

De Hessencombinatie
De familie Stortelder laat de middeleeuwen herleven

De Hessencombinatie
'Het tempo ligt hoog maar daar word ik alleen maar beter van'

De Hessencombinatie
Dremptenaar Toby Boers schrijft verhaal over zijn Duitse schoonfamilie

De Hessencombinatie
Tradities bij de kermisviering in Drempt, Hummelo en Keppel

De Hessencombinatie
Koen Huntelaar heeft een blauw-wit hart

De Hessencombinatie
Sylvana Spronk: finalist Miss Teen Gelderland

De Hessencombinatie
Een kennismaking met de familie Wolvetang

De Hessencombinatie
Bennie Tuender werkt voor Artsen Zonder Grenzen

De Hessencombinatie
Henk Franken maaide van 's ochtends tot 's avonds laat

de Hessencombinatie
De blikken van Leo Tholhuijsen

de Hessencombinatie
Chauffeurs komen hier vanzelf aangewaaid.

de Hessencombinatie
Nieuwe columniste: Guinevere Wolvetang

de Hessencombinatie
Topsporter Iris Jaspers

de Hessencombinatie
Inwoners over... Vandelen

de Hessencombinatie
FF Kletsen met... Adne Veeneman uit Hoog-Keppel

de Hessencombinatie
Matthijs Bochting schreef een thriller over Hummelo en omgeving

de Hessencombinatie
Gerrit Jan Lans, boswachter op Landgoed Keppel

de Hessencombinatie
Tjitske Schuizeman (97): 'Genïet samen van al het mooïs'

de Hessencombinatie
Hans Teerink (75), een portret van een tevreden man...

Tekst: **Ceciel Bremer**
Foto's: **Ceciel Bremer**

Veel extra's mogelijk dankzij Club van 50

Met alleen de opbrengsten van de contributie red je het als voetbalvereniging al jaren niet meer om alles draaiende te houden. Dankzij sponsors, donateurs en vrijwilligers lukt dat vaak wel. En soms ontstaan er mooie initiatieven die extra zaken mogelijk maken, zoals de Club van 50 bijvoorbeeld. Een gesprek met Erik Pelgrom, Johnny Tankink, Frank Tieben en Patrick Visser die in het seizoen 2010-2011 betrokken waren bij de oprichting van deze club binnen de club en samen met Bas Pelgrom de leiding nemen.

Een recordaantal leden telt de Club van 50 inmiddels: 124. 'Dat vind ik echt het mooiste wat we tot nu toe hebben bereikt, mooier dan alle doelen die we samen hebben gerealiseerd. Het geeft immers aan hoeveel mensen onze vereniging een warm hart toedragen', zegt Patrick Visser. Het grote bord, met daarop de namen van alle leden, dat sinds begin vorig jaar zichtbaar in de kantine hangt, helpt daarbij weten de heren. 'Dat brengt het gesprek wel op gang. Vragen als: 'Ben jij al lid?' Of: 'Wanneer word jij lid?' zijn dan snel gesteld', weet Johnny Tankink.

Structurele bijdrage

Voor het ontstaan van de Club van 50 moeten we dertien jaar terug in de tijd. De huidige kleedaccommodatie was gereed en net in gebruik genomen en er waren plannen voor een gloednieuw gebouw dat dienst zou doen als multifunctionele accommodatie; het huidige Hessenhuus. 'Het voetbalbestuur vroeg toen aan alle leden en voetbalteams of men mee wilde denken om extra inkomsten te genereren om de bouw daarvan mogelijk te maken. Destijds zaten wij met z'n vieren in het tweede elftal en dachten actief mee over opties die geld in het laatje zouden brengen. De meeste acties waren gericht op eenmalig geld ophalen voor de bouw, maar wij voelden meer voor een manier die structureel geld zou opbrengen voor de vereniging. Want als de kantine annex multifunctionele accommodatie er straks eenmaal staat, dan heb je daarna ook nog geld nodig om de vereniging levend te houden, was onze gedachte', blikt Johnny terug.
Het idee dat het team had, was simpel en kwam uiteindelijk tot stand na wat speurwerk bij andere verenigingen: je richt een club op waar ieder individu lid van kan worden. Ieder lid betaalt 50 euro per jaar; 75% daarvan gaat naar een goed doel en 25% van de inleg wordt gereserveerd voor een feestavond. Op die feestavond worden een aantal doelen gepresenteerd en de doelen met de meeste stemmen worden gehonoreerd. De heren legden de plannen voor aan het bestuur dat het idee omarmde. 'Op deze manier konden we samen structureel zorgen voor een financiële bijdrage aan HC'03. We hadden in het eerste jaar direct 106 leden, maal 50 euro …tel maar uit', zegt Patrick Visser die de financiën voor zijn rekening neemt.

Goodwill

Inmiddels bestaat de club dertien jaar en hoewel het ledenaantal in de loop der tijd wel wat schommelingen laat zien, is het nooit onder de 94 geweest. 'Dat geeft wel aan dat veel mensen iets extra's over hebben voor de vereniging. Het is natuurlijk ook heel laagdrempelig; 50 euro per jaar is goed te overzien en er is veel goodwill voor de vereniging. Ieder lid – supporters, voetballeden, bestuursleden, trainers, dorpsgenoten – legt dat bedrag in en samen kun je heel veel bereiken. Ook als je niets met voetbal hebt maar wel in het dorp woont en de leefbaarheid wilt behouden, kun je zo je steentje bijdragen', licht Erik Pelgrom toe. Een paar feiten. De Club van 50 heeft tot nu toe al 57.600 euro bijeengebracht waarvan 43.200 euro is bestemd voor goede doelen. Dat geld onder andere besteed aan een schrobmachine, bankjes langs het derde veld, terrasmeubilair, een digitaal scorebord, trainingspakken voor de jeugdleiders, een tv en een beamer voor in de kantine. 'Dat zijn toch mooie extraatjes voor de vereniging die anders misschien niet mogelijk waren. Onze voorwaarde is dat een bestedingsdoel iets moet zijn waar iedereen binnen de vereniging iets aan heeft, het mag dus niet voor specifiek één elftal zijn. En spelmateriaal bekostigen we in principe ook niet, dat is immers een voorwaarde om te kunnen voetballen. Het moet echt iets

extra's zijn en heeft vaak te maken met de uitstraling van onze vereniging', verduidelijkt Frank Tieben.

Feestavond

Iedereen kan een bestedingsdoel inbrengen bij de Club van 50 en ook worden er doelen aan het bestuur van HC'03 en van de stichting, die het sportpark en de gebouwen beheert, gevraagd. 'Vervolgens maken wij een selectie van de doelen en dan worden ze op de feestavond gepresenteerd. In de beginjaren organiseerden we jaarlijks een feestavond maar voor 25% van de inleg (12,50 euro) kun je niet zo heel veel organiseren. Daarom houden we nu om de twee jaar een feestavond en een stemming over de bestedingsdoelen. Altijd met een hapje en een drankje erbij, gewoon gezellig en ongedwongen', ervaart Erik Pelgrom. Soms wordt er tussentijds een beroep gedaan op de Club van 50 om een bijdrage te leveren aan een bestedingsdoel. Daar hebben de heren vanaf de oprichting een praktische oplossing voor gevonden. 'Over alle doelen tot en met 1.000 euro beslissen wij zelf. Dan kunnen we sneller handelen dan eerst toestemming vragen aan ruim 100 leden', zegt Johnny.

Gravelveld

Hebben de heren zelf nog wensen of ambities na dertien jaar? Johnny zou graag zien dat de entree naar het sportpark verder wordt aangekleed. Erik: 'Ik kijk uit naar de nieuwe dug-outs die op het hoofdveld nog worden gerealiseerd. Over dat doel hebben we op de feestavond in het najaar gestemd. Als het goed is, staan ze er in ieder geval vanaf het nieuwe seizoen.' Frank heeft nog een mooi bestedingsdoel in gedachte. 'Ik zou graag het gravelveld een keer een opknapbeurt willen geven zodat we daar het hele jaar door kunnen trainen. Zoals het er nu bij ligt, is het helaas niet bruikbaar.'

Afgelopen december trakteerde de Club van 50 haar leden naast de feestavond op een uitje: een thuiswedstrijd van De Graafschap bijwonen inclusief vervoer per bus, toegangskaartje en een groot deel van de consumpties. 'Toen die uitnodiging naar de leden was verstuurd, kregen we direct nieuwe aanmeldingen voor clubleden', lacht Frank Tieben.

Inmiddels telt de club binnen de club dus al 124 leden. 'Dat is een heel mooi aantal. Jaarlijks betekent dat 6.200 euro aan inkomsten waarvan 75% voor goede doelen is bestemd. Dat is toch geweldig. Ik vind het mooi dat we met relatief weinig inspanning zoveel geld voor de vereniging ophalen', aldus Patrick.

'Het zou mooi zijn als we ooit nog eens een tweede bord met leden vol kunnen krijgen', spreekt Johnny de wens uit. 'Maar dit ledenaantal behouden, is ook al heel mooi.'

Word ook lid van de Club van 50

Voor 50 euro per jaar word je lid van de Club van 50. Hoe meer leden bij de club, hoe meer geld we samen kunnen besteden aan extra zaken voor HC'03. Wat houdt het lidmaatschap in?

- Ieder individu kan lid worden, ongeacht of je lid bent van HC'03;
- Je kunt op ieder moment lid worden;
- Je kunt je ook op ieder moment weer afmelden;
- Je mag meedenken over bestedingsdoelen; wat is er volgens jou nodig om onze vereniging en sportpark nog beter of mooier te maken?
- Als dank voor je lidmaatschap wordt jouw naam vermeld op het bord dat in de kantine hangt;
- Als dank voor je lidmaatschap word je ook om de twee jaar uitgenodigd voor een gezellige feestavond waarbij je onder het genot van een hapje en een drankje meestemt over de bestedingsdoelen.

Enthousiast geworden? Stuur dan een e-mail naar clubvan50@hc-03.nl.

Tuincentrum
Bloemendaal
www.tuincentrumbloemendaal.com Rijksweg 14 6996 AC Drempt 0313 - 47 30 33
GEZOCHT: Verkoper buitengroen/
kwekerijmedewerker
Enthousiast
Vrolijk
Optimistisch
Creatief
Kwekerij
Tuincentrum
M/V
Wat verwachten wi'j van oe
Ook alenig können warken
Plantenkennis mo'j hebben
Veul uren beschikbaor zun
Interesse?
Reageer snel via info@tuincentrumbloemendaal.com
met je CV en je motivatie. Graag tot snel!
Daphne Bloemendaal

Zonder boeren geen eten

Zijn krakkemikkige tentje was verstopt in het Kralingse Bos bij Rotterdam. Het was opgetrokken uit blauw zeil en bevestigd aan de omringende takken en stammetjes. Op de grond zwart plastic. Het stond er nog bij of hij zo weer zou komen aanlopen. Opladers, kleding en schoenen waren stille getuigen. Maar de dakloze keerde nooit meer terug naar wat voor hem zijn huis was. De eenzame man uit Polen werd slechts 32 jaar en stierf halverwege januari een natuurlijke dood op deze anonieme plek. Hij wilde dáár slapen en niet in het huis van de daklozenopvang.
Ik moest aan hem denken toen een maaltijdbezorger weer eens de veters uit m'n schoenen reed. De straten zijn hier bezaaid met deze haastige en gestreste jongelui, die alle verkeersregels aan hun modieuze laarzen lappen, met op hun rug de oranje-, groen- of blauwgekleurde dobbelstenen van koelkastformaat en op hun vaak gemutste hoofden een tweetal halve zwarte kokosnoten met harde muziek. Wat zou deze dakloze graag wat van hen gehad willen hebben. In die kou in dat bos. Beseffende dat het nog niets is vergeleken met de onmetelijk ellende, honger en immense kou in Oekraïne. Maar was zijn dood er nu één van honger of van kou? We zullen het niet weten. Beide even erg.

Je realiseert je dan weer eens te meer in welke weelde we hier leven, ondanks al het geklaag waar de Nederlander bekend om staat. De flinke inflatie die iedereen van ons moet ondergaan blijkt gelukkig ook weer een voordeel te hebben voor een deel van de Achterhoekers: de melkveehouders. Ik las dat het inkomen van deze groep agrariërs door de gestegen melkprijzen nu dat van een kamerlid evenaart. Dat moet dan wel een lid zijn dat zich bezighoudt met de stikstofproblematiek. Dan ontstaat er plotseling een merkwaardige vorm van gelijkwaardigheid, ondanks de meningsverschillen.

Overigens werd er hier in het westen wel wat negatief gereageerd op het gebruik van de Nederlandse vlag als protestmiddel. Hoewel ik alle motieven van de boeren en Achterhoekers volledig onderschrijf, daarvoor stroomt er teveel Achterhoeks bloed door mijn aderen, had ik ook wel moeite met die omgekeerde vlag. Het is dan wel een oud noodsignaal uit de scheepvaart van lange tijd terug en onze koning gaf eind vorig jaar na afloop van het staatsbezoek in Griekenland nog aan dat hij het als een hele mooie oude traditie zag, maar hier in de Randstad, waar velen het leven verloren in het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog, ligt dat wat gevoeliger en zijn ze trots op die Hollandse driekleur. Al besef ik ook dat het omkeren van de Achterhoekse vlag geen zin heeft.

Zonder boeren geen eten, zong de ons begin november ontvallen Vader Abraham. Een mooi eerbetoon aan al degenen die voor ons op deze manier zorgen. Want eten is er nog steeds in overvloed in Nederland. Kijk alleen maar naar die racende gekleurde dobbelstenen op hun elektrische fietsen.

Brengt me weer terug bij dat verdrietig einde aan dat verdrietig leven van die Pool. Niet geheel verrassend kom je, als je dat even opzoekt via Google, de meeste huizen voor daklozenopvang in de Randstad tegen. Dat krakkemikkige tentje in het bos zou nooit kunnen staan in de Achterhoek. Daar zorgt het naoberschap wel voor. Dan had die arme man al lang iets te eten gehad en had hij het aangeboden onderdak wèl geaccepteerd, omdat het zo welgemeend, hartelijk en warm zou zijn.

Jur Raatjes

Geboren en getogen in Laag-Keppel vertrok Jur Raatjes (68) na zijn militaire dienstplicht naar Amsterdam voor een studie wiskunde. Na een werkzaam leven bij onder andere NOS, RTL 4, Heineken, Renault en Mazda heeft hij nu als gepensioneerde de tijd om vanuit zijn woonplaats Amstelveen zijn overpeinzingen te delen over het leven van een Achterhoeker in de Randstad.

Tekst: **Rinus G.M. Rabeling**
Foto's: **collectie Rinus G.M. Rabeling**

Pasen 1926.

Met Pasen, Pinksteren en Kerstmis:
Uitdeeling voor den armen bij de kasteelpoort in Keppel

Het is inmiddels zestig jaar geleden dat de unieke uitdelingen met Pasen, Pinksteren en Kerstmis bij de poort van kasteel Keppel zijn opgehouden. Wellicht daterend ergens uit de 19e eeuw, maar in ieder geval in 1902 al belangrijk voor veel mensen die tot de armste behoorden. Regelmatig vernemen we dat inwoners van onze dorpen er (liever) geen gebruik van maakten omdat men dit als een schande ervoer. Degenen die wel in groten getale naar Laag-Keppel kwamen waren vooral uit Doesburg, Doetinchem en Wehl afkomstig.

Een van de eerste schriftelijke berichten over de uitdeling van voedsel aan armen bij de poort van kasteel Keppel in Laag-Keppel gaat over de uitdeling van Kerstmis 1902. Het is een wel zeer bijzonder stukje 'kranten-proza'.
'Den dag voor Kersttijd had aan den ingang van het Kasteel een uitdeeling plaats van brood en spek aan alle levende zielen, die zich kwamen aanmelden. Alles wat adem haalde werd bedeeld en daarom hadden de heilbegeerigen zooveel kindertjes zien machtig te worden als er te krijgen waren, tot zuigelingen toe, en zoo kwamen ze met wagentjes vol 'kindergoed' aanzetten, makende 75 ademenden, uit Wehl, Doesburg, Doetinchem, enz. – Elk kreeg wel niet zoo heel veel, maar onder de wegtrekkenden waren er die toch zooveel in hun zakdoeken geknoopt hadden, dat ze er wel een spekwinkeltje van hadden kunnen opzetten.'
In de jaren daarna gingen de uitdelingen gewoon door, ook tijdens de Eerste Wereldoorlog. Gedetailleerde berichten zijn hierover helaas niet gevonden, alleen is bekend dat in die oorlogsperiode bij gebrek aan spek alleen maar eieren werden uitgereikt.
De kerstuitdeling van 1925 werd door ongeveer 155 personen bezocht. Met Pasen 1926 kwamen ongeveer 100 mensen de aangeboden eieren in ontvangst nemen. Op paaszaterdag 1927 komen maar liefst 192 personen elk vier eieren in ontvangst nemen. In 1927 lezen we voor het eerst ook over een uitdeling met Pinksteren, 50 personen ontvingen een half pond spek.

De jaren voor de Tweede Wereldoorlog

In *De Graafschap-bode* van 24 december 1934 lezen we uitgebreider over de kerstuitdeling van dat jaar.
'Een oud gebruik in eere, – 66 gegadigden ieder met een half pond spek bedacht. – Sinds vele jaren her bestaat de gewoonte om op de dagen vóór Kerstmis, Paschen en Pinksteren

bij Kasteel 'Keppel' alhier een uitdeeling te houden van 'spek' aan allen, die zich hiervoor aanmelden. Oorspronkelijk was dit 'brood en spek', maar dit is in den loop der jaren veranderd, omdat dit brood minder op prijs werd gesteld en men dit later vaak langs de wegen terugvond. In de mobilisatiejaren, toen spek niet of moeilijk te krijgen was, werden eieren gegeven.
Ook heden Maandag had hier weer zoo'n 'uitdeeling aan de poort' plaats, zooals dit wordt genoemd. Was voor eenigen tijd terug de belangstelling voor deze uitdeeling afnemend, zelfs was eenmaal niemand aanwezig, thans kan worden geconstateerd, dat er weer een groeiende belangstelling is. Precies 12 uur, als de klok van het kasteel haar laatste slag heeft laten hooren, gaat de poort dicht en laten arbeiders van huize Keppel, de gegadigden, meest jeugdige personen, één voor één binnen en tellen hoeveel er zijn. Ditmaal bleken er 66 te zijn, aan wie ieder een half pond spek wordt uitgereikt en waarna zij weer 'buiten de poort worden gezet'.
Te voet, per fiets en soms ook op handkarren of andere 'voertuigen' worden de kinderen meegebracht, omdat de verstrekking per hoofd, onverschillig welken leeftijd, plaats heeft.'

Als we een bericht in de *Arnhemsche Courant* van 27 december 1935 lezen krijgen we een goed beeld van hoe de situatie tijdens de eerste jaren van de crisistijd was en kunnen we bijna een vergelijking maken met de situatie van nu. Het aantal mensen dat zich meldde was nog nooit zo groot.
'Getrouw aan de sinds jaar en dag bestaande traditie om op den dag voor Paschen, Pinksteren en Kerstmis levensmiddelen uit te deelen, werd Dinsdagmiddag op het Kasteel te Laag-Keppel, in opdracht van de bewoonster, door den tuinbaas aan 176 personen een half pond spek verstrekt. Het waren voornamelijk kinderen, waarvan er verscheidene zelfs van Doesburg, Wehl en Doetinchem waren komen loopen, hun voetjes in de met stroo gevulde klompen gestoken, die aan het in het witte sneeuwlandschap als een veilige burcht oprijzende kasteel hun Kerstpakket in ontvangst kwamen nemen.'
'De laatste jaren is het aantal uitgereikte pakketten nimmer zoo groot geweest als ditmaal; wel een bewijs, dat de Geldersche Achterhoek door de crisis al evenmin gespaard wordt, als de rest van ons land. Dat een dergelijke daad van menschlievendheid in tijden als deze dubbel welkom is, behoeft wel geen nader betoog.'
In de jaren hierna lezen we zelfs in kranten als de *IJmuider Courant, Nieuwe Apeldoornsche Courant, Het Vrije Volk, Twentsch dagblad Tubantia en het Zutphens Dagblad* over dit unieke gebruik.
Een verslaggever van het *Nieuws van den Dag* is voor Pasen 1940 speciaal naar Laag-Keppel getogen om verslag te doen van deze in de rest van ons land vrijwel onbekende traditie. We lezen in zijn uitgebreide verslag over drie kolommen en met foto o.a. het volgende.
'Als de klok van het kasteeltorentje zijn twaalf slagen heeft laten hooren, gaat het hek wijd open en alle gegadigden voor spek begeven zich naar binnen. Wie te laat komt krijgt niets. De manden worden bij het hek geplaatst en door de op een kier staande ijzeren deuren mag men weer naar buiten, waarbij tegelijkertijd het keurig verpakte halve pond wordt uitgereikt. In menig huis wordt de heele week spek gegeten, want vaak komen alle leden van het gezin, tot de zuigeling in den kinderwagen toe, hun halve pond halen en ieder krijgt het. Na die week zal men dus ongetwijfeld nog weer terugdenken aan het merkwaardige gebruik, dat door de eigenaresse van het kasteel Keppel, baronesse de douairière R.J.C. van Pallandt van Keppel, nog steeds in stand gehouden wordt en waarvan de beteekenis niet bekend is.'
'Vermoedelijk is deze spekuitreiking al vele eeuwen geleden begonnen door een zich in dien tijd in Laag-Keppel bevindend gasthuis. Het zou berusten op een zekere verplichting, die later door de bewoners van het kasteel is overgenomen en tot den huidigen dag, nu zij zich zelfs elders gevestigd hebben en het kasteel koud en verlaten in zijn mooie omgeving ligt, volgehouden wordt.'
'Naar de overlevering wil, wordt het kasteel Keppel van deze verplichting ontslagen, zoodra zich niemand op den daarvoor bestemden dag aan het hek aanmeldt om spek. Dit is eenigen tijd geleden inderdaad voor het eerst gebeurd, doch de familie Van Pallandt heeft de traditie toch willen voortzetten: op klokslag twaalf van iederen Zaterdag vóór twee achtereenvolgende christelijke feestdagen komen de Achterhoekers soms ten getale van eenige honderden nog steeds naar Laag-Keppel voor de traditionele spekuitreiking.'

De uitdeling met Kerstmis 1934.

De oorlogsjaren en daarna

Over de periode van de Tweede Wereldoorlog hebben we slechts twee meldingen kunnen vinden. Wel hele bijzondere. De jaren 1940-1945 waren volgens een melding de drukste. Er waren toen voor de mensen vrijwel geen eieren en spek meer te bemachtigen. Duizenden (!) stonden toen te wachten bij het hek van het kasteel. Een rij van enkele honderden meters lang. Wat en hoeveel men uitdeelde is niet genoteerd. Voor Kerstmis 1941 moest door gebrek in ieder geval afgezien worden van de verstrekking van spek en hebben de gegadigden geld ontvangen. Men kon dit dan naar eigen keuze besteden. Welk bedrag en voor hoeveel belangstellenden viel niet meer te achterhalen.
Ook na de oorlog werd de traditie nog steeds in ere gehouden. Hierna volgen enkele fragmenten van meldingen die we hebben gevonden. Voor Kerstmis 1950 meldden zich maar liefst 570 gegadigden. In afwijking van de spektraditie kon iedereen nu kiezen uit een stuk spek of een wild konijn. De Pinksteruitdeling van 1952 kon zich zelfs verheugen op 950 'armlastigen', die allemaal zelfs met een heel pond

activiteiten
bij of georganiseerd door

VRIJDAG 24 MAART VANAF 20.00 UUR

TIS WEER
STEVE NIPPELS TIED

GRATIS ENTREE

Autopuzzeltocht

DATUM **zaterdag 22 april**

TIJD **start om 18.00 uur**
inschrijven vanaf 17.00 uur
tot uiterlijk 18.30 uur

LOCATIE **'t Hessenhuus**

INSCHRIJVING
Inschrijfgeld 15 euro per auto.
Meld je aan via communicatie@hessenhuus.nl of op de dag zelf.
Let op: de volgorde van inschrijven is bepalend voor het startnummer!

KUNST-, ANTIEK- EN ROMMELMARKT

DATUM **donderdag 18 mei**

TIJD **09.00 tot 16.00 uur**

LOCATIE **Hoog-Keppel**

INSCHRIJVING
Lekker eten en drinken onder muzikale begeleiding van Steve Nippels.

Wil je zelf een kraam huren om spullen te verkopen? Neem dan contact op met de organisatie via rommelmarkt@hc-03.nl

Voor meer informatie, kijk op www.hessenhuus.nl of www.hc-03.nl

spek naar huis togen. Kerstmis 1952 was, voor zover vast te stellen, de uitschieter met maar liefst 1500 belangstellenden voor een half pond spek. Met Pasen 1953 kregen 900 personen elk drie eieren. Bijzonder was dat velen zelfs met de bus naar Laag-Keppel kwamen en dat de GTW hiervoor extra bussen liet rijden. Kerst 1953 had een 'score' van 800 personen.
Met Pasen 1954 kwamen er 136 gegadigden en met Pinksteren van dat jaar 223, telkens voor een half pond spek. In de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* van 24 december 1954 lezen we dat er bij de Kerstuitdeling ongeveer 1000 mensen een portie spek in ontvangst mochten nemen en dat men per vier of vijf leden van een gezin ook nog een konijn kreeg uitgereikt.

We hebben regelmatig kunnen vaststellen dat de belangstellenden met name uit Doesburg, Wehl, Doetinchem en verdere omgeving kwamen. In een bericht in de *Asser Courant* schrijft men dat er niemand uit het dorp zelf komt omdat het aanvaarden van die Kerstgave een schande zou zijn. Dat was vrijwel vanaf het begin al zo en zou tot de opheffing van het gebruik ook zo blijven.
Tijdens de uitdeling van Pasen 1955 ontvingen 275 personen vier eieren en tijdens Pinksteren kreeg iedereen (250 belangstellenden) een pond spek. Op Kerstzaterdag 1955 kregen de 374 aanwezigen ook weer een pond spek. Hiervan werd zelfs melding gemaakt in de Java Bode te Batavia (Ned. Indië)!
Met Pasen 1956 kregen 556 belangstellenden elk drie eieren, met Pinksteren ontvingen de 180 gegadigden vier eieren uit handen van de bosbaas, de jachtopziener, de kasteelboer en twee arbeiders. Men had voor deze Pinksteruitdeling 1800 eieren klaar staan, ruim voldoende waardoor iedereen dus vier in plaats van drie eieren ontving. Met Kerstmis kwamen 270 mensen naar Laag-Keppel om ook nu weer het traditionele pond spek in ontvangst te nemen.
Bijzonder was dat de NTS (Nederlandse Televisie Stichting) ook aanwezig was om opnamen te maken voor een item van 32 seconden in het NTS Journaal van 22 december.
Voor de Kerstuitdeling van 1957 meldden zich 192 personen bij de kasteelpoort.

Het einde van een lange traditie

We komen nu langzaamaan bij het einde van de traditie. Met Pasen 1960 kwamen nog 72 belangstellenden elk vijf eieren in ontvangst nemen. Over Pinksteren ontbreekt ons de informatie.

NTS-Journaal opnamen tijdens de uitdeling van brood en spek, Kerstmis 1956.

De laatste schriftelijke bron is een artikel in *De Telegraaf* van 30 december 1960. Ongeveer 100 mensen meldden zich bij de kasteelpoort aan de Dorpsstraat. Vermoedelijk om daar voor de laatste keer een pond spek in ontvangst te nemen. De verslaggever schrijft in zijn artikel: *'Over de traditie om aan het volk voedsel uit te delen wilde mevrouw Van Pallandt mij liever niets zeggen. 'Dit is zuiver een particuliere aangelegenheid', zei ze vriendelijk. 'Het is een heel oud gebruik en ik ben helemaal niet van plan er iets over te zeggen. Ik heb liever dat het stil blijft."*

Het blijft inderdaad stil. Na de uitdeling van Kerstmis 1960 hebben we over volgende jaren geen meldingen en publicaties meer kunnen vinden.

Het vanaf 1394 daterende Keppelse Gasthuis en later het Gasthuisfonds lagen waarschijnlijk aan de oorsprong van de traditie. Volgens overlevering zou het Gasthuis gevestigd zijn geweest in het huis aan de Dorpsstraat dat nu als Molenzicht bekend staat. Het is zeer aannemelijk dat het Gasthuisfonds zich belastte met de traditionele uitdelingen. De taakstelling en wellicht ook de financiën, die beschikbaar waren uit onder meer verpachtingen van gronden, maakte een en ander ongetwijfeld ook mogelijk.

In 1962 werd het fonds ondergebracht in de Pallandt van Keppelstichting en hebben de invulling van ondersteunende activiteiten wellicht een andere vorm gekregen.

Huize Molenzicht omstreeks 1955, van oorsprong vermoedelijk als Gasthuis in gebruik.

SUPERMARKT AALDERINK

1200 m² winkelplezier!
750 m² parkeerruimte!

Vind ons op Facebook

DORPSSTRAAT 14-16 STEENDEREN

Internet www.coop.nl/steenderenaalderink
Facebook www.facebook.com/Coop.Aalderink.Steenderen
E-mail Aalderink.Steenderen@coop.nl | Tel. 0575 - 451206

OPENINGSTIJDEN **ma-do 08.00-19.00 uur | vr 08.00-20.00 uur**
za 08.00-19.00 uur | zo 11.00-17.00 uur

TNT-SERVICEPUNT | STAATSLOTEN | RDW | STOMERIJ DEPOT
BLOEMENHOEK | SLIJTERIJ | ZELFZORG MEDICIJNEN
HOGE KLANTENSERVICE | BEZORGSERVICE VIA COOP ONLINE

Voor kwaliteit groot of klein moet u toch bij snackbar Oost zijn.

Ook voor feesten en partijen

tel: 06- 154 282 04

Bart Schotman

SCHOT MAN bouw

Schotman Bouw | Bakermarksedijk 11 | 7223 KJ Baak
06 55107152 | info@schotmanbouw.nl | www.schotmanbouw.nl

LOONBEDRIJF SEEGERS
DREMPT 0313-47 25 85

Pasen 1926

Pasen 1926

Pasen 1926

Pasen 1926

Kerstmis 1938

Pinksteren, jaartal onbekend

Kerstmis 1956, met opname voor NTS Journaal

Pasen 1960

Tekst: **Gerard van der Kamp**
Foto's: **Wim van Hof, Gerard van der Kamp, Bertie Ledeboer, Willemien de Vries**

Hoogstamboomgaard De Ulenpas in oude glorie

Dat is de titel van het projectplan van een groep bewoners uit Hoog-Keppel met als doel de aloude boomgaard op Landgoed De Ulenpas weer in ere te herstellen en te laten opbloeien. In gesprek met enkele initiatiefnemers: Kees de Lind van Wijngaarden en Bertie Ledeboer.

Als je van Drempt naar Hoog-Keppel rijdt over de Dubbeltjesweg, ligt de oude boomgaard van het landgoed verscholen achter een dichte meidoornhaag. Tot voor kort stonden hier aan het begin van de toegangsweg bij het jachthuis enkele markante bomen die echter door de zwavelzwam waren aangetast en deze winter werden geveld.
'Een eetbare zwam', zegt Bertie. 'We hebben er met de hele groep heerlijk van gegeten. Vooral gefrituurd was het lekker.' De Engelsen noemen die zwam de 'kip van het bos', het heeft inderdaad de smaak van kip.
Door het rooien van de bomen en struiken eromheen, heb je nu wél een goede inkijk in de boomgaard en kun je de groep aan het werk zien. Die groep is de Hoogstambrigade De Ulenpas, voortgekomen uit vrijwilligers van het Hessenbad en de Hessenhal.

Nieuw initiatief

'Zittend aan de rand van het zwembad, in 2019, kwam het gesprek op de boomgaard van landgoed De Ulenpas', vertelt Kees. 'Je kon zien dat het onderhoud, waarschijnlijk om economische redenen, minder werd nu het géén productieboomgaard meer was.' Op zeer oude kaarten van onze omgeving staat het landgoed met de bongerd ingetekend. Meer dan 200 fruitbomen hebben vele kilo's appels, peren, pruimen en kersen voortgebracht. Direct om op te eten, voor de moes, de hete bliksem of juist als bewaarfruit, het sap of om te drogen. Net zoals vele andere hoogstamboomgaarden bij de boerderijen en landgoederen in de Achterhoek.
Kees laat mij een beker zien die hij onlangs heeft gekregen. Een wisselbeker van de NFO (Nederlandse Fruittelers Organisatie) uit de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. In 1951, 1960 en 1961 staat de naam De Ulenpas erin gegraveerd. Maar de verdere geschiedenis ervan is helaas onbekend. Wellicht dat een lezer van De Hessencombinatie er meer over weet. Het zou jammer zijn als zo'n cultuurhistorisch en groen monument langzaam wegkwijnt of verdwijnt. Het idee ontstond om te onderzoeken of een groep vrijwilligers bij het onderhoud 'iets zou kunnen betekenen.'

Er werd contact gelegd met de eigenaar van het landgoed, de Helen van Schuylenburch Trust en de beheerder van de boomgaard. Die gesprekken verliepen positief en verdere stappen konden worden gezet. Inmiddels was de initiatiefnemers ook duidelijk geworden dat er in 2003 naast de oude productiebomen in de boomgaard een flink aantal fruitbomen van oude Oost-Nederlandse rassen zijn geplant. Die bijzondere rassen zijn door pomoloog Hennie Rossel uit Vorden (zie kader) bijeengebracht in collectie-boomgaarden en De Ulenpas is er daar een van.

Een nieuw vak leren

De gemeente Bronckhorst ondersteunt nieuwe burgerinitiatieven en bracht Kees in contact met Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG). Deze organisatie is bij uitstek toegerust om te helpen bij het

Eetbare zwavelzwam.

Aanplant meidoornhaag.

oprichten van een groene vrijwilligersgroep en deze met raad en daad bij te staan. De Hoogstambrigade De Ulenpas met elf vrijwilligers was een feit.
Plannen werden gemaakt, financiële ondersteuning onderzocht en contact gelegd met de heer Rossel. Maar toen brak een pandemie uit die het leven ontregelde en zeker de opstart van de werkzaamheden in de boomgaard.
'Via Zoom leerden we over snoeien, materialen, veiligheid en gereedschap. We zetten streepjes waar we dachten dat er geknipt moest worden. Heel bijzonder', herinnert Bertie zich.
Ook werd meegedaan met Webinars, bijvoorbeeld over het aanvragen van subsidies. Nuttig voor een projectplan. Mooie boeken kwamen in huis zoals 'Pomologia, beschryvingen en afbeeldingen van appels en peeren' (Leeuwarden 1758) door Johann Hermann Knoop met veel informatie en tekeningen van oude rassen.

Projectplan

Kees diende een projectplan in bij de provincie Gelderland in het kader van subsidie 'Groene Vrijwilligers Initiatieven'. Voornaamste elementen hiervan zijn: het rooien van zieke bomen of bomen die onoordeelkundig zijn geplant, het planten van nieuwe hoogstam fruitbomen, het herstellen van meidoornhagen, en het vernieuwen van toegangshekken. Het plan werd goedgekeurd en de benodigde subsidie toegekend.

Aan de slag

SLG, dat over een groot uitleendepot van gereedschap beschikt, heeft een aanhanger vol zagen, kniptangen, snoeimessen, ladders, veiligheidsmateriaal en dergelijke in bruikleen beschikbaar gesteld. Op de vrijdag- en zondagmiddag zijn de vrijwilligers daarmee in de boomgaard aan het werk.
In september 2022 deed de Hoogstambrigade mee aan Open Monumentendag Bronckhorst en wist op die manier vele belangstellenden voor de boomgaard en de werkzaamheden van de vrijwilligers te interesseren.
Inmiddels is er ook een plattegrond gemaakt waarop alle bomen met naam en toenaam staan aangegeven. Een hele klus! Met naslagwerken in de hand, soms met de heer Rossel erbij, via foto's en andere hulpmiddelen zijn ze er uitgekomen. Kees beschikt nu over de digitale versie: de plattegrond met daarop van elke genummerde boom een foto van zowel de hele boom als de bloesem en de vrucht. Heel handig in het veld.
De bloempotjes waarop de naam van de boom komt te staan, zijn al ingekocht.
Nu nog touwtje eraan, stro erin (voor de oorwurmen), naam erop en samen met een nummerplaatje ophangen. Bijna 300!

Waar veel fruitbomen groeien en bloeien valt ook veel te oogsten. 'Dat is het moeilijkste wat er is', vindt Kees. 'Daar weten we het minst van.' De kersenbomen geven nauwelijks vrucht en de notenbomen op het achterterrein bij de gerestaureerde muur behoren

Samen beslissen hoe te snoeien.

Kees in zijn element.

Grondwerk | Gazon Aanleg | Zaag- en snoeiwerk | Snipperen | Machinaal knotten | Stobbenvrezen | Klepelwerk | Machinaal hagen scheren

Bohyl
Boom-, groen- en landschapsverzorging

Loenhorsterweg 7E - 6999 DT Hummelo
T: 06- 22 21 78 13 E: info@bohyl.nl I: www.bohyl.nl

Apparaat stuk?

Wij helpen u graag!

Als er onverhoopt iets mis gaat met uw wasmachine, droger of vaatwasser, dan kunt u rekenen op onze eigen technische dienst. Onze monteur komt bij u thuis om uw reparatie vakkundig uit te voeren. Mocht uw apparaat niet ter plekke gerepareerd kunnen worden, dan regelen wij graag een leenapparaat voor u.

Expert Eliesen
Baak, Zutphen Emmerikseweg 46, (0575) 551000
Hengelo (Gld), Kerkstraat 2, (0575) 464261
Zutphen, Nieuwstad 45, (0575) 543202

expert

Staarink
WAREHUIS

Véél winkels onder één dak

Markt 7 • Doesburg • www.staarinkwarenhuis.nl

BERT
Evers
BLOEMBINDER

- Bloemwerk
- Workshops
- Rouw- en trouwbloemwerk
- Duurzaam bloemist
- Bestellen via eigen website mogelijk
- Uniek inkoopsysteem voor bedrijven

KEPPELSEWEG 51 | 7001 CE DOETINCHEM | TELEFOON 0314 - 393918 | E-MAIL: INFO@BLOEMBINDER.NL | WWW.BLOEMBINDER.NL

Goed snoeien is een kunst.

Oude boom met steenuilenkast en jonge aanplant.

Vruchtbare grond en bemesting voor de nieuwe aanplant.

niet bij de boomgaard. Hoe om te gaan met al die appels en peren? Behalve dat het veel werk is, er verschillende oogsttijden zijn en voortdurend onrijp fruit valt, moet je er natuurlijk zorgvuldig mee omgaan. Men wil zo min mogelijk verspillen. In de herfstvakantie was een plukmiddag gepland waarbij helpende handen welkom waren om appels te plukken voor de voedselbank. Veel fruit werd geperst bij de Achterhoekse perscentrale en zijn in handzame pakken van drie liter verkocht. Aan huis van Kees en Bertie aan de Monumentenweg is een kraam annex klein winkeltje met fruit ingericht en wordt natuurlijk ook informatie gegeven. Af en toe komt een kennis een kruiwagen valfruit halen om te voeren aan de wilde zwijnen.

Uitvoering

De grootste klus uit het projectplan is het rooien van 64 bomen en het planten van nieuwe. Het vellen is inmiddels door een bedrijf met de juiste machines op deskundige wijze uitgevoerd. In totaal zijn er 40 nieuwe vruchtbomen aangeplant, op de goede afstand van elkaar en allemaal uit de lijst van oud Oost-Nederlandse rassen. De bomenlijst bevat wel 25 verschillende soorten met namen als Kranenburger, Roem van Altena, Pondspeer of Tante Dora. Dat karwei is met extra hulp op de landelijke natuurwerkdagen in november door de vrijwilligers geklaard. In de bloesemtijd zal het een prachtig beeld geven naast de oude productiebomen zoals de Bramley, James Grieve en Laxton (pruim).
De prachtige oude meidoornhaag aan de Dubbeltjesweg heeft zowel bij het jachthuis als bij het oude rentmeesterhuis (naast de golfbaan) een uitbreiding gekregen van elk 30 meter jonge aanplant van meidoorns. Tezamen met de nieuwe robuuste hekken vormt die afscheiding een mooi geheel. Tijdens het opstellen van het projectplan is er ook een grondmonster genomen met een verrassende uitkomst. De verkennende analyse geeft aan: ‘in deze grond is geen voedingswaarde aanwezig…’.
Men verkeerde jarenlang in de veronderstelling op rijke (rivier)klei te werken en dat bemesten niet nodig was. Een misvatting dus. Voorlopig gaat de brigade met kalk en compost aan de slag. De benodigde plantgaten zijn op voorhand van de juiste grond voorzien.

Wensen

Kees is imker en heeft zijn bijen verspreid op enkele locaties staan. Hij heeft ontdekt dat er bij de boomgaard van oudsher ook een bijenstand was, waar ongetwijfeld vele korven hebben gestaan. Graag zou hij ook de bijenstand in ere willen herstellen, op een mooie plek aan de rand van het perceel. Een andere wens is een ruimte waar de hoogstambrigade het gereedschap kan opslaan en de kar kan stallen. Het liefst in combinatie met de mogelijkheid om met de vrijwilligers koffie te drinken.

Dromen en plannen genoeg. Geïnteresseerden zijn welkom.
Voor meer info of aanmelden hoogstambrigadeulenpas@gmail.com

Rossel Collectieboomgaard

Hennie Rossel is een wetenschapper op het gebied van fruit en fruitsoorten, een pomoloog. Hij woont in Vorden en is al vele tientallen jaren op zoek naar oude fruitrassen om deze op naam te brengen, te documenteren en op te kweken. Soorten die zijn vergeten, weer teruggevonden en vastgelegd in een genenbank. Zo is een unieke collectie ontstaan van ruim driehonderd verschillende rassen waarvan er honderd enkel nog in de Achterhoek voorkomen.
Die oude fruitbomen beschikken over erfelijke eigenschappen die van pas kunnen komen bij het behoud van huidige en toekomstige gewassen. Eigenschappen die helpen in het voorkomen en bestrijden van ziekten en plagen. Maar ook het fruit is van belang. Wat kan je er allemaal meedoen en hoe deden ze dat vroeger? Drogen, stroop van maken, cider? Een heuse ontdekkingstocht en bron van kennis. Het is dus van groot belang om zoveel mogelijk van deze oude rassen weer op te kweken.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft samen met Kenniscentrum Nelles een initiatief genomen om bij hobby fruitkwekers in de Achterhoek een Rossel Collectieboomgaard aan te leggen. Die bestaat uit 10 tot 15 hoogstamfruitbomen van de meest zeldzame, verloren gewaande fruitrassen zoals Gamerse Zure (appel), Honingzoet (appel), Dirkjespeer of Winterbergamot (peer).
In 2015 was een eerste aanplantactie van 200 bomen bij 20 particuliere tuineigenaren. In 2022 werden onder het project ‘Ark voor Hoogstamfruit’ nog eens 10 deelnemers geselecteerd om een Rossel Collectieboomgaard te mogen aanleggen. De belangstelling hiervoor was zeer groot en SLG geeft er zeker in de toekomst een vervolg aan.

Bron: Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Tekst: **Henk ten Zijthoff**
Foto's: **Wim van Hof, PR**

De dorpskerken en hun helpende handen

In maart 2022 besteedde De Hessencombinatie aandacht aan het werk van de predikanten van de protestantse kerken in Drempt, Keppel en Hummelo. Daarbij werd onder meer gesproken over de Werken van Barmhartigheid. De kerkelijke gemeenschappen in onze dorpen kennen echter meer ambtsdragers: meest vrijwilligers die het werk van de kerken 'handen en voeten' geven in de samenleving. We spreken een aantal van hen, wat zij doen en welke rol de kerken vervullen bij sociaal-maatschappelijke vraagstukken, zoals bijvoorbeeld armoede en eenzaamheid.

De kerkgemeenschappen van onze dorpen werken met tientallen vrijwilligers. Ze hebben als ambtsdragers specifieke taken. We spreken een aantal vrijwilligers die zich bezig houden met diaconaal werk. Je bent dan diaken (in de protestantse kerk) of diaconie- en caritasmedewerker (in de roomskatholieke kerk). Voor lezers die deze begrippen niet kennen een korte uitleg: diakenen en diaconie- en caritasmedewerkers zijn de trekkers van de diaconale roeping van de protestantse en roomskatholieke kerkgemeenschappen. Zij zijn betrokken bij het delen van de gaven die voor diaconaal werk aan de kerkelijke gemeenschappen zijn geschonken, zij helpen waar geen helper is en getuigen vanuit hun geloof over gerechtigheid waar onrecht plaatsvindt. Het woord diaken komt uit het Grieks dat dienaar betekent. Caritas is een woord uit het Latijn: carus. Het betekent duur, dierbaar, lief. Diaconie- en caritasmedewerkers zijn net als diakenen van de protestantse kerken betrokken bij acties uit liefde en barmhartigheid. Naar verluidt kreeg paus Franciscus meteen na zijn verkiezing door een mede-kardinaal in zijn oor gefluisterd: 'Denk aan de armen.' Ofwel: er is veel werk te doen.

Armoede en eenzaamheid

In onze Nederlandse samenleving leven meer en meer mensen in moeilijke omstandigheden als gevolg van de hoge inflatie, stijgende prijzen voor voedsel en de stijgende energielasten. Dat alles veroorzaakt economische en sociaal-maatschappelijke gevolgen zoals armoede en eenzaamheid. Op 14 januari jl. publiceerde dagblad Trouw een interview met de Utrechtse onderzoeker Sonja Bekker over het begrip armoede. Zij concludeert dat je in Nederland 'formeel' arm bent als er maandelijks minder dan € 1.130 op je rekening wordt bijgeschreven, toeslagen niet meegerekend. Zij vindt dat behoorlijk verontrustend, zeker als je weet dat als dat bedrag voor een alleenstaande werkende twee tientjes hoger ligt, je in de statistieken niet meer meetelt als het om de armoedegrens gaat. Nederland kent officieel ongeveer 220.000 mensen onder deze grens. Maar tel je werkende mensen mee die voortdurend op het randje van armoede balanceren omdat ze per maand bijvoorbeeld die twee tientjes meer bijgeschreven krijgen, dan hebben we het over ruim een half miljoen werkenden die de eindjes amper aan elkaar kunnen knopen. Onderzoeker Bekker concludeert dat vooral alleenstaande werkenden kwetsbaar zijn. Zij zijn onzichtbaar in cijfers met betrekking tot de situatie op de arbeidsmarkt en dat is een probleem want de overheid bepaalt aan de hand van deze cijfers wie ze wel en wie ze niet te hulp schiet. De stelling van Sonja Bekker is dat de mensen die het meeste bescherming nodig hebben, het minst worden beschermd.

De kerkelijke gemeenschappen in onze dorpen proberen mensen die in de verdrukking zijn geraakt te ondersteunen. Dat doen zij met de inzet van diakenen en in Drempt de diaconie- en caritasmedewerker die op hun beurt kunnen terugvallen op allen die achter hen staan: predikanten, pastoors, ouderlingen, contactpersonen, kerkenraden, kerkrentmeesters, de Parochiële Caritas Instelling en de leden van de kerkgemeenschappen. Zij vormen samen de ruggengraat van de dorpskerken, veelal als vrijwilliger.

Hoe wordt je diaken of caritasmedewerker?

Diaken Rita Hector-de Groot in Hummelo geeft aan dat zij door enkele kerkleden werd gepolst met de vraag of zij het ambt van diaken op zich wilde nemen. Daarna had zij een goed gesprek met de predikant over haar vragen over het ambt van diaken. Marian Lusink in Voor-Drempt rolde op een soortgelijke manier in deze functie. Zij deed al administratief werk voor de Protestantse Gemeente Drempt en Oldenkeppel (PGDO) en van het één kwam het ander: 'Ik kwam er bij het vervullen van meerdere functies in de kerk achter dat het diaconale

werk het dichtst bij mij als persoon stond.' Ook Marjan Helmink uit Voor-Drempt werd voor de functie van diaconie- en caritas-medewerker benaderd door de leden van de in 2010 ingestelde diaconie en caritascommissie van de roomskatholieke kerkgemeenschap in Drempt. Voorheen lag deze taak bij de pastoor.

Wat gaf de doorslag om het ambt te aanvaarden?

De gesprekspartners geven meerdere drijfveren aan om het ambt te aanvaarden. Marjan Helmink (diaconie- en caritasmedewerker) is er kort en duidelijk over: 'Ik ben graag bezig op sociaal-maatschappelijk terrein en samenwerken met een groep gemotiveerde en gezellige mensen vind ik leuk en goed om te doen.' De werkkring in het dagelijks leven kan ook een drijfveer zijn. Marian Lusink was werkzaam voor een thuiszorgorganisatie en zag omstandigheden waar mensen in armoede verkeerden: 'Ik kon mijn ogen daar niet meer voor sluiten.' Alle gesprekspartners vinden het belangrijk dat er een kerk is en dat de kerk blijft bestaan als rustpunt en een ontmoetingsplek. En dat je samen met de kerkelijke gemeente je inzet voor een barmhartige en rechtvaardige samenleving. Daarbij gaat het zeer zeker niet alleen om financiële hulp aan mensen die het moeilijk hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Marian Lusink: 'Wij helpen waar dat nodig is en als diaken kan dat zijn met financiële ondersteuning of doorverwijzing bij armoede en andere moeilijke situaties naar het Sociaal Team van de gemeente Bronckhorst, de ouderlingen of de predikant voor geestelijke steun.'

Wat doet een diaken of een diaconie- en caritasmedewerker?

De diaconie kan in probleemsituaties vooral plaatselijke steun bieden, dus in de directe woonomgeving. Die ondersteuning blijkt zeer divers te zijn. Er is aandacht voor armoedebestrijding: van pakketjes met Pasen als steuntje in de rug voor mensen die het zwaar hebben, tot incidenteel financiële steun als er geen andere oplossing is. Deze aandacht beperkt zich niet tot uitsluitend kerkleden: iedereen is welkom. In het Dorpshuis in Voor-Drempt wordt iedere tweede vrijdag van de maand een koffieochtend georganiseerd door de kerk en het Dorpshuis samen. Marjan Helmink gaat gemiddeld zo'n drie keer per jaar bij mensen op bezoek als diaconie- en caritasmedewerker. En ze organiseert elk jaar op 7 november voor Willibrorddag (de patroonheilige van de kerk in Achter-Drempt) een gezellige dag.

De gezamenlijke kerken van Hummelo, Keppel en Drempt organiseren kledinginzamelingsacties (samen met Sam's Kledingactie voor mensen in nood). Ze leveren een bijdrage aan Ika-Vakanties; een commissie die is gevormd door de diaconieën van Achterhoekse en Liemerse protestantse kerken om een vakantie mogelijk te maken voor mensen die dat zonder zorg en begeleiding niet zouden kunnen. Rita Hector: We hebben ook korte lijntjes naar De Actie voor de Voedselbank. Dat is een laagdrempelige voorziening en we werken in dit verband samen met SPAR Hummelo.
In de kersttijd werd door Drempt/Oldenkeppel een kerstmaaltijd voor 90 mensen georganiseerd. Leden van de kerk waren daarbij welkom, maar ook buren en niet-kerkelijke belangstellenden. Eveneens wordt ieder jaar rond kerst samen met diaconie en caritas een bon geregeld voor mensen in onze dorpen met een bijstandsuitkering. Ook dit was een gezamenlijk initiatief van de protestantse kerken en de diaconie en caritas. Deze actie konden de diaconieën en de diaconie en caritas zelf echter niet uitvoeren, want zij hebben geen gegevens van mensen met een bijstandsuitkering. Vanwege de privacyregels verliep de actie dan ook via de gemeente Bronckhorst.

Uit alles blijkt gedrevenheid om mensen met elkaar te verbinden, enthousiast te maken om op een positieve manier mee te doen in de samenleving. Voor de financiële middelen die daarvoor nodig zijn, collecteren de diakenen en de diaconie en caritas tijdens de kerkdiensten. Als er door een grote ramp ergens in de wereld acute hulp nodig is, worden extra collectes gehouden. Een bijzondere diaconale taak in de protestantse kerken is dat de diakenen vijf keer per jaar het avondmaal verzorgen voor de eigen kerkelijke gemeenschap. *(De avondmaalviering is een kerkelijk ritueel waarbij brood en wijn met elkaar wordt gedeeld. Het verwijst naar de laatste keer dat Jezus en zijn discipelen bijeen waren,* red.).

Plannen en ideeën zijn er meer dan genoeg. Samen met Stichting Present was er een mogelijkheid bij energiearmoede met 'Warme Burendag' mensen thuis te helpen met het isoleren van hun woning. Marian Lusink: 'Bij ons is het er niet van gekomen omdat we helaas vooralsnog te weinig mensen hebben binnen diaconie en kerkenraad om het plan uit te voeren, maar we hopen dat we bij volgende initiatieven wel mee kunnen doen.'

Scholing voor ambtsdragers

De meeste gesprekspartners hebben een meerdaagse on-linecursus gevolgd voor hun ambt en zijn daar enthousiast over. Zo'n cursus is gericht op een groep van gemiddeld acht individuele diakenen per 'klas' die uit alle delen van het land komen: buitengewoon leerzaam volgens de vrijwilligers. Zij zagen tijdens de cursus grote verschillen in Nederland. De diaconie van een kerk in een groot stedelijk gebied heeft bijvoorbeeld meestal wel iets te maken met de problemen rond thuis- en daklozen. Marian Lusink: 'Zij kunnen snel en gericht aan de slag met de voedselbanken. De problematiek van dak- en thuislozen komt in onze dorpen gelukkig vrijwel niet voor, maar het is nuttig om de ervaringen met elkaar uit te wisselen.' Tijdens de cursus kwamen de deelnemers er ook achter dat er landelijk gezien behoorlijke verschillen zijn in de financiële mogelijkheden van Nederlandse diaconieën. Marjan Helmink geeft aan dat haar scholing vooral een praktijkscholing is geweest. Ze heeft geen specifieke opleiding voor haar diaconie- en caritastaken gevolgd.

Is er herkenning van het armoedebeleid in onze dorpen?

De herkenning van de conclusies van onderzoekster Sonja Bekker verschilt per ambtsdrager. Eén van hen merkt op dat zij het beeld vooral herkent in contacten met alleenstaande moeders die met nare dilemma's worstelen. Om het huishouden te laten draaien moet er meestal fulltime worden gewerkt. Dan blijft er maar heel weinig tijd over voor de kinderen. Dat is een direct gevolg van de worsteling om de eindjes aan elkaar te knopen. Andere gesprekspartners zien een patroon van uitsluiting. Armoede is daarbij niet eens altijd het grootste probleem maar wel het ontbreken van sociale contacten en daardoor toenemende eenzaamheid. Ook wordt opgemerkt dat er verschil is in de wijken van de kerken; in de ene wijk speelt armoede geen rol, bij de andere wijk wel. Duidelijk is dat privacywetgeving het moeilijker maakt om mensen in beeld te krijgen waarvoor kerkelijke organisaties iets zouden kunnen doen. Wel geven ambtsdragers als kerkenraadsleden, diakenen, kerkrentmeesters en ouderlingen aan dat zij dankzij hun netwerk in en buiten de kerk waardevolle contacten hebben en in grote lijn weten wat er zoal speelt in hun werkgebied. De predikanten en de ouderlingen bezoeken mensen in hun werkgebieden thuis. Ouderlingen en de predikanten hebben daarvoor steun van contactpersonen. Er zijn dus meerdere 'oren en

Dé lederwaren speciaalzaak
terSteeg lederwaren

berba bags & wallets
aunts & uncles
BEAR DESIGN
Castelijn & Beerens
Herschel
SACCOO
mywalit
ARCADIA
HESTER VAN EEGHEN – AMSTERDAM –
GABS
FRED DE LA BRETONIERE
SHABBIES AMSTERDAM
voi leather design
SECRID Made in Holland

Meipoortstraat 4 • Doesburg • www.ter-steeg.eu

RegioRijschool
www.regiorijschool.nl

- Voor auto, motor, automaat en theorieopleiding
- **Voordeel-lespakketten,** spoedopleiding mogelijk
- Vlotte rijopleiding: niet meer lessen dan nodig

Voordeel-les-pakketten

RegioRijschool Maarten Kolk
Van der Hardt Abersonlaan 10 - 6998 AX Laag-Keppel
T: 06 – 549 751 39 - I: www.regiorijschool.nl

Gasthuisstraat 20
6981 CS Doesburg
Tel: 0313-472878

SONNEVELD RIJWIELEN Doesburg

Openingstijden:
maandag gesloten
dinsdag van 9.00 tot 18.00
woensdag van 9.00 tot 18.00
donderdag van 9.00 tot 18.00
vrijdag van 9.00 tot 18.00
zaterdag van 9.00 tot 17.00

Wilt u ook een keer beleven hoe een e-bike met middenmotor fiets?
Komt u gerust langs om de verschillen zelf te ervaren.
Sonneveld Rijwielen voor kwaliteit en service.

› AUTORUIT VERVANGEN
› STERREPARATIE
› VOORRUIT POLIJSTEN*
› KENTEKEN GRAVEREN
› AIRCOSERVICE*
*Niet in alle vestigingen
FOCWA

GlasGarage.nl
Specialist in autoruiten!

Autoruit stuk?

Autobedrijf Melgers
Hoge Wesselink 2
7221 CJ Steenderen
Tel. (0575) 451974

› GLASGARAGE. SNEL EN ALTIJD IN DE BUURT!
Autoruit stuk? Haast? Met ruim 80 vestigingen is er altijd een GlasGarage bij u in de buurt die u razendsnel helpt! En doet dat tegen de laagste kosten voor u. Bovendien krijgt u levenslange garantie en zijn er doorlopend leuke acties. Vraag ernaar bij de vestiging bij u in de buurt of kijk op onze website.

ogen' die tips geven. Op dit vlak is samenwerking met de medewerkers van het Sociaal Team van de gemeente Bronckhorst van belang. In de gemeente Bronckhorst werken de kerken bovendien samen in het Diaconaal Netwerk Bronckhorst (DNB). Marjan Helmink merkt op dat zij armoede vooral herkent via de media, maar in haar eigen werkgebied is armoede geen echt thema. 'Maar', zegt Marjan: 'Ik vermoed dat de problematiek ook in onze dorpen op grotere schaal speelt dan wij denken, maar ik kan dat niet concreet maken.'
De gesprekspartners geven aan dat het in contact komen met mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken best moeilijk is. In dit verband wordt opgemerkt dat diaconie en caritas in onze dorpen eigenlijk de voorlopers zijn van het Sociaal Team van de gemeente Bronckhorst. Toen er in een ver verleden amper sociale wetgeving bestond, vielen mensen bij problemen vaak terug op diaconie en diaconie en caritas omdat er geen andere, vaak financiële, hulp beschikbaar was. Dat is in deze tijd gelukkig een stuk beter geregeld en zowel de protestantse kerken als caritas werken intensief samen met het Sociaal Team van de gemeente Bronckhorst. Diaconie en caritas krijgt daarnaast ook ondersteuning van de ouderenbegeleider van de parochie. Marjan Helmink kon helpen bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, samen met de vrijwilligers van de parochie en het Parochiële Caritas Instituut.

En naoberschap?

Naoberschap is een sterke kracht in onze dorpen maar niet overal. Rikie Evers: 'In Hummelo is 'Omzien naar Elkaar' een zeer belangrijk thema voor de kerkgemeenschap. Het is de basis van de activiteiten en het stimuleren daarvan ligt onder andere in naoberschap.' Maar er wordt door meerdere ambtsdragers opgemerkt dat er per kerkelijke wijk verschillen bestaan. Er is soms sprake van een stevige sociale band in een buurt of een wijk. Maar er zijn voorbeelden, waar die cohesie soms ver te zoeken is. Marjan Helmink: 'Jongere mensen zijn in mijn beleving meer op zichzelf. Buurt maken komt bijvoorbeeld steeds minder voor. Ik merk dat in sommige buurten waar ik mensen bezoek de sociale contacten soms zijn verwaterd of zelfs helemaal verdwenen zijn.'

Hoe komen de kerken aan geld voor ondersteuning van mensen in nood?

Om financiële buffers te vormen wordt tijdens en na afloop van de dienst gecollecteerd voor diaconie en kerkvoogdij. De diaconie en de kerkrentmeesters geven bij elke dienst aan voor welk doel wordt gecollecteerd. De vermogens van de dorpskerken zijn vanuit het verleden voor een belangrijk deel gevormd door de diaconieën van Hummelo en van Drempt en Oldenkeppel. Marjan Helmink merkt op dat voor de diaconie en caritas een fonds bestaat dat wordt beheerd door het Parochiële Caritas Instituut. Rente op het kapitaal wordt door dit instituut ingezet voor activiteiten van diaconie en caritas en daarnaast zijn de collectes ook in de roomskatholieke kerkgemeenschap een belangrijke bron van inkomsten. Voor alle duidelijkheid: mogelijk is het u als lezer niet ontgaan dat in januari de jaarlijkse actie Kerkbalans plaatsvond. De bijdragen die via Kerkbalans worden verzameld zijn niet voor de diaconale ondersteuning. De inkomsten via Kerkbalans zijn onder andere bedoeld voor dekking van de kosten voor het onderhoud van de kerk, de personeelskosten en bijvoorbeeld kosten voor sociale contacten na afloop van de diensten en kosten voor activiteiten in het kader van ontmoeting en inspiratie. Per kerkgemeenschap verschillen de inkomstenbronnen voor het beheer en onderhoud van de kerkelijke begraafplaatsen.

Wat maakt het werk van een diaken lastig?

Beter is het om het woord 'lastig' te vervangen door het positievere begrip 'uitdaging'! Het blijkt een uitdaging om te achterhalen waar mensen met een hulpvraag precies behoefte aan hebben. Mensen zullen in deze omstandigheden meestal eerst hulp in de meest nabije omgeving zoeken. Als dat niet lukt, kan het inderdaad lang duren voordat een volgende stap naar hulpverlening wordt gezet. Ook Marjan Helmink herkent deze ervaringen. 'Schaamte kan een rol spelen en dat is onterecht en zo jammer. Want als hulp, spullen en soms ook geld voorhanden zijn en geen bestemming bereiken dan zijn dat gemiste kansen.' In het hoofdstuk Geslaagde acties mag de samenwerking tussen diaconieën en het Sociaal Team van de gemeente Bronckhorst bij het project Schuldhulpmaatje niet ontbreken. De matjes bieden ondersteuning als dat nodig is. Kerken zorgen daarmee samen met het Sociaal Team voor een zeer belangrijk vangnet voor mensen die het niet meezit.

Aan dit artikel werkten mee:

Marian Lusink-Garritsen (Protestantse gemeente Drempt en Oldenkeppel)
Marjan Helmink (Diaconie en caritas van de roomskatholieke geloofsgemeenschap St. Willibrordus in Achter-Drempt)
Rita Hector-de Groot (Protestantse gemeente Hummelo)
Rikie Evers-Maalderink (Protestantse gemeente Hummelo)
Jan Bruil (Protestantse gemeente Drempt en Oldenkeppel)
Hans Nusselder (Protestantse gemeente Hummelo)
Trudy Hemke (Protestantse gemeente Drempt en Oldenkeppel)

Badkamer aan het verbouwen?

Maak gebruik van onze mobiele badkamerservice

Kun je vanwege een verbouwing of reparatie even niet beschikken over je badkamer? Dan heeft Mobiele Badkamer Drempt de oplossing voor je. Bel of mail ons en je huurt heel eenvoudig een van onze douchecabines of onze badkamerwagen.

Tijdelijk even bij familie of op de sportclub douchen, kan natuurlijk altijd. Maar als de verbouwing of reparatie van je badkamer meer tijd in beslag neemt, heb je toch liever een douchemogelijkheid dicht bij huis. Mobiele Badkamer Drempt is onderdeel van Dimmendaal Installatietechniek en biedt je die mogelijkheid. 'We leveren al twaalf jaar vakwerk en proberen altijd naar een oplossing te zoeken voor de klant. Ook een alternatieve douchgelegenheid hoort daar bij ', vertelt eigenaar Gerwin Dimmendaal.

Hoe werkt het?

- Bel of mail ons en de mobiele badkamer (douchecabine en wastafel met spiegel) of de mobiele douchecabine wordt door ons bij jou thuis afgeleverd en opgebouwd waarna je hem heel makkelijk op de oprit, onder de carport of in de garage plaatst.

- **Wij vragen daarbij het volgende van je:**
  * een stopcontact met randaarde
  * een afvoerputje of afvoerbuis
  * een koudwaterpunt zoals bijvoorbeeld een buitenkraan

- **Kosten voor het brengen en halen:**
  25 euro excl. btw
  Buiten een straal van 20 kilometer vanaf Drempt rekenen we 0,50 euro per kilometer extra excl. btw

- **Kosten voor verhuur:**
  85 euro excl. btw per week voor de mobiele douchecabine
  110 euro excl. btw per week voor de mobiele badkamer

Meer informatie? Neem gerust contact met ons op en vraag naar de mogelijkheden.

MOBIELE BADKAMER Drempt

DIMMENDAAL
INSTALLATIETECHNIEK

Mobiele badkamer Drempt
Zomerweg 36
6996 BB Drempt
T: 06-833 361 57
E: mobielebadkamerdrempt@gmail.com
Volg ons

Foto: **Duncan de Fey**

De toekomst

Niemand kan de toekomst voorspellen, maar de mens probeert het toch. Regelmatig gaat dat aardig mis. Je zou bijvoorbeeld maar in asbest geïnvesteerd hebben, in slaven of in Betamax videobanden, net voordat we daarmee besloten te stoppen. Mensen, bedrijven of overheden die geleerd hebben goed te voorspellen, kunnen zeer succesvol worden. Wie had bijvoorbeeld 10 jaar geleden voorspeld dat een nieuw merk volledig elektrische auto's nu een beurswaarde zou hebben groter dan de voorheen grootste vier automerken bij elkaar? Hij mag aardig gek zijn, maar die Musk zag de toekomst van de auto in zijn eentje beter in dan de gehele auto-industrie bij elkaar. En werd hiermee trouwens de rijkste mens op aarde ooit. Andersom kunnen verkeerde toekomstvisies desastreus zijn. Philips besloot bijvoorbeeld ASML af te stoten voor een habbekrats, omdat 'aandeelhouders waar voor hun geld moeten krijgen'. Toen ASML meer dan acht keer zo veel waard was dan het hele Philips concern samen en ASML sinds de verkoop 440 keer zoveel waard was geworden, kon CEO Jan Timmer van Philips de haren wel uit zijn toch al niet zo behaarde hoofd trekken. In de board van multinational Canon zaten ook een paar fijne toekomstvoorspellers. Ze vonden nota bene zelf de digitale camera uit, maar besloten unaniem dat dit nooit wat kon worden en de stekker uit dit project te trekken, want voor digitale foto's zou nooit een businessmodel te maken zijn. Nee? Niet lang daarna ging Canon failliet met een schuld van 6,8 miljard(!) en waren alle duizenden medewerkers werkeloos. Hoera, lekker gewerkt jongens, nog vragen?

Nederland was het eerste land ter wereld waar het homohuwelijk werd opengesteld en waar euthanasie legaal werd. Toen dit gebeurde zagen wereldwijd heel weinig mensen in dat dit langzaam maar zeker de nieuwe norm zou worden. Knappe visie en lef. Misschien hadden we geleerd van het te laat stoppen met het overheersen van de kolonies, waarmee we dan weer zo ongeveer het laatste land ter wereld waren. Toen de Indonesiërs eindelijk vroegen om vrije verkiezingen voor hun eigen volk, hielden wij 'politionele acties' om Indië met geweld onder Nederlandse vlag te houden, wat ook nog eens mislukte. Een domme fout die meer dan 100.000 slachtoffers en veel onnodig leed aan beide kanten tot gevolg had. Multatuli wist in 1859 al beter dan wij een eeuw later. Lees Max Havelaar maar eens, het coolste boek ooit. Vind ik. Tot nu toe.

Niemand kan de toekomst voorspellen en ik heb ook de wijsheid niet in pacht, laat dat duidelijk zijn. Maar wie wil de geschiedenisboeken in gaan als de laatste voorstanders van Zwarte Piet? Of als de laatste tegenstanders van stemrecht voor vrouwen, hoewel ik soms vind dat alle vrouwen wel weer heel veel van het goede is. Haha, geintje! Nee, serieus, wie wil herinnerd worden als een van de laatste tegenstanders van groene energie of als aanhanger van het idee dat de wereld heimelijk bestuurd wordt door reptielen? Gelooft u heilig in bestrijdingsmiddelen, bio-industrie en fossiele brandstoffen en denkt u een lekker rendementje te maken door hierin te investeren? Ik zou het niet doen! Over 20 jaar weten we wie gelijk heeft, maar zeg niet dat ik u niet gewaarschuwd heb.

van Gijs

Gijs Jolink (51) is bekend van de voormalige band Jovink & the Voederbietels en is mede-eigenaar van Feestfabriek, Alles Komt Goed BV, die o.a. de Zwarte Cross en Mañana Mañana organiseert.

Tekst: **Vera & Marcus ten Zijthoff-Tusveld**
Foto's: **collectie Sandra den Hoed, Wim van Hof**

EK Tilburg 2017, finale tegen Engeland.

Sandra den Hoed: de Muis die van hockey hou[d]t

Als het om topsport gaat, is het in de voetballerij wel zo'n beetje gedaan na je 35e. Volgens bronnen op internet worden zwemmers en hockeyers zo rond het 30e levensjaar langzaamaan afgeschreven en in de turnsport zijn topsporters al vrij snel minder flexibel rond hun 25e. Toch zijn er altijd van die vissen die menen tegen de stroom in te kunnen zwemmen. Zoals Zweden met de 41-jarige topvoetballer Zlatan Ibrahimovic zijn visje heeft, heeft Achter-Drempt met Sandra den Hoed-Feltmann haar eigen hommel; de natuurwetenschap schrijft voor dat vliegen voor dit beestje onmogelijk is, maar toch tart deze de zwaartekracht… en vliegt! Sandra den 'hommel', hieronder leest u waarom.

Sandra, beter bekend als Muis, wordt geboren in Amsterdam. Tot haar vierde woont ze er, samen met haar ouders en broertje. Dan verhuist het gezin naar Afrika. Ze woont van haar vierde tot zesde levensjaar in Daloa, een stad in Ivoorkust. Haar vader doet er tijdelijk vrijwilligerswerk. Tot op de dag van vandaag herinnert ze zich de bijzondere geuren en kleuren levendig. Na terugkeer in Nederland verhuist het gezin naar Castricum. Haar beide ouders spelen hockey en de sport wordt Sandra met de paplepel ingegoten, dus ook zij begint met spelen. Op haar twaalfde volgt wederom een verhuizing. Vader Feltmann krijgt een goede baan in Arnhem en het gezin strijkt neer in Spankeren.

Sandra komt terecht bij hockeyvereniging MHC Dieren. Op de website omschrijft de club zichzelf als een relatief kleine hockeyvereniging waar geborgenheid, gezelligheid, normen en waarden belangrijke begrippen zijn. Een club die van oudsher een familieclub is, waar iedereen elkaar kent, waar iedereen mee mag hockeyen en iedereen erbij hoort. Het klinkt niet als een club met een uitpuilende prijzenkast en leden die standaard met het contragewicht in de achterzak rondlopen om de last van talloze medailles ietwat te compenseren.

Sandra voelt zich snel thuis bij de club in Dieren. Ze maakt contact met mensen die vrienden voor het leven worden. Die vriendschappen

en de mentaliteit van de club zorgen ervoor dat Sandra de club trouw blijft. Ze is immers geen onverdienstelijk hockeyster. Ze is eigenlijk opvallend goed en wordt met enige regelmaat door hockeyclubs benaderd om haar veldfunctie elders voort te zetten. Steeds wint de clubliefde voor MHC Dieren.
Ook als Sandra op haar 18e terugkeert naar haar geboortestad Amsterdam. Ze trekt in bij haar oma en studeert diergeneeskunde in Utrecht. Doordeweeks leert ze over hommels die eigenlijk niet kunnen vliegen en in het weekend lonkt de clubliefde. Althans, gedeeltelijk.
Naast het sportpark van MHC Dieren liggen de velden van Tennis Vereniging Dieren. Op een mooie zomerse dag besluit tennisser Leo den Hoed een kijkje te nemen bij MHC Dieren, alwaar Sandra over de zandbaan dribbelt. Het draait uit op een love-game, waarbij wel degelijk punten worden gescoord.
Het is dus niet alléén de clubliefde, het is niet alléén de vriendinnengroep, Sandra geeft desgevraagd toe: 'Het was ook Leo die zorgde dat ik vrijwel ieder weekend Amsterdam verruilde voor Spankeren.' Sterker nog: Leo is zelfs de reden dat ze haar studie uiteindelijk niet afrondt. Het stelt trouwt, koopt een huis in Oosterbeek waar dochter Inge en later zoon Niels worden geboren.

Hout

Leo heeft een goede baan. Het stelt Sandra in de gelegenheid om thuis te zijn en voor de kinderen te zorgen. Hoewel Sandra geniet van haar kinderen, verklaart ze dat iets in die fase haar niet helemaal lekker zit. Er kriebelt iets en stilzitten zit niet in haar aard.
Sandra is sporter, maar ook een aanpakker. Ze zoekt een uitdaging. Bepakt met de handigheid van haar vader en geïnspireerd door zijn voorbeeld begint Sandra thuis meubels te maken. Wanneer dochter Inge 2 jaar is, gebruikt Sandra de keuken als werkplaats, waar ze onder andere met een cirkelzaag experimenteert. Leergierig als ze is, vergaart ze veel kennis over het maken van meubilair en verdiept ze zich via cursussen en opleidingen in houtbewerking. Haar familie is enthousiast over haar werk en dat enthousiasme verspreidt zich als een olievlek. Steeds vaker volgen er vragen en opdrachten voor maatwerkmeubels.
Inmiddels begint het ook bij Leo wat te kriebelen. Het blijkt zaagsel te zijn. Kinderschoentjes met stalen neus blijken slecht vindbaar en de draagplicht van gehoorbescherming blijkt niet ideaal te zijn in de opvoeding. Sandra's hobby wordt te groot voor Oosterbeek waardoor Sandra en Leo op zoek gaan naar ruimte en vinden dit in Achter-Drempt; een aan de Zomerweg gelegen vrijstaande woning, inclusief werkplaats. Verkocht!
Sandra tovert de schuur om tot een professionele werkplaats, bouwt een website voor haar bedrijf Timmermuis en maakt van haar hobby een volwaardige baan, naast de zorg voor de kinderen. Er is genoeg werk en in rustigere tijden kan er altijd geklust worden in het huis.
We vragen Sandra naar een vergelijking tussen het teamverband bij hockey en het klussen in huis met haar man. Het blijken twee verschillende werelden: 'De werkwijze van Leo en mij verschilt totaal. We doen veel samen, maar het klussen doe ik liever zelf. Verven mag Leo doen.'
We vragen ook of ze misschien haar eigen hockeystick gemaakt heeft. Helaas, dat nog niet. Op de vraag waar ze het meest trots op is, antwoordt Sandra: 'Iemand vroeg mij om een barkruk te timmeren. Ik denk dat dit het meest bijzondere product is dat uit mijn handen is gekomen. Het wordt ook nog steeds gebruikt, dat vind ik leuk.'
Het blijkt maar weer: doe wat je leuk vindt, en je hoeft nooit meer te werken. 'Het enige wat me slecht afgaat in deze uit de hand gelopen hobby, is achteruit rijden met een aanhanger. Dat krijg ik maar niet onder de knie.'

De hommel

Tja, leuk verhaal tot dusver. Maar die veelbelovende eerste alinea, lees ik nog niet terug. U heeft gelijk. Dank voor het geduld, we zijn aangekomen bij het slotstuk.
Het is inmiddels 2014. Sandra is 44 en speelt de sterren van de hemel tijdens een hockeywedstrijd in Arnhem. Na afloop wordt ze door één van haar opponenten aangeschoten. 'Dat was Martine Reijers. Zij vertelde mij over Masters Hockey voor dames dat voor het eerst in Nederland zou worden opgezet en vroeg of ik samen met haar wilde meedoen aan de selectieprocedure.'

We raadplegen het internet en lezen: 'Masters Hockey Nederland is een vereniging voor actieve hockeyers van 35 tot en met 59 jaar. We nemen deel aan de internationale masters-ontmoetingen, waarvan het EK en het WK de belangrijkste zijn. We proberen hierbij een zo hoog mogelijk niveau van spelers te hebben.' Het getuigt van een ietwat grotere winnaarsmentaliteit dan de omschrijving die we lazen op www.mhcdieren.nl.
Sandra gaat in op de uitnodiging van Martine en samen rijden ze naar Zeist om deel te nemen aan de selectiedagen. Op papier lijkt de kans van Sandra niet zo groot: haar achtergrond binnen een recreatieve club, niet altijd de meest professionele trainingen en tweede klasse als hoogst genoten speelniveau. Ook niet onbelangrijk in deze kansberekening: er zijn grofweg 500 inschrijvingen voor de vorming van de masters-teams. Ze doet haar uiterste best en rijdt na afloop zonder verwachtingen terug naar Drempt. Tot haar verrassing gaat twee weken later de telefoon en wordt haar medegedeeld dat de

youprinting.nl

vormgeving |
drukwerk |
promotie |
signing |

Zomerweg 37c - 6996 DP Drempt
T 0314 82 03 86 E info@youprinting.nl www.youprinting.nl

• Elektra
• Verwarming
• Koeling
• Water & Sanitair
• Bronboringen
• Waterbehandeling

VERHEY TOLDIJK
INSTALLATIETECHNIEK
WATERTECHNIEK

Verhey Toldijk B.V.
Zutphen-Emmerikseweg 13b
7227 DE Toldijk

0575 - 452041
info@verheytoldijk.nl
www.verheytoldijk.nl

Rietdekkersbedrijf
Jan Jansen

Voor al uw reparaties, onderhoud & nieuwbouw
Bel voor een gratis afspraak of advies

Beekstraat 11 • Toldijk • 06-23628732
janjansenrietdekker@outlook.com

Het Bloemenlokaal

Uw lokale bloemist voor:

* Losse bloemen
* Boeketten
* Planten
* Glas- en aardewerk
* Decoratie
* Trouwarrangementen
* Rouwarrangementen
* Bloemabonnementen

Het Bloemenlokaal
Burg. Smitstraat 19
7221 BH Steenderen

0575-781234
www.hetbloemenlokaal.nl
info@hetbloemenlokaal.nl

EK Rotterdam 2019, finale tegen Spanje.

WK Rotterdam 2014, finale tegen Australië.

EK Londen 2015 met coach Franklin Dikmoet.

WK Kaapstad 2022, halve finale tegen Argentinië.

scouts onder de indruk waren van haar techniek en spelinzicht. Ze is geselecteerd voor het Nederlands Team. Voor de volledigheid, ook Martine wordt geselecteerd.

Het fonkelnieuwe damesteam krijgt Franklin Dikmoet als coach. Een coach met een indrukwekkende staat van dienst in de sportwereld. Eerst in de basketbalsport, maar later vooral in de hockeywereld als coach van verschillende grote Nederlandse clubs en naast Roelant Oltmans als coach bij het Nederlands dameselftal bij de Olympische Spelen in Barcelona (1992). Iets minder relevant; Franklin Dikmoet is een afgestudeerd HALO'er (opleiding tot leraar lichamelijke opvoeding) en uit eigen ervaring kunnen wij u melden dat dit prestatiegericht, maar goed volk is.

Sandra traint met haar Masters-team en speelt oefenwedstrijden, naast de reguliere trainingen en wedstrijden bij haar eigen MHC Dieren. En dan is het zover. 'Mijn eerste wedstrijd, tegen Rusland, in het tenue van het Nederlands elftal. Dat vond ik een heel bijzonder moment.' De combinatie van de geselecteerde dames en coach Franklin is uitstekend. Tijdens haar eerste deelname aan het WK in Rotterdam in 2014 wint het team zilver. Zo'n beetje heel MHC Dieren is in een touringcar gestapt om getuige te zijn van deze prestatie.

Het stopt niet na 2014. Integendeel, elke twee jaar volgt een WK afgewisseld met een EK. En steeds gaat er een selectieprocedure vooraf aan de teamformatie en telkens wordt Sandra geselecteerd. Ze speelt met grote namen, zoals Karen Maree, Marieke Dijkstra, Ingeborg Evenblij en Stella de Heij; allen meervoudig uitgekomen voor de Nederlandse vrouwenploeg.

Het moge duidelijk zijn dat de sfeer anders is dan bij MHC Dieren. 'Ik heb heel veel geleerd en ik speelde ineens met een heel ander type mensen, de gedrevenheid is anders.' Op het moment van ons gesprek is Nederland net weer een beetje bijgekomen van die desastreuse penaltyreeks in het WK Voetbal tegen Argentinië. We vragen of Sandra ook dergelijke momenten van druk in haar carrière heeft gekend. 'Jazeker, op het afgelopen WK miste ik de tweede ronde shoot-outs en lagen we uit het toernooi. Dat voelde afschuwelijk.'

Zonder namen en rugnummers te noemen, laat Sandra voorzichtig doorschemeren dat ze zich soms wel eens verbaast over de intensiteit waarmee sommige mede- en tegenstanders op het veld verschijnen. 'Voor mij staat plezier in het spel voorop.' Het klinkt alsof Achterhoekse nuchterheid niet per se aangeboren hoeft te zijn. We vragen ons af hoe het Sandra vergaan zou zijn, wanneer ze in haar vroegere carrière wel was ingegaan op de interesse vanuit de diverse clubs. Het lijkt haast onontkoombaar dat het had geleid tot een forse hoeveelheid edelmetalen, verstopt onder een laag zaagsel en houtsnippers. Of dat laatste misschien wel niet.

We eindigen met een dilemma: stel je moet kiezen tussen een gouden medaille op het WK in Argentinië of op een platte kar door Dieren met… Nog voor we onze vraag kunnen afmaken, kiest Sandra. En weer wint de clubliefde.

Erelijst van Sandra den Hoed

2014:	WK Rotterdam - zilver
2015:	EK Londen - goud
2017:	EK Tilburg - goud
2017:	WK Zaalhockey Krefeld - goud
2018:	WK Barcelona - goud
2019:	EK Rotterdam - goud
2022:	WK Kaapstad - 4e plek
2023:	EK Nottingham - …

Tekst: **Ceciel Bremer**
Foto's: **PR**

Energietoeslag aanvragen of hulp nodig omdat je minder mobiel bent? Het Sociaal Team Zuid helpt je graag verder

Kun je met de stijgende kosten nauwelijks rondkomen? Wil je weten of je in aanmerking komt voor energietoeslag? Wordt je huis of tuin te groot en kun je de bovenverdieping steeds slechter bereiken? Ben je mantelzorger en zoek je een keer een vervanger om de zorg over te nemen? Het Sociaal Team helpt je dicht bij huis aan een praktische oplossing.

Inwoners van Bronckhorst willen graag veel zaken op eigen kracht oplossen, ervaart Patrice Zweers. Samen met vijf collega's vormt ze het Sociaal Team Zuid. 'Een goede instelling, maar soms is het fijn om je probleem met iemand anders te bespreken en is een oplossing heel simpel. Neem het voorbeeld van het oudere stel uit Laag-Keppel dat nog zelfstandig in een groot vrijstaand huis woont. Hun kinderen wonen ver weg en daarom hadden ze al een hulp in de huishouding en een tuinman ingeschakeld om te kunnen blijven wonen op hun vertrouwde stek, want zo heel vitaal waren ze niet meer. Ze vroegen zich af: wat nou als een van ons wat overkomt? Dat is een hele logische vraag, zeker als je sociale netwerk niet zo groot is. Daarover kunnen we samen in gesprek gaan, meedenken om de beste route te vinden en tijdig zaken regelen, vooral nu de woningmarkt zo ernstig op slot zit.'

Hulp voor ouderen

Hoe kun je zo lang mogelijk verantwoord thuis blijven wonen, is een veel gestelde vraag aan het team. Daarnaast zijn mantelzorg en eenzaamheid onderwerpen waar het team veel mee te maken krijgt, vertelt sociaal consulent Hester Visschers. 'Bronckhorst kent veel mantelzorgers. Ook de jonge mantelzorgers proberen we in beeld te krijgen. Voor alle mantelzorgers organiseren we jaarlijks een mantelzorgverwendag en regelen we in bijzondere situaties respijtzorg; dat betekent dat iemand de zorg van de mantelzorger tijdelijk overneemt. Daarnaast ontvangen alle inwoners van Drempt, Hummelo, Keppel en Eldrik in het jaar dat ze 75 worden van ons een brief waarin we ze uitnodigen voor een preventief ouderenbezoek. Daar hoef je geen gebruik van te maken als je je prima redt, maar dat mag natuurlijk wel. We zien vaak dat ouderen eenzaam zijn, sterk afhankelijk zijn van mantelzorg, moeilijk rond kunnen komen of zich zorgen maken waar ze moeten wonen als het echt niet meer zelfstandig kan. Om deze groep goed in beeld te hebben, werken we samen met Stichting Welzijn Drempt, Hummelo & Keppel. Met onze uitnodiging per brief wordt het hopelijk wat makkelijker voor inwoners om contact met ons te zoeken, want we denken graag mee om ze verder te helpen.'

Praktische oplossing

Het Sociaal Team Zuid bestaat uit zes participatieconsulenten, allemaal met brede kennis binnen het sociaal domein maar ook elk met hun eigen specialistische achtergrond. Patrice Zweers: 'De een heeft meer kennis van jeugdzaken, de ander heeft meer meters gemaakt op het gebied van WMO-voorzieningen als een rolstoel, scootmobiel, douche-/toiletstoel, ZOOV-vervoerspas en weer een ander is gespecialiseerd in welzijn voor ouderen. We trekken als team samen op en proberen zo voor alle inwoners een oplossing te bieden als het gaat om problemen rondom zorg, welzijn en werk. Soms is er een thuissituatie waar men zelf niet uitkomt. Opvoedingsproblemen, problemen op school, problemen in verband met slechte mobiliteit en beperkingen, een mantelzorger die overbelast raakt, iemand wordt hulpbehoevend of is langdurig uit het arbeidsproces en wil graag weer werkervaring opdoen, maar weet niet hoe. Bij al die problemen denken wij graag mee en proberen we met onze kennis en ons netwerk een praktische oplossing te bieden.'

Hulp bij energietoeslag

Ook Shervan Mustafa is actief bij het Sociaal Team Zuid en zoekt manieren om in contact te komen met inwoners die hulp nodig hebben. 'Ik heb hier in de gemeente kennisgemaakt met verschillende kerkge-

meenschappen waar ik heb verteld hoe ik naar Nederland ben gekomen en hier ben ingeburgerd', vertelt de twintiger van Syrische afkomst, die zes talen spreekt. 'Mijn persoonlijke verhaal levert vaak leuke reacties op en brengt mij direct in contact met inwoners waardoor ik makkelijk hulp kan bieden waar nodig.' Shervan Mustafa houdt zich vooral bezig met inwoners die recht hebben op een energietoeslag. 'Dat is een hele toegankelijke regeling en is een snelle financiële pleister om de inmiddels betaalde hoge energiekosten te compenseren en financieel niet verder achterop te raken. Ik kan inwoners helpen bij de aanvraag van de energietoeslag, die overigens ook geldt voor studenten met een laag inkomen.'

Daarnaast krijgt de gemeente ook altijd van woningbouwverenigingen door welke inwoners gas- of huurachterstanden hebben. 'Op basis van die signalen ondernemen wij natuurlijk actie. Wij zoeken deze mensen op en gaan in gesprek om te checken of we hier ook een helpende hand kunnen bieden. Financieel scheef lopen, is heel vervelend. Maar als je het linksom of rechtsom niet meer redt, moet je orde op zaken stellen en niet je kop in het zand steken, want dan worden de problemen van kwaad tot erger. Er zijn diverse financiële regelingen om mensen met een laag inkomen op weg te helpen zoals bijvoorbeeld een inkomenstoeslag of een kindpakket. Daarnaast is het mogelijk om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen aan te vragen om financieel weer meer ruimte te krijgen. Ook is het mogelijk om in de thuissituatie een energiecoach mee te laten kijken die gratis bij je thuis besparingstips geeft. Dat kan bij zowel een koopwoning als een huurwoning.'

Zichtbaar in de dorpen

Het Sociaal Team Zuid is 3 dagdelen per week aanwezig voor vrije inloop. Dit was tot de eerste week van januari in het gezondheidscentrum in Hoog-Keppel. 'Vanaf 9 januari zijn we tijdelijk verhuisd naar het Dorpshuis in Voor-Drempt en we hopen dat we daar meer spontane inloop hebben en meer mensen op weg kunnen helpen', zegt Patrice Zweers. 'We zijn vanaf juni 2022 druk geweest om als Sociaal Team beter op de kaart te komen. Teveel inwoners uit Eldrik, Drempt, Hummelo en Keppel, weten niet van ons bestaan. Hoe worden we beter zichtbaar? Daar hebben we een aantal acties op in gezet. Begin juni hebben we daarom de eerste koffieochtend op inloop gehouden in cafetaria De Olde Schole in Laag-Keppel. Inwoners van Laag-Keppel en Eldrik zijn daarvoor allemaal persoonlijk uitgenodigd. In november hebben we dit herhaald en vervolgens hebben we ook zo'n bijeenkomst gehouden voor de inwoners van Voor-Drempt en Achter-Drempt in het Hessenhuus in Achter-Drempt. We hebben ons sociaal team voorgesteld aan de belangstellenden en natuurlijk vragen uit het dorp beantwoord en meegenomen naar het gemeentehuis om ze onder de aandacht te brengen en oplossingen te zoeken.'

Heb je een hulpvraag voor het Sociaal Team, dan ben je van harte welkom om deze aan het team voor te leggen op hun nieuwe locatie in het Dorpshuis in Voor-Drempt. 'We komen ook op huisbezoek als dat handiger is', laat Hester Visschers weten. 'We willen meer in beeld en in contact komen met de inwoners van Eldrik, Drempt, Hummelo en Keppel en daarom hebben we in november ook op de verenigingenmarkt in Drempt gestaan. Ook hebben we een presentatie gegeven bij de start van de actie Kerkbalans in het Kerkhuis in Hoog-Keppel en gaan we ons voorstellen tijdens een bijeenkomst van Vrouwen van Nu in Hummelo. Iedereen moet weten dat we bestaan en dat we wat kunnen betekenen.'

Het Sociaal Team organiseert zelf creatieve ochtenden en dialectochtenden samen met andere lokale verenigingen en stichtingen en activiteiten in samenwerking met Fysioplus (cursus valpreventie). Daarnaast heeft het team in het gezondheidscentrum in Hoog-Keppel een goede samenwerking met de huisartsenpraktijk, het wijkteam van Sensire en de dagopvang van De Gouden Leeuw. 'Waar mogelijk bundelen we onze krachten om met inwoners in contact te komen en preventief zorg te verlenen. Dat is van groot belang', zegt Patrice Zweers. 'Direct contact met andere zorgverleners en vrijwilligers in de dorpen zorgt ervoor dat we samen tijdig signalen oppakken van inwoners die hulp nodig hebben.'

Praktische inslag

Het Sociaal Team benadrukt hun praktische inslag. 'Wie vraagt kan geholpen worden. Vragen voor een ander is altijd makkelijker dan voor jezelf. Als inwoners zelf de stap niet durven te zetten, help elkaar dan op weg. We merken vaak dat inwoners geen idee hebben van wat wij voor ze kunnen betekenen.' Daarom doet het Sociaal Team ook hierbij de oproep aan alle inwoners uit de omgeving om mensen op onze aanwezigheid te wijzen en mogelijk aan de arm mee te nemen. 'Dan wordt het misschien een wat makkelijker stap. Wacht niet te lang, laat situaties niet voortsudderen, want in een vroeger stadium kunnen we vaak veel meer betekenen en bereiken en ben je zelf ook eerder van de last van je schouders af. We zijn er voor iedereen, bieden een luisterend oor en denken graag mee. Je staat er absoluut niet alleen voor.' bij het invullen van een lastig formulier en het team helpt je graag verder.

Wist je dat…?

De gemeente Bronckhorst een eigen depot heeft met hulpmiddelen zoals scootmobielen, rolstoelen en douchetoiletstoelen. Zodra deze worden ingeleverd, worden ze na controle en aanpassing weer opnieuw ingezet. Een aantal technische collega's zorgt vanuit de gemeente voor de levering en het technisch onderhoud van deze hulpmiddelen.

Hulp nodig bij het invullen van formulieren?

Ons land zit vol met wetten, regels en voorzieningen. Om erachter te komen of je recht hebt op een regeling, moet je vaak eerst een formulier invullen. Soms is het lezen en begrijpen van deze formulieren best lastig. Ook dan weet het Sociaal Team raad. Vraag om hulp bij het invullen van een lastig formulier en het team helpt je graag verder.

Sociaal Team Bronckhorst Zuid
Aanspreekpunt voor inwoners van Drempt, Hummelo, Keppel en Eldrik

Inlooplocatie tijdelijk tot eind maart 2023: Dorpshuis te Voor-Drempt
- Maandag: 08.30-12.30 uur
- Dinsdag: 13.00-17.00 uur
- Woensdagochtend: na telefonische of digitale aanmelding
- Donderdag: 13.00-17.00 uur
- Vrijdagochtend: na telefonische of digitale aanmelding

T: 0575-75 02 50 (ma t/m do van 8.30 tot 16.30 uur, vr van 8.30 tot 12.30 uur)
E: info@bronckhorst.nl -
I: www.bronckhorst.nl

Tekst: **Jelien Muller Kobold**
Foto's: **collectie Oranje Comité Drempt**

Koningsdag Drempt, terug van weggeweest: de zeepkistenrace

Precies 15 jaar geleden vond met Koninginnedag de laatste zeepkistenrace bij het oude Dorpshuis in Voor-Drempt plaats. Vele oud-inwoners van Drempt en omgeving hebben nog mooie herinneringen aan dit spektakel. Komende Koningsdag organiseert het vernieuwde Oranje Comité Drempt opnieuw een zeepkistenrace. Daarom een terugblik naar die mooie oude tijd om herinneringen op te halen of te delen met nieuwe dorpsgenoten.

Toentertijd was de zeepkistenrace een bekend onderdeel van het tv-programma *Ter land, ter zee en in de lucht*. Dat zoiets in Drempt georganiseerd werd, bleef niet onopgemerkt. Uit de hele regio kwamen zeepkistliefhebbers naar Drempt om deel te nemen en het publiek stond rijen dik langs het parcours te kijken. Eén jaar heeft Radio Ideaal ook live verslag uitgebracht van het spektakel.
Om de kisten in elkaar te bouwen werden kinderwagens, skelters of oude fietsen gebruikt, terwijl anderen zelf een frame in elkaar lasten. Er gingen vele mooie bouwwerken van de schans af; in het archief zijn foto's terug te vinden van een raket, een wieg met prinses Amalia, de kar van Olden Keppel en een brandweerauto.

Het waren jaren met zonovergoten Koninginnedagen. Het dweilorkest bracht nog extra vrolijkheid met zich mee. Ieder jaar voorzagen presentatoren het hele gebeuren van enthousiast commentaar. Ze stelden de bouwers per team voor en vroegen naar het thema van de kist. Na het eerste jaar werd de schans door de handige mannen en vrienden van het Oranje Comité nog iets hoger gemaakt. Zo kwam er meer snelheid in het parcours. Dat daarmee soms een zeepkist doormidden krakte, maakte het extra leuk. Maar ook als het frame het hield, had je nog te maken met onverwachte remmen die het niet deden of een stuur dat vast kwam te zitten. Als je op het eerste stuk van de afdaling en het parcours niet in een strobaal was beland, kon de duwer vanaf een bepaald punt de kist verder duwen over het parcours. Natuurlijk had het team met de snelste tijd de race gewonnen.

In 2006 wonnen Johnny en zijn zoon Mick Booltink de zeepkistenrace . De geheimen van een goede zeepkist verraden ze echter niet. 'Het was wel een mooi gevoel om te winnen en om dorpsgenoten te verslaan', vertellen ze met een grote grijns. Tips over de grootte van de wielen of de hoogte van de kar worden niet prijsgegeven. Juist het zelf uitzoeken, bouwen, ontdekken en testen, maken het een leuke activiteit laten ze weten. Johnny en Mick Booltink hebben diverse jaren meegedaan met verschillende teams. Altijd gezellig en leuk om samen hiermee bezig te zijn en elkaar een beetje uit te dagen, is wat

zij zich herinneren. Zo was het oefenen op het kerkplein een vast onderdeel. ‘Hup, van de bult af en volop het gaas van het weiland in!’, grinnikt Johnny. Dat betekende weer verder sleutelen tot Koninginnedag aanbrak en het dorp bij elkaar kwam voor de gezelligheid en sensatie.
Iedereen die terugblikt op de zeepkistenrace heeft er een warm en positief gevoel aan overgehouden. Diverse teams die meerdere jaren hebben meegedaan, zaten altijd vol vertrouwen en plezier in de kist (tot de kist de bocht uitvloog, doorbrak of stil kwam te staan). Anekdotes worden gedeeld met een grote glimlach. Zo stond er een auto van voormalig comitélid Herman geparkeerd op de parkeerplaats waar het parcours met strobalen uitgezet zou worden. De volgende dag trof hij zijn auto volledig ingepakt met strobalen weer aan.

Bij sommigen heeft het zeepkistenspektakel zelfs een onuitwisbare indruk gemaakt, zoals Lynn uit Voor-Drempt vertelt: ‘Ik was 10 jaar toen ik samen met een vriendin ging oefenen met de zeepkist bij het Kerkplein. Mijn vriendin zoefde moeiteloos naar beneden met de kist, maar bij mij klapte het stuur ineens om. Mijn wenkbrauw lag open en deze moest meteen gehecht worden. Ik heb er nog steeds een litteken van. Ik heb dan ook nooit meer in een zeepkist gezeten, maar heb dat jaar als duwer meegedaan. Dat vond ik al spannend genoeg!’

De schrik moet er goed in hebben gezeten bij deze meiden en hun ouders. Om dit te voorkomen, zijn voor alle deelnemers helmen verplicht en ten zeerste aanbevolen bij elk oefenrondje dat je maakt. Met een nieuw reglement, uitgebreide veiligheidsvoorschriften en enorm veel energie en plezier bereidt het huidige Oranje Comité komende Koningsdag de zeepkistenrace weer voor. Er gaan al veel geruchten door het dorp rond over teams die zijn gevormd. Zelfs gepensioneerden die het voelen kriebelen, overwegen om weer het karretje in te stappen. Wat zou het leuk zijn om deze nationale feestdag net als in 2008 weer te kunnen vullen met spanning, plezier, uitdaging en gezelligheid. Daarom terug van weggeweest: de zeepkistenrace!

Enthousiast geworden om mee te doen?
Schrijf je in door een e-mail te sturen naar zeepkistenracedrempt@gmail.com en vermeld in je bericht met welke categorie je meedoet: de minirace (groep 3 t/m 8) of de maxirace (vanaf 12 jaar tot zo jong jij je voelt).

Tekst: **Ine Snelder**
Foto's: **Fred van Daalen, Ruud Voest**

Witte Kolk, Laag-Keppel.

De vlucht van de manege

Een bijzondere detective speelt zich af rond Keppel en Hummelo

Kevin de Haan heeft in november een vierde boek uitgebracht; een detective in de Islasec-serie met als titel *'Vlucht van de Manege'*. Dit deel speelt zich onder andere af in de omgeving van Keppel en Hummelo. Heel herkenbare plekken die bij menigeen uit deze regio zeker tot de verbeelding spreken. We wilden deze uitgave daarom graag bij u onder de aandacht brengen en zochten contact met de auteur.

Wie is Kevin de Haan en waar komt de voorliefde voor de Achterhoek vandaan? Kevin de Haan blijkt een pseudoniem te zijn van Noortje Henrichs. 'Ik kwam vroeger vaak in de Achterhoek. Mijn moeder is afkomstig uit Gendringen en dat zorgde voor vele familiebezoeken in de regio. Ik was geboeid door het leven in de Achterhoek; de omgeving, het landschap, de sfeer, de landhuizen en de verhalen. Ze prikkelden mijn fantasie. De voorliefde voor de Achterhoek met al haar eigenheid is al die tijd gebleven. Dat is de reden dat mijn boeken zich afspelen in de Achterhoek, hoe mooi is dat?', vertelt Noortje.

'De vlucht van de manege, het vierde deel uit de Islasec-serie met als hoofdpersoon de half-IJslandse Laufey Gísladóttir, eigenaar van een beveiligingsbedrijfje, speelt zich grotendeels af in Hummelo en Laag-Keppel', vervolgt Noortje. 'Ik haal mijn inspiratie uit bekende plekken in Laag-Keppel en Hummelo, zoals de Witte Wieven in de Zwarte en Witte Kolk, Enghuizen en De Gouden Karper. Ik ben geboeid door de oude legendes en verhalen uit de Achterhoek en de Liemers. Deze inspireren mij tot spannende *'whodunnits'*, een beetje in de stijl van Agatha Christie.' zegt Noortje. 'Ik combineer locaties en gebouwen die echt bestaan met fictieve elementen zoals de in het boek beschreven manege.'

In dit laatste boek komt ook de tegenstelling tussen de opvattingen en het gedrag van de nieuwe Achterhoeker en de oorspronkelijke aan de orde. Noortje geeft een voorbeeld: 'Een mevrouw die voor haar rust vanuit Amsterdam naar de Achterhoek is gekomen om daar een camping te beginnen, ervaart overlast van de naburige manege. En dat terwijl ze voor haar rust uit Amsterdam vertrokken is. Dat zorgt voor de nodige spanning.'

Recensie

De hoofdpersoon in het vierde boek uit de Isalsec-serie, Laufey Gísladóttir, is eigenaar van het succesvolle beveiligingsbedrijf Islasec. Ze komt uit IJsland en valt op vrouwen. Die mix zorgt voor een extra laag in de verhalen. Zij en haar collega Niels Voss ontvangen diverse opdrachten waarbij Laufey de fysieke beveiliging voor haar rekening neemt en haar collega Niels de digitale veiligheid. De formule van de serie is dat er tijdens het

uitvoeren van een opdracht van alles aan de hand blijkt te zijn en er verschillende moorden gebeuren. Laufey ontpopt zich als detective met de hulp van haar collega die een ster blijkt te zijn in het gebruik van het internet en het hacken van beveiligingssystemen.
De serie speelt zich af in de Achterhoek en de Liemers. Voor de auteur, die wortels heeft in de Achterhoek maar in Utrecht woont, zijn deze streken een belangrijke bron van inspiratie vanwege het landschap, de kastelen en landhuizen, en de vele mythen en sagen. De auteur heeft in IJsland een studie gedaan naar volksverhalen en legenden en dat is herkenbaar in dit boek, evenals haar Achterhoekse wortels.

In *De vlucht van de manege* krijgt Laufey bezoek van haar levenslustige zus Svana, net nu ze een beveiligingsopdracht heeft aangenomen bij een Achterhoekse manege in het gebied tussen Hummelo en Keppel. Op deze manege blijkt veel meer aan de hand te zijn dan alleen ontoereikend hang- en sluitwerk. Zowel de naastgelegen camping als een regionale rally zorgen bij de ruiters voor oplopende spanningen. Daarnaast gaan er vreemde verhalen rond over een watergeest bij de Zwarte Kolk in het nabijgelegen Sterrebos. Als een duur springpaard wordt vergiftigd en Laufey een opvallende vondst doet bij de aangrenzende dierenkliniek, besluiten zij en haar collega Niels op onderzoek uit te gaan. Maar het is niet alleen op de manege waar zich vreemde zaken afspelen, ook Svana heeft wat te verbergen…
De IJslandse achtergrond van de hoofdpersoon speelt in dit boek een belangrijke rol omdat het verhaal van haar zus er doorheen geweven is. Sowieso spelen in haar boeken meerdere verhaallijnen door elkaar. Die zijn goed te volgen, maar in dit geval is een van de verhaallijnen ietwat vergezocht. Hierin heeft ze last van de zus van een goede vriend waarmee ze het ook in de vorige mysteries al aan de stok had. Het lijkt of deze lijn overbodig is maar bij de ontknoping speelt deze vrouw een belangrijke rol en komen de verhaallijnen bij elkaar.

Het boek is vlot geschreven en zeer leesbaar, je legt het niet makkelijk weg omdat je wilt weten hoe het nu verder gaat. Ook is het grotendeels zeer geloofwaardig. In de ontknoping is het ronduit spannend. De opbouw en de ontknoping doen me denken aan *The tales of the unexpected* van Roald Dahl, waarin de ontknoping ook altijd onverwacht was maar altijd geloofwaardig en, al zagen we dat eerst niet, logisch voortvloeide uit het verhaal. En dat is een compliment voor de auteur.

Over de auteur

Kevin de Haan, pseudoniem van Noortje Henrichs, is de auteur van de Islasec serie, een detectiveserie die zich afspeelt in de Achterhoek. Noortje (42) woont in Utrecht en heeft in het verleden een tijdje op IJsland gewoond. Ze heeft daar een studie gedaan naar volksverhalen en legendes. Dergelijke verhalen en legendes vind je ook in de Achterhoek en de Liemers. Deze elementen spelen dan ook een grote rol in de serie detectiveromans over Islasec, het Achterhoeks beveiligingsbedrijf van Laufey Gísladóttir en haar collega Niels.
In 2021 werd de auteur genomineerd voor de Zilveren Strop; de vakjuryprijs voor het beste Nederlandstalig korte spannende verhaal. Het verhaal De Avondklok won een publicatie als e-book op het lezersplatform Hebban en is later gepubliceerd als luisterboek.

'De vlucht van de manege', auteur: Kevin de Haan
Verschenen: oktober 2022 bij Saemundur Publishing, genre: detective. https://islasecdetectives.nl/

Samenstelling: **Pierre Seegers**

Voorjaars-puzzel

Zin om te puzzelen? We hebben er weer een voor je samengesteld om je weer een paar uurtjes te vermaken. De juiste oplossing van deze puzzel kan je bovendien een leuke prijs opleveren. Wat moet je doen? In de woordzoeker zijn 49 woorden verstopt. Die woorden staan omschreven in de tekst hieronder met achter iedere omschrijving het aantal letters waaruit het woord bestaat. Ontdek welk woord we bedoelen, zoek het woord op in de woordzoeker en streep hem door. De woorden staan van links naar rechts, van rechts naar links, van boven naar beneden en van beneden naar boven. Sommige letters worden dubbel gebruikt. Alle overgebleven letters in de woordzoeker vormen de oplossing. Wat is de oplossing?

Stuur je oplossing voor 30 april 2023 naar redactie@dehessencombinatie.nl of naar Redactie De Hessencombinatie, p/a Kruijsakker 12, 6996 DL Drempt. Onder de goede inzendingen verloten we drie prijzen van HC'03. Prijswinnaars ontvangen automatisch bericht.

1. Uit welk lied komt het volgende tekstfragment: "Oh verdomme man, waarom ben ik zo nerveus". (3,2,2,4,4)
2. Aan welk dier hebben de Canarische Eilanden hun naam te danken? (4)
3. Welk land won in december 2022 het WK Voetbal? (10)
4. Omschrijving: een audio-uitzending waarbij het geluidsbestand op aanvraag wordt aangeboden. (7)
5. Cryptisch: Dit paard, uit Azië, maakt een soort van radslag. (7)
6. Uit welk lied komt het volgende tekstfragment: "We hebben ongelofelijke haast." (4)
7. In welke plaats vindt de finale van het WK Voetbal voor vrouwen in 2023 plaats? (6)
8. Dit christelijke feest is dit jaar op 9 en 10 april. (5)
9. Voor de technici: een elektrisch apparaat van waaruit de elektrische stroom het apparaat binnenstroomt. (5)
10. Deze 'Oant moarn' overleed in 2022. (4,8)
11. Uit welk lied komt het volgende tekstfragment: "De hoender en de vrouw die stoven aan de kant". (6,4)
12. Welke woord is straattaal voor lopen? (5)
13. Spel: Boter, kaas en …… (6)
14. Uit welk lied komt het volgende tekstfragment: "We verzuipen onszelf in de drank van je vader". (10)
15. Deze SF-film uit 2009 over het Na'vi volk was het grootste kassucces ooit. (6)
16. Dit vliegveld bij Zurich heeft een bijzondere naam voor Nederlanders. (6)
17. Sport: Garmisch-Partenkirchen, Innsbruck, Bischofshofen, en ……. (10)
18. Muziek: Stortelder & Rikkerink was ook een optie (5 & 5)
19. In Toldijk: een ontdekkingstocht naar aarde, planeten en sterren. (11)
20. Naar welke steen is een 60-jarig huwelijk genoemd? (7)
21. Synoniemen van dit woord zijn: begrip, benul, bewustzijn, idee en notie. (5)
22. Dit Feyenoord-icoon speelde twee WK-finales en overleed begin 2022. (3,6)
23. Zo heet de museumtuin in Doesburg. ('t,4,3)
24. Junta heet het in straattaal. In het Nederland heet dit gewoon …. (4)
25. Dit voetballand haalde naast Frankrijk ook de laatste 4 bij de laatste twee WK's. (7)

26. **Deze Willibrord was niet altijd zo heilig en overleed in 2022. (7)**
27. **Dit bedoelen Duitsers met een PKW. (4)**
28. **Cryptisch: een wat sombere havenstad in Noord-Italië. (6)**
29. **Cryptisch: als je deze Engelse titel omdraait, krijg je vieze handen. (4)**
30. **Dit jaargetijde begint dit jaar op 20 maart. (5)**
31. **Dit is de munteenheid in IJsland, Zweden en Noorwegen. (5)**
32. **Blaauw, Gosselink, Pelgrom en Peppelman. (10)**
33. **Dit is het grootste natuurgebied van Gelderland. (6)**
34. **Cryptisch: je zou denken dat deze Noorse havenstad in de Alpen ligt. (6)**
35. **Muziek: van wie was het nummer 32 Jaar (Sinds een dag of twee)? (3,4)**
36. **Deze plaats bij Lochem ligt ook in Noord-Holland. (5)**
37. **In deze plaats bevindt zich de koninklijke grafkelder. (5)**
38. **Zoveel uitgaves van De Hessencombinaties zijn er inclusief dit nummer al gepubliceerd. (6)**
39. **Jaarlijks hardloopevenement onder de vlag van HC'03. (9)**
40. **Je kunt beter goede van deze hebben, dan verre vrienden. (5)**
41. **Dit is de grootste uilensoort. (5)**
42. **Wat krijg je in Spanje op je bord als je calamares besteld? (7)**
43. **Wat is de achternaam van deze sportvrouw van het jaar 2022? (8)**
44. **Zo heet een permanente versiering van het lichaam. (6)**
45. **In deze plaats in Noord-Brabant vinden ze het al snel goed. (4)**
46. **Hij werd uitgeroepen tot beste speler van het WK Voetbal in 2022. (5)**
47. **Dit zoete gebak komt vaak uit Limburg. (5)**
48. **Om deze lekkernij staat Deventer bekend. (4)**
49. **Organisatie voor openbaar vervoer. (2)**

H	E	T	I	S	A	L	L	A	A	T	T	O	C	H	IJ
O	I	S	W	Y	R	E	D	N	A	L	E	T	U	O	Z
N	N	A	A	D	A	N	O	D	E	V	N	E	S	A	P
D	I	C	K	N	B	F	R	O	D	T	S	R	E	B	O
P	T	D	K	E	I	E	R	E	N	A	V	A	T	A	R
I	N	O	A	Y	E	S	U	Z	A	N	F	R	E	E	K
E	E	P	O	E	R	E	N	D	H	A	R	D	IJ	D	L
T	G	L	L	F	L	A	R	E	N	T	A	T	T	O	O
P	R	A	D	L	N	V	IJ	F	T	I	G	T	N	E	T
A	A	N	E	E	O	E	T	B	E	S	E	F	U	M	E
U	D	E	R	N	O	L	N	S	I	C	G	L	R	A	N
L	I	T	A	T	R	U	N	O	E	H	O	E	L	A	E
U	A	A	S	E	K	W	E	T	H	O	U	D	E	R	S
S	M	R	O	D	R	E	R	N	S	U	I	K	P	B	N
M	A	I	T	R	O	T	U	E	M	T	A	O	P	E	A
A	N	U	U	O	A	E	B	G	E	E	A	E	E	S	J
N	T	M	A	L	T	U	M	R	S	N	L	K	K	T	M
F	R	E	Q	U	I	N	M	E	S	I	V	T	K	N	I
E	R	T	R	I	E	S	T	B	I	H	C	K	R	E	W

Foto: JawsMedia

Alex Koenders Schildersbedrijf hoort bij de top 3 van Nederland

Afgelopen najaar werd Alex Koenders Schildersbedrijf met het project Huis Landfort Megchelen genomineerd voor de Nationale Schildersvakprijs 2022. Zowel voor de vakjury als de publieksprijs werd het Doesburgse bedrijf genomineerd in de categorie Onderhoudsschilderwerk. 'We zijn ontzettend blij dat een onafhankelijke jury heeft bepaald dat wij tot de top 3 behoren', aldus eigenaar Alex Koenders.

De geschiedenis van Huis Landfort Megchelen gaat terug tot 1430 en wordt gekenmerkt door bloei en verval, omdat het vaak van eigenaar verwisselde. In 2017 werd het in langdurige erfpacht overgedragen aan Stichting Erfgoed Landfort. Toen werd ook gestart met de herbouw van het in 1945 verwoeste koetshuis met oranjerie. Vervolgens werd het landhuis zelf onder handen genomen.

Alex Koenders Schildersbedrijf werd uitgenodigd om het hele project - landhuis, koetshuis en duiventoren - te voorzien van glas en schilderwerk. 'De grote uitdaging was het realiseren van aanpassingen om het wooncomfort van het historische hoofdgebouw te verbeteren, maar dit mocht niet ten koste gaan van het resultaat en de kwaliteit. Het was zoeken naar compromissen tussen historie, smaak en leefbaarheid. En dat allemaal binnen de gewenste opleverdatum', legt Alex uit.

Dit project is een prachtig voorbeeld van vakmanschap en samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Alex: 'Onze schilders Ronald Messing en Sam Hartjes hebben 2,5 jaar hun ziel en zaligheid in het project gestoken en daarbij fantastisch vakwerk geleverd. Verder hebben alle jongens binnen ons team een bijdrage aan dit project geleverd. Door gebruik te maken van elkaars competenties konden we samen tot dit prachtige eindresultaat komen dat gezien mag worden.'

ALEX KOENDERS
SCHILDERSBEDRIJF

Alex Koenders Schildersbedrijf B.V.
Leigraafseweg 25
6983 BR Doesburg
T: 0313-47 21 07
E: info@alexkoenders.nl
I: www.alexkoenders.nl

Niks moet, niksen mag . . .

Het is de laatste dag van de vakantie wanneer ik besluit om een wandeling te maken met een vriend die ik al enige tijd niet heb gezien.
'Hoe gaat het met je?' vraag ik terwijl het zachtjes begint te miezeren.
'Ja, wel lekker druk om eerlijk te zijn', mompelt de vriend in zijn sjaal. Het is fris buiten, we hebben de pas er flink in. Eenmaal thuis, komen de weilanden weer tevoorschijn en is het bijna alsof onze wandeling nooit heeft plaatsgevonden. Alsof ik het me heb ingebeeld.

De volgende ochtend rijd ik naar school.
'Druk, druk, druk', hoor ik steevast wanneer ik door de schoolgangen loop. Iedereen was wel toe aan een weekje vrij.
'Fijne vakantie gehad?' vraag ik wanneer ik mijn jas ophang. Mijn collega pulkt aan haar nagel.
'Nou, om eerlijk te zijn ben ik niet echt uitgerust', laat ze vervolgens weten. Iets met een verhuizing en daarom vaak moeten oppassen op de kleinkinderen.
Midden in de week vertelt een andere collega dat de lange dagen (lees: tot half 6 's avonds op school blijven om te werken en thuis nog lessen moeten voorbereiden voor de volgende dag), haar langzaam aan het opbreken zijn. Hoe kan het dat we zo druk zijn? Vraag ik mezelf af. De sla ligt voorverpakt in de winkels, we hoeven de deur niet meer uit om een film te huren en toch voelt het soms alsof we een race houden met de klok. We winnen nooit.

Ik kijk naar het nakijkwerk dat voor me op mijn bureau ligt. De tijd tikt door. Een uur later ben ik door het werk heen. Het is kwart over drie wanneer een collega naast me komt zitten.
'Sorry hoor, heb je er bezwaar tegen als ik…', hij gebaart naar zijn broodtrommel. Wanneer hij de broodjes uit het trommeltje haalt, vallen plakjes beleg op het bureau.
'Geen tijd gehad om te lunchen', fluistert de collega zachtjes terwijl hij de plakjes weer tussen zijn boterhammen legt. Ik antwoord dat het geen probleem is.
Wanneer ik in het donker terugrijd naar huis speelt de situatie zich nog eens af in mijn hoofd. Of is het wel een probleem? Ik spreek de zin hardop uit.
Het is druk op de weg, lichtjes schieten langs me heen. Een auto haalt me in met een snelheid van 75 kilometer per uur op een weg waar je 60 mag. Het gevaar van te hard rijden is dat je een noodstop moet maken en de kans hebt op een bekeuring of een botsing of op allebei - waardoor je weer harder moet werken om de schade te herstellen. De kans bestaat dat we onszelf dan verliezen, net als dat je de macht kunt verliezen over het stuur. Een noodstop staat bijna symbool voor de *burn-out* van deze tijd, een verplichte stop, een signaal dat het zo niet verder kan. Ik heb geleerd dat het belangrijk is om goed voor je eigen voertuig te zorgen. Niemand anders weet wat jij nodig hebt.

Eenmaal thuis ervaar ik weer rust, de rust van het dorp. De mensen zitten thuis op hun stoelen aan de tafels, klaar voor hun avondmaaltijd. Ik haal mijn voet van het gaspedaal en geniet van de stilte.
Wat voelt het goed om thuis te zijn, daar waar niks moet en niksen mag.

Foto: **Vyasa Wolvetang**

Guinevere

Guinevere Wolvetang is 22 jaar en woont thuis bij haar ouders en drie katten in Achter-Drempt. Zij studeert Nederlands in Nijmegen en schrijft graag over 'hersenspinsels en andere dingen' zoals ze het zelf noemt.

Samenstelling: **Redactie**
Foto's: **PR**

Dorpshuis De Ruimte: een ontmoetingsplek op cultureel vlak

Stichting Dorpshuis Hummelo zet zich in om een ontmoetingsplek te bieden op cultureel vlak. De activiteitencommissie van de stichting, die bestaat uit gedreven vrijwilligers, organiseert allerlei activiteiten met als doel Hummelo en de omliggende dorpen leefbaar en aantrekkelijk te houden. Het bestuur van de stichting vormt de solide basis van de organisatie en de coördinator is verantwoordelijk voor de verhuur en het agendabeheer van kerk en dorpshuis.

10 jaar Dorpshuis De Ruimte

Vanaf de opening in 2013 heeft de activiteitencommissie de beschikking over dorpshuis De Ruimte dat vast aan de kerk gebouwd is. Sindsdien is er een brede waaier aan activiteiten georganiseerd zoals film, muziek, theater, sportieve activiteiten en informatieve bijeenkomsten. Hiermee spreekt het programma zowel jong als oud aan. De vrijwilligers van de activiteitencommissie zetten zich met enthousiasme in voor de organisatie van deze activiteiten, wat resulteert in veel voldoening. "We zijn trots op wat we samen hebben bereikt in Hummelo en de mooie dingen die we hebben bedacht, georganiseerd en samen tot een succes hebben gemaakt", aldus de vrijwilligers.
Dit jaar bestaat Dorpshuis De Ruimte 10 jaar en dit wil de activiteitencommissie graag groots vieren. Om de feeststemming er goed in te brengen, hebben Bökkers & Keizer gewapend met gitaar, contrabas en twee stemmen zaterdag 4 februari de uitverkochte kerk in Hummelo op stelten gezet. Op donderdag 10 maart duiken we in de historie van Hummelo met een lezing over het grote archeologisch onderzoek rondom de kerk in Hummelo.

Hummelo's opgegraven verleden van school tot graf

Op vrijdagavond 10 maart vertelt Norbert Eeltink, senior archeoloog en senior specialist fysische antropologie van Aestimatica in Hengelo (Ov) over het archeologisch onderzoek rondom de kerk in Hummelo met als titel: 'Hummelo's opgegraven verleden van school tot graf.'
Aan het einde van 2015 en de eerste maanden van 2016 werd in het centrum van Hummelo een nieuw regenwaterriool aangelegd onder een deel van de Keppelseweg en de Dorpsstraat. Aangezien de graafwerkzaamheden middenin de oude middeleeuwse kern van Hummelo zouden plaatsvinden, werd de rioolaanleg gekoppeld aan een archeologisch onderzoek. Dat bleek niet voor niets. Er werden niet alleen resten aangetroffen die meer inzicht geven in de ontstaansgeschiedenis van de dorpskern, maar ook werd een deel van het voormalige kerkhof bij de kerk blootgelegd. In zijn lezing vertelt Norbert Eeltink over de resultaten van dit archeologische onderzoek in het algemeen en over zijn specialistische onderzoek aan de gevonden menselijke skeletten in het bijzonder.
Kaarten hiervoor zijn verkrijgbaar á 5 euro via bestellen@dorpshuishummelo.nl of bij Spar Hummelo.
Kom ook en vier het jubileum van Dorpshuis De Ruimte mee!

Uitslag kerstpuzzel

In onze uitgave van december stond een kerstpuzzel waarbij we een deel van onze lezers weer mee hebben kunnen vermaken. Van alle puzzelaars hebben er 46 de juiste oplossing naar ons ingestuurd: carbidschieten. Onder de goede inzenders hebben we drie kledingpakketten van Jeans Centre verloot. Ingrid Lamers uit Hummelo, Hermien Koenders uit Achter-Drempt en Sarah Bergsma uit Hummelo hebben hun prijs inmiddels ontvangen. Prijswinnaars, van harte gefeliciteerd.

Donderdag 18 mei: Rommelmarkt in Hoog-Keppel

Nog zo'n twee maanden en dan is het weer zover. Want op Hemelvaartsdag, donderdag 18 mei, houdt voetbalvereniging HC '03 voor de 44e keer de kunst-, antiek- en rommelmarkt in Hoog-Keppel. De rommelmarkt in de dorpskern is van 09.00 uur tot 16.00 uur gratis geopend voor publiek.
Om de clubkas te spekken besloot de evenementencommissie van de voormalige voetbalvereniging H&K in 1976 om een rommelmarkt te organiseren op het plein voor het gemeentehuis te Hoog-Keppel. De eerste editie was direct een groot succes; meer dan duizend bezoekers kwamen af op de markt en ook in financieel opzicht was de markt geslaagd. De kunst-, antiek- en rommelmarkt is in ruim 40 jaar uitgegroeid naar een markt die een grote bekendheid geniet in de wijde omgeving en wordt al jarenlang bezocht door meer dan 10.000 bezoekers.
De vele standhouders bieden een groot assortiment artikelen te koop aan zoals oudhollands snoepgoed, cd's, poppen, kleding uit vervlogen tijd, koperwaren, speelgoed, boeken, wenskaarten en heel veel antiek. Daarnaast is een van de grootste attracties van de markt het snuffelen tussen de echte rommel. De opbrengst van deze rommel is voor HC '03. De rommelmarkt die al jaren wordt gekenmerkt door een gemoedelijke sfeer vindt plaats op de Burgemeester Van Panhuysbrink in Hoog-Keppel.
Op woensdag 17 mei is het tussen 13.00 uur en 19.00 uur mogelijk om rommel aan te leveren met uitzondering van koelkasten, vriezers, wasmachines, bankstellen en dergelijke. Wil je zelf een kraam huren om spullen te verkopen? Neem dan contact op met de organisatie via rommelmarkt.hoogkeppel@gmail.com.

Hessenrit op zaterdag 22 april

Op zaterdag 22 april organiseert 't Hessenhuus in samenwerking met biljartvereniging 't Hessenhuus weer de traditionele Hessenrit, een autopuzzeltocht voor jong en oud. Om 18.00 uur start het eerste team vanaf 't Hessenhuus aan de Zomerweg in Achter-Drempt. Het is de zesde keer dat de sterrit wordt gehouden.
Zin om mee te doen? Je kunt je inschrijven door een e-mail te sturen naar communicatie@hessenhuus.nl. Op de dag zelf is inschrijven mogelijk tussen 17.00 uur en uiterlijk 18.30 uur. De deelnamekosten bedragen € 15,00 per team. Je mag zelf weten met hoeveel personen je deelneemt in een auto maar het minimum aantal is twee: een chauffeur en een kaartlezer. De volgorde van inschrijven bepaalt het startnummer dus wacht niet te lang. Voorafgaand aan de rit staan koffie en thee voor u klaar en zijn bij de prijs inbegrepen. Voor de beste teams zijn er mede dankzij onze sponsors mooie prijzen te verdienen. Het winnende team ontvangt bovendien een wisseltrofee. Heb je zin in een avond vol plezier, avontuur, spanning en gezelligheid? Schrijf je dan snel in. Tot ziens op 22 april in 't Hessenhuus!

Samenstelling: **Gerard Maalderink**
Foto: **Fred van Daalen**

Activiteitenkalender Drempt, Hummelo en Keppel t/m juni

MAART

vr 10 mrt
- Dialectochtend, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-11.00 uur, info: 0314-376 000 (Lang Leve Kunst)
- Koffieochtend diaconie Drempt & Oldenkeppel i.s.m. Dorpshuis, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur, info en vervoer: Wanda Steintjes (06-230 276 40) en Marian Lusink (0313-479 174)

za 11 mrt
- Cup-cake-cup Jeugdvereniging Drempt, Dorpshuis Voor-Drempt, info: jeugdvereniging.drempt@gmail.com
- Pubquiz georganiseerd door HC'03, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 20.00 uur, info: www.hc-03.nl
- Stijldansavond met dansorkest Jersey, Dorpshuis Voor-Drempt, info: info@dorpshuisdrempt.nl

wo 15 mrt
- Provinciale Statenverkiezingen én Waterschapsverkiezingen, meerdere stembureaus, 07.30-21.00 uur
- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)
- Bijeenkomst Vrouwengroep Drempt (thema 'schatgraven in de linnenkast'), Kerkhuis Hoog-Keppel, 14.00 uur, info: Thea Hendriksen (0313-473 812)

do 16 mrt
- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur
- Voorlichtingsochtend Stichting Welzijn DHK, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, info: swdrempthummelokeppel.nl
- Mevr. H. van de Berg vertelt over Stichting Veluwse Wens Ambulance die een wens van een terminale patiënt in vervulling kan laten gaan, Dameskrans Hummelo, dorpshuis De Ruimte Hummelo, 14.00-16.00 uur
- Open avond Vrouwen van Nu (ook voor niet-leden!), Gerda Marsman vertelt over haar fietstocht door Alaska, HCR de Gouden Karper Hummelo, 19.45 uur, info: vvn.hkd@gmail.com

vr 17 mrt
- Nationale Pannenkoekendag, onbeperkt pannenkoeken eten voor 5 euro p.p. (opbrengst voor Voedselbank Doetinchem), dorpshuis De Ruimte Hummelo, 17.00 uur, info: kerkhummelo.nl
- Concert leerlingen Amphion Muziekschool, Dorpskerk Hoog-Keppel, info: www.dorpskerkhoogkeppel.nl

za 18 mrt
- Inzamelen snoeihout voor Paasvuur Hummelo (hoek Broekstraat/Laarstraat/Zelhemseweg), Rijvereniging Hummelo, 09.00-16.00 uur
- Landelijke Opschoondag zwerfafval, ook in Hummelo-Keppel-Eldrik en Drempt, info: Henk ten Zijthoff (henk@tzff.nl)

wo 22 mrt
- Filmavond (thema 'vluchtelingen'), Protestantse gemeente Drempt & Oldenkeppel, Kerkhuis Hoog-Keppel, 19.30 uur (inloop met koffie vanaf 19.10 uur)

vr 24 mrt
- Optreden Steve Nippels, 't Hessenhuus Achter-Drempt, info: www.hessenhuus.nl

za 25 mrt
- Inzamelen snoeihout voor Paasvuur Hummelo (hoek Broekstraat/Laarstraat/Zelhemseweg), Rijvereniging Hummelo, 09.00-16.00 uur
- Gezellige middag Seniorenclub 60+, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00 uur, info: Henk Kuiper (0313-472 376)

wo 29 mrt
- Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info+aanmelden (uiterlijk de maandag ervoor): Frank Wolbrink (06-519 357 93)

do 30 mrt
- Ochtend bridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 09.00-12.30 uur

vr 31 mrt
- Dameskledingbeurs (voorjaar- en zomerkleding), St. Joriskerk Voor-Drempt, 13.00-20.00 uur, info: dames.kledingbeurs-drempt.nl
- Pubquiz georganiseerd door HC'03, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 20.00 uur, info: www.hc-03.nl
- Musical 'Mooi Lientje', Toneelvereniging Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt, 20.00-23.00 uur, info: www.zanglustdrempt.nl

APRIL

za 1 apr
- Inzamelen snoeihout voor Paasvuur Hummelo (hoek Broekstraat/Laarstraat/Zelhemseweg), Rijvereniging Hummelo, 09.00-16.00 uur
- Palmpaasstokken versieren Kinderkerk (materialen aanwezig, vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld), dorpshuis De Ruimte Hummelo, 14.00-15.30 uur, info: kerkhummelo.nl
- Bijeenkomst De Zonnebloem HKD (activiteit met thema Lente/Pasen), FF naar Steef Hummelo, 14.00-16.30 uur, info: Bouwien Oosting (06-130 104 05 of bouwienoosting@gmail.com)
- Musical 'Mooi Lientje', Toneelvereniging Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt, 20.00-23.00 uur info: www.zanglustdrempt.nl

zo 2 apr Palmzondag
- Palmpasen Kinderkerk Hummelo (vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld), 10.00 uur eieren zoeken bij De Woordhof, 11.45 uur start optocht m.m.v. Muziekvereniging Hummelo en Keppel (route: Dorpskerk-Dorpsstraat-Pennekampweg-Brouwerij-Keppelseweg-Groeneweg-Beatrixlaan-Bakkerstraat-Dorpsstraat)
- Palmpasen Jeugdvereniging Drempt, Dorpshuis Voor-Drempt, info: jeugdvereniging.drempt@gmail.com
- Musical 'Mooi Lientje', Toneelvereniging Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-17.00 uur, info: www.zanglustdrempt.nl

wo 5 apr
- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)

do 6 apr
- Repair Café, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.30-12.00 uur, info: swdrempthummelokeppel.nl
- Officiële opening Kunstwandelroute, HCR de Gouden Karper Hummelo, 14.00 uur, info: kunstwandelroutehummelo.nl
- Bowlingmiddag 60-plussers, KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-15.00 uur, info: Dinie Hetterscheid (0313-474 944)

za 8 apr
- Inzamelen snoeihout voor Paasvuur Hummelo (hoek Broekstraat/Laarstraat/Zelhemseweg), Rijvereniging Hummelo, 09.00-16.00 uur
- Paasconcert zangkoor Feeling, H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 20.00 uur, info: inebuiting47@gmail.com

zo 9 apr Eerste Paasdag
- Paasvuur Hummelo (hoek Broekstraat/Laarstraat/Zelhemseweg), Rijvereniging Hummelo, 19.30 uur

di 11 apr
- Paasmaaltijd Dameskrans Hummelo, dorpshuis De Ruimte Hummelo, 17.00-19.00 uur

wo 12 apr
- Maaltijd voor Alleengaanden, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info+aanmelden (uiterlijk de zondag ervoor): Pieternel van Voorst (06-273 088 09)

za 15 apr
- Keppelse Open Golfdag (gratis voor jong en oud), Keppelse Golfclub Hoog-Keppel, 13.00-17.00 uur, info+aanmelden: www.keppelse.nl

wo 19 apr
- Bijeenkomst Vrouwengroep Drempt (lezing over stikstofproblematiek en kansrijke toekomst voor agrariërs), Kerkhuis Hoog-Keppel, 14.00 uur, info: Thea Hendriksen (0313-473 812)
- Bijeenkomst Vrouwen van Nu, de kunst van het koken, Eetcafé de Tol Zelhem, 14.00 uur, info: vvn.hkd@gmail.com
- Spelmiddag 60-plussers (rummikub en kaartspel), KBO-PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-16.00 uur, info: Tonny Lobeek (06-425 695 78)

do 20 apr
- Muzikale middag met Brothers Two, Seniorenclub 60+, FF naar Steef Hummelo, 14.00 uur, info: Henk Kuiper (0313-472 376)

vr 21 apr
- Dialectochtend, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 10.00-11.00 uur, info: 0314-376 000 (Lang Leve Kunst)
- Ledenvergadering CV De Blauwe Snep, Dorpshuis Voor-Drempt, 20.30 uur, info: facebook.com/cvdeblauwesnep
- Weekendborrel Hessencafé Hoog-Keppel, 20.30-24.00 uur, info: info@hessenhal.nl

za 22 apr
- Bijeenkomst De Zonnebloem HKD, uitstapje naar historische hoeve Smedekinck Zelhem, 14.00-16.30 uur, info: Bouwien Oosting (06-130 104 05 of bouwienoosting@gmail.com)
- Hessenrit, auto sterrit in teams van minimaal 2 personen. Georganiseerd door 't Hessenhuus samen met de biljartvereniging. Start op volgorde van inschrijving vanaf 18.00 uur bij 't Hessenhuus, Zomerweg 19a in Achter-Drempt

wo 26 apr
- Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info+aanmelden (uiterlijk de maandag ervoor): Frank Wolbrink (06-519 357 93)

do 27 apr Koningsdag
- Viering Koningsdag, Hessencafé Hoog-Keppel, 09.00-14.00 uur, info: volksfeestkeppeleneldrik@gmail.com (t.a.v. Oranje-commissie)
- Zeepkistenrace en andere festiviteiten, Oranje Comité Drempt, bij Dorpshuis Voor-Drempt, info: facebook.com/OranjeComiteDrempt
- Zeskamp aan de Greffelinkallee en andere festiviteiten, Oranjevereniging Hummelo en Oranje, info: hummelo-en-oranje.nl

do 27 t/m zo 30 apr
- Expositie schilderijen Henk Stemerdink (abstract en natuur), Dorpskerk Hoog-Keppel, info: www.dorpskerkhoogkeppel.nl

za 29 apr
- Dressuurwedstrijden Z1 t/m ZZL Rijvereniging Hummelo, Hippisch Centrum Groot-Zande Hummelo, publiek is welkom, info: facebook.com/Grootzande

zo 30 apr
- Dressuurwedstrijden B t/m M2 Rijvereniging Hummelo, Hippisch Centrum Groot-Zande Hummelo, publiek is welkom, info: facebook.com/Grootzande

MEI

do 4 mei
- Repair Café, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.30-12.00 uur, info: swdrempthummelokeppel.nl
- Fietsmiddag 50+, KBO-PCOB afd. DHK, verzamelen Burg. van Panhuysbrink Hoog-Keppel, 13.30 uur, info: Gerda Hakvoort (0313-472 550 of hakvoortgma@gmail.com)
- Dodenherdenking Begraafplaats Hummelo en Oorlogsmonument Hoog-Keppel, 4 mei Comité Hummelo-Keppel-Drempt, 19.00-20.30 uur, info: facebook.com/4meiherdenking

za 6 mei
- Bijeenkomst De Zonnebloem HKD (Bevrijdingsmiddag met brunch/maaltijd en muziek), FF naar Steef Hummelo, 14.00-16.30 uur, info: Bouwien Oosting (06-130 104 05 of bouwienoosting@gmail.com)

wo 10 mei
- Thema-avond 'Zorg en aandacht voor vluchtelingen', Protestantse gemeenten Hummelo en Drempt & Oldenkeppel, Dorpskerk Hummelo 20.00 uur (inloop dorpshuis De Ruimte vanaf 19.30 uur)

do 11 mei
- Algemene Leden Vergadering Dorpsraad Keppel & Eldrik, Hessencafé/Hessenhal Hoog-Keppel, 19.30-22.30 uur, info: dorpsraadkeppeleldrik@gmail.com

vr 12 mei
- Dialectochtend, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-11.00 uur, info: 0314-376 000 (Lang Leve Kunst)
- 'Op adem komen in Keppel', retraitedag rond de kerk van Hoog-Keppel, 10.00-16.00 uur, info+opgave: Ds. Karin Spelt (karin.spelt@gmail.com of 06-135 547 49)

za 13 mei
- Focus op Zand! Beachvolleybal toernooi georganiseerd door Volleybalvereniging Focus, bij de Hessenhal Hoog-Keppel, 10.30-18.30 uur, info+inschrijven: focusopzand@gmail.com
- Rondleiding met wijnproeverij, Wijnboerderij 't Heekenbroek Achter-Drempt, 15.00 uur, info: heekenbroek.nl, vooraf aanmelden: 0314-381 988
- Beachparty, bij de Hessenhal Hoog-Keppel, 19.30-24.00 uur, info: www.focusvolleybal.nl

di 16 mei
- Bijeenkomst Vrouwengroep Drempt (bingo), Kerkhuis Hoog-Keppel, 14.00 uur, info: Thea Hendriksen (0313-473 812)
- Open avond Vrouwen van Nu (ook voor niet-leden!), Mart de Kruif vertelt over Oekraïne en de ontwikkeling in de wereld, HCR de Gouden Karper Hummelo, 19.45 uur, info: vvn.hkd@gmail.com

wo 17 mei
- HEVA Rock, live muziek met de lokale bands The Surfing Crows en Hot & Sweet, Hessenhal Hoog-Keppel, 19.30-00.30 uur, info+kaarten: info@hessenhal.nl

do 18 mei Hemelvaartsdag
- Kunst-, Antiek- en Rommelmarkt, georganiseerd door HC'03, Hoog-Keppel, info: www.hc-03.nl

za 20 mei
- 30-jarig jubileum Aspergeboerderij de Stokhoven, Rijksweg 37 Drempt, 09.00-18.00 uur, info kortingsactie: 06-109 303 11 of www.destokhoven.nl
- Bubbelvoetbal Jeugdvereniging Drempt, 't Hessenhuus Achter-Drempt, info: jeugdvereniging.drempt@gmail.com

za 27 mei
- Dressuurwedstrijden Z1 t/m ZZL Rijvereniging Hummelo, Hippisch Centrum Groot-Zande Hummelo, publiek is welkom, info: facebook.com/Grootzande

za 27 t/m ma 29 mei
- Expositie Marian Merk (schilder in de klassiek ambachtelijke methodiek), Dorpskerk Hoog-Keppel, info: www.dorpskerkhoogkeppel.nl

zo 28 mei Eerste Pinksterdag
- Dressuurwedstrijden B t/m M2 Rijvereniging Hummelo, Hippisch Centrum Groot-Zande Hummelo, publiek is welkom, info: facebook.com/Grootzande

wo 31 mei
- Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info+aanmelden (uiterlijk de maandag ervoor): Frank Wolbrink (06-519 357 93)

JUNI

do 1 jun
- Repair Café, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.30-12.00 uur, info: swdrempthummelokeppel.nl
- Fietsmiddag 50+, KBO-PCOB afd. DHK, verzamelen Burg. van Panhuysbrink Hoog-Keppel, 13.30 uur, info: Gerda Hakvoort (0313-472 550 of hakvoortgma@gmail.com)

za 3 + zo 4 jun
- Expositie Marian Merk (schilder in de klassiek ambachtelijke methodiek), Dorpskerk Hoog-Keppel, info: www.dorpskerkhoogkeppel.nl

wo 7 jun
- Bijeenkomst De Zonnebloem HKD (een gezellig dagje uit!), 10.00-17.00 uur, info: Bouwien Oosting (06-130 104 05 of bouwienoosting@gmail.com)

za 10 jun
- Rondleiding met wijnproeverij, Wijnboerderij 't Heekenbroek Achter-Drempt, 15.00 uur, info: heekenbroek.nl, vooraf aanmelden: 0314-381 988

zo 11 jun
- Keppelrun, hardloopevenement voor jong en oud, start en finish in Hoog-Keppel, 10.00-14.00 uur, info: www.keppelrun.nl

wo 14 jun
- Bijeenkomst Vrouwen van Nu, schrijfster Steffie van den Oord vertelt over haar laatste boek 'De vrouwen van Hendrik de Jong', dorpshuis De Ruimte Hummelo, 19.45 uur, info: vvn.hkd@gmail.com

vr 16 jun
- Dialectochtend, 't Hessenhuus Achter-Drempt, 10.00-11.00 uur, info: 0314-376 000 (Lang Leve Kunst)

za 17 jun
- Dressuurwedstrijden Z1 t/m ZZL Rijvereniging Hummelo, Hippisch Centrum Groot-Zande Hummelo, publiek is welkom, info: facebook.com/Grootzande

za 17 + zo 18 jun
- Jeugdvoetbaltoernooi en jeugdkamp pupillen JO08 t/m JO15 van HC'03, sportpark 't Doornslag Achter-Drempt, info: www.hc-03.nl

zo 18 jun
- Dressuurwedstrijden B t/m M2 Rijvereniging Hummelo, Hippisch Centrum Groot-Zande Hummelo, publiek is welkom, info: facebook.com/Grootzande

wo 21 jun
- Langste dag wandeling van Hummelo naar Hoog-Keppel, Protestantse gemeenten Hummelo en Drempt & Oldenkeppel, vertrek vanuit Dorpskerk Hummelo, 19.00 uur

wo 28 jun
- Bijeenkomst De Zonnebloem HKD, uitstapje naar landwinkel De Verse Kers Wehl, 14.00-16.30 uur, info: Bouwien Oosting (06-130 104 05 of bouwienoosting@gmail.com)
- Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur, info+aanmelden (uiterlijk de maandag ervoor): Frank Wolbrink (06-519 357 93)

TERUGKERENDE ACTIVITEITEN

elke maandag
- Damesgym 55+, Hessenhal Hoog-Keppel, 09.00-10.00 uur, info: Hannie Smeitink (06-235 292 82)

elke maandag t/m vrijdag
- Boekenuitleen bij Stichting Welzijn, tijdens openingsuren van het Gezondheidscentrum Hoog-Keppel
- Biljarten Stichting Welzijn, Hessencafé/sporthal Hoog-Keppel, info en aanmelden: Wim van Duijl (06-437 473 51)

elke dinsdag
- Tai-Chi-Tao onder deskundige begeleiding, huiskamer Stichting Welzijn, Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Koffieochtend voor ouderen, Stichting Welzijn, huiskamer 't Klup Zandewierde J.D. Pennekampweg 17 Hummelo, 10.00-12.00 uur
- Schildercursus, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 13.30 uur
- Rummikub, Stichting Welzijn, Kerkhuis Burg. van Panhuysbrink 5 Hoog-Keppel, 14.00-16.00 uur, info: Baukje Koele (0314-38 03 06)
- Looptraining De Hessenrijders, verzamelen bij de Hessenhal Hoog-Keppel, 19.30 uur, info: www.hessenrijders.nl of 06-309 452 50
- Repetitieavond Hummelo's Gemengd Koor, FF naar Steef Hummelo, 19.45-21.30 uur, info: Belinda Plant (06-464 771 15)
- Repetitieavond toneelgroep Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt, 19.45-22.15 uur, info: Jos Buiting (06-450 164 34)

elke woensdag
- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Jeu de Boules Stichting Welzijn/Pétanqueclub Leuke Boule, Burg. van Panhuysbrink Hoog-Keppel, vanaf 14.00 uur, doorgang afhankelijk van weersgesteldheid, info+aanmelden: Gerrit Lobeek (06-465 759 29 of g.w.lobeek@hccnet.nl)
- Boekenuitleen, FF naar Steef Hummelo, 14.00-17.00 uur

elke woensdag en donderdag
- Eten wat de pot schaft, FF naar Steef Hummelo, 18.03 uur, aanmelden (uiterlijk dag van tevoren): info@ffnaarsteef.nl of 06-575 605 09

elke donderdag
- Beter Bewegen/Fitness, Stichting Welzijn i.s.m. FysioPlus, Burg. van Panhuysbrink1D Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur
- Koffieochtend voor ouderen, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 10.00-12.00 uur (m.u.v. de eerste donderdag van de maand wegens Repair Café)
- Koersbal, Stichting Welzijn, huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1, Hoog-Keppel, 14.00-16.00 uur (sep t/m apr)
- Training jeugdskeelergroep De Hessenrijders, Hessenhal Hoog-Keppel, groep 1: 18.30-19.15 uur, groep 2: 19.15-20.15 uur, info: www.hessenrijders.nl of 06-309 452 50
- Boekenuitleen, FF naar Steef Hummelo, 19.00-21.00 uur
- Repetitieavond Zangvereniging Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt, 19.45-22.00 uur, info: Jos Buiting (06-450 164 34)

elke vrijdag
- Meer bewegen voor ouderen, Stichting Welzijn, Hessenhal Hoog-Keppel, 10.00-11.00 uur

elke zaterdag
- Nordic Walking, Stichting Welzijn, samenkomst huiskamer Burg. van Panhuysbrink 1E Hoog-Keppel, 09.15-11.00 uur

elke zondag
- Samen koffie/thee/limonade drinken na de kerkdienst in Hummelo, dorpshuis De Ruimte Hummelo, 11.00-12.00 uur, info: kerkhummelo.nl

Aanvullingen en wijzigingen kunnen worden doorgegeven via het e-mailadres watisertedoenindhk@gmail.com. Voor het juni-nummer van De Hessencombinatie kan dit tot uiterlijk 1 mei 2023.

Slaapspecialist Drempt

Rijksweg 20 | 6996 AC Drempt | Tel.: 0313 476218
www.slaapspecialistdrempt.nl

PELGROM, uw land- en tuinbouwspecialist

voor verkoop, onderhoud en reparatie...

we zijn o.a. dealer van:

MASSEY FERGUSON

STIGA®

STIHL®

TORO®

PELGROM HUMMELO

LANDBOUW- EN TUINMACHINES

www.pelgrom.nl

Broekstraat 1a - 6999 DE Hummelo - T. 0314 - 38 18 42 - info@pelgrom.nl